

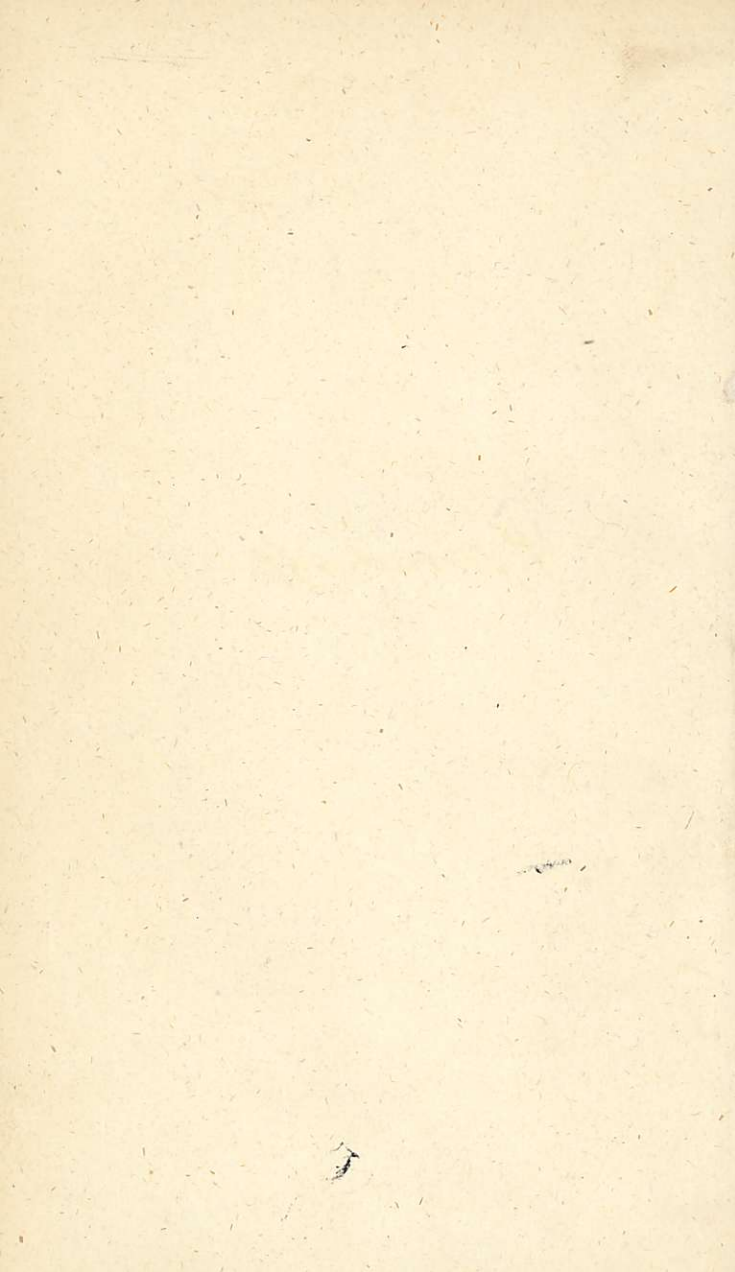

Bonsdorff,
UTKAST
till
Predikningar

1.

Utkast
til
Afhandlingar

öfver

Den Christna Lärans förnämsta
Sanningar.

F. Borsdorff.

Sörsta Delen.

SEDCERHDEM,

Tryckt hos Joh. Christ. Holmberg, 1799.

Imprimatur.

Stockholm, d. 27 Nov.

1798.

ad mandatum

N. TÖRNELL

Conf. v. Not.

Företal.

Det är ingalunda behöfwet af Hjelprebor wid predikningar, som gifwit anledning til dessa korta Utkast, än mindre har man genom dem wetat minska arbetsamheten och egna eftertanken hos Lärare, som skola answara för menighetens underwisning i Religionen; ehuru det dock är ostridigt, at mängden af Prediksböcker stundom hindrat den egna forskningslystnaden och nitet at tilwäxa så wäl i den Gudomliga lärans grundeliga kännedom, som sättet at den samma föreställa. Men då de

fleste bøger, som i dette åndamål blifwit for-
 fattade, merendels under förändrade ordalag
 afhandla endast några wissa delar af vår
 Christeliga lära, och i sjelfwa werket et och
 samma ämne blifwit ända till ledsnad drifwet,
 samt wantligt wis ännu drifwes wid flere sär-
 skildta tilfällen; då sällan någon annan ord-
 ning blifwit iakttagen, än den våra Evange-
 lier äfka, och deraf måste hända, at en stor
 del af Christendomens wigtiga Sanningar lika-
 som utestängas från den allmänna folk-unders-
 wisningen; torde det medföra någon nytta för
 unge Lärare, at uti närwarande Prediko-Utkast
 få se ordningen af Tros-lärorne bibehållen, och
 en stor del ämnen uptagne och till allmänhe-
 tens begrepp lämpade, som annars blifwa ute-
 lämnade och förbigångne. För at likwät un-
 derhjelpa och befordra et skickligt urwal af
 ämnen wid hwarje särskildt Evangelii Text, har
 man

man till slut bifogat et Register, som wid efter-
slag borde kunna wara til ändamålet tillräckligt.

Man kunde wid dessa Utkast erindra, at
de äro mera i en Philosophisk än Biblisk stil
sammanfattade, och sakna det wanliga öfverflö-
det af Skriftens språk och utsagor; men det
förra torde icke böra anses som fel, i fall öf-
wertygelsen sökes, i synnerhet som Christendo-
mens Läror och Föreläsningsböcker böra med omdöme
och tilhjelp af erfarenheten från sina heliga Käs-
tor hämtas: det senare bör icke en gång för-
dras, utan fast mera uppenbarellens ojämförli-
ga witnessböcker nyttjas såsom sanna bewisnings-
grunder, och ej at uppfylla det tomta i afhand-
lingen. För öfrigt bör och kan den upmärks-
amme Läraren sjelf wid utarbetningen tillägga
det han anser wara nödwändigt; äfwen som det
ankommer på hans egen flit och tålegåfwa, at

wärdigt och til Hjertats bewekande lämpligen ut-
 fbra de här i Utkast medbette Amnen. Til
 äwentyrs skal äfwen den enfaldige, fbr hwars
 uplysning man bbr arbeta, här finna et fält
 fbr sin egen eftertanke, i den wigtigaste läran
 af alla, nämligen Salighetens; och om han
 här förgäfmes söker det Mystiska bild-språket
 och de ofta utan mening ända från barndomen
 i hans minne upstaplade konst-ord, skal han
 dock se sig rikeligen ersatt genom betraktelsen af
 Jesu Dära i sin enklaste och renaste dragt.

Innehåll.

	Sid.
1. Religionens nödvändighet til den mänskliga sammanlefnadens bestånd. " "	3
2. Widdens och Sammanhanget af Christendomens sanningar och föreskrifter. " "	8
3. Uppenbarelsens företråde för det naturliga ljuset wid fullkommandet af vår natur. " "	12
4. Grunderne, på hvilka vår Troslära hwilar. " "	17
5. Uppenbarelsens Gudomliga kännemärke och insegel. " " "	22
6. I hwad förbindelse äro det gamla Förbundets skrifter med vår Tro. " "	26
7. En Christelig warsamhet wid det förborgade i vår lära. " " "	31
8. Kunskapen om Gud wigtig för vår själs sanna lycksalighet. " " "	37
9. Hwad intryck hafwa Guds stora fullkomligheter på vårt hjerta. " "	45
10. Guds stora wisshet wid uppenbarandet af sit eget wäsende. " " "	49
11. Guds undranswärda wälgärningar i Skapelsen, såsom upmuntringar til en flitig betraktelse. " " "	53
12. Andamålet af Skapelsen. " "	59
13. Läran om Guds Försyn såsom den särfraste grunden för vår tilfredsställelse. " "	63

14. Uddvändigheten deraf at Gud uprätt
håller den fintliga och andeliga werlden.	67
15. Guds wisshet i det som wi ej kunne fbrutse
eller fatta af hans regering.	= 72
16. Guds godhet och kärlek wid lindrandet
af mänsklighetens uselhet och plågor.	76
17. Åre wi människjor i förbindelse med
Andarnes werld?	= 81
18. Människjans bestämning.	= 85
19. Ofullkomligheten och fbrderswet i män-
niskjans natur.	= 89
20. Ursprunget och orsakerna til synden.	94
21. Syndens mångfaldiga art och straffbarhet.	100
22. Fbrsummelsen i det godas utdfning.	104
23. En blind egenkärlek och sintlighet såsom
källan til de flesta laster.	= 108
24. Sinnesvredselernas misbruk och skadliga
verkan.	= 112
25. Människjors allmännaste fbrdomar til
urfsuldande af sina brott.	= 116
26. Teckning af lasternas bedröfliga samband.	120
27. Fbrledelsen til synd och affall ifrån
tron, såsom högst farlig.	= 126
28. Guds Fbrsyn wid uptäckandet af män-
ga hemliga brott.	= 130
29. Syndasåkerheten och fbrhårdelsen.	135
	30.

	Sid.
30. Syndens olycksaliga följder.	139
31. Sanfärdigheten och Rättvisan af Guds straffdomar.	143
32. Den naturliga lagens och samvetets otillräcklighet til straffets afböjande.	147
33. Jesu Christi ankomst til werlden, nödvändig til uphjelpande af mänsklighetens brister.	151
34. Det Gamla Förbundets tid såsom förberedelse til Jesu ankomst.	156
35. Guds ålfkansvärda Försyn i alla de handlinger som förberådade werldens Frälsare.	160
36. Guds undransvärda försorg wid bebådelsen om Jesu ankomst.	165
37. Guds stora fullkomligheter uppenbarade i Jesu sändning til werlden.	169
38. Affikten med Jesu sändning.	173
39. Wissheten af Gudaktighetens hemlighet, at Gud uppenbarat sig genom Jesum.	179
40. Hvad intröck bbr Jesu förbelse hafwa uppå oss människor?	185
41. Jesu ofsyldiga ungdom och tillväxt.	194
42. Andamålet af Jesu dödpelse.	198
43. Vår Frälsares seger öfwer alla frestelser.	203
44. Jesu ostraffbara deltagande i lifvets ofsyldiga förändjeller.	207

45. Det hånryclande och efterfbljanswärde
i Jesu heliga wandel. " " 211
46. Det heliga nit hwarmed Jesus sbrbåt-
trade och bestraffade den otrogna werlden. 216
47. Judarnes hårdnackade motstånd mot
Jesum, men olyckliga dom. 220
48. Bewisen fbr Jesu Gudomliga sändning. 225.
49. Werldens Frålsare i sin förnedring och
upphjelse. " " " " 229
50. Jesu lidandes betraktelse, så nödwän-
dig som tröstefull. " " 233
51. Jesu frimodighet och frivillighet i li-
dandet, såsom exempel, fbr Christne. 238
52. Den dyra Fbrsoningens wärde och okull-
stöttliga grunder. " " 243
53. Otrons djerfwa men fruktlösa anfäll
emot Fbrsoningens lära. " 248
54. Gud förhärligad genom Jesu dödd. 253
55. Affsikten och Följderne af Jesu Fbr-
sonings dödd. " " " 258

Första Delen.

Religionens nödwändighet til den
månsliga sammanlesnaden be-
stånd.

Inledning.

Människan, jämförd med de lägre wa-
relserne på jorden, efter de oförnuftige
djuren, besinnes hafwa den sintiga och
djuriska naturen med dem gemensam, men en
annan wida fullkomligare egenkap, wäsende och
bestämning. Hon är fri men lagbunden, tän-
kande men inskränkt och ofullkomlig i sina egna
krafter, ämnad til sammanlesnaden, men af-
wen til inwånare uti en högre och himmelsk
werld. Denna jorden är hennes första hem-
wist, där hennes förmyndheter skola utwiklas bil-
das och i werksamhet sättas. Dertil bidraga wäl
de naturliga medlen, upfostran, efterdömen i sam-
manlesnaden och borgeliga lagarne ganska mycket;
men tage wi bort eller försumme Religionens och
Gudalärans heliga intryck, qwäfwе wi hos oss
tanken om Gud, samwetet och ewigheten, så för-
faller ofelbart detta lifwets rätta wärde, och

människjan förb af sina djuriska begär blifwer så wäl en börda för sig sjelf, som för det samhälle hwaruti hon lefwer; naturens brister och olyckor skulle då upwäga alla de förmodgenheter och förmåner hennes själ äger och borde kunna erhålla, de finliga lustarne oackadt all lag wara wid styret af hennes gärningar, och hennes mångfaldiga plågor slutas med förtröstan. Sälla känsla af Gud, huru uplyfter du icke den swage människans hjerta ifrån stoftet, det finliga och förgångliga til et ådlare och waraktigare. Jag känner mig dubbelt lycksalig under denna dyrbara känslan, och hwad är samhällslifwet utom detsamma?

Afhandling.

Wore wår natur lika fullkomlig med de salige andarnes och himmelens inwånare, behöfdes dock alltid en lag til esterrättelse för wåra tankar och gärningar.

Lagen är ewig och et uttryck af Guds egen helighet. Sjelfwa den naturliga lagen war gifwen åt de förste människor, äfwen som den för alle deras efterkommande står öppen; men han är otillräcklig både til sammanlesnadens bestånd och den rätta sällhetens minnande, emedan wår natur är finlig och förbårswad. Den borgeliga lagen ersätter wäl mycket och bestämmer nogare den naturliga lagens föreskrifter, men det måsta rörer de yttre gärningarne; och så wist
det

Det å ena sidan är, at människor uti samhälls-
 lefnaden ej kunna umbära wissa wilkorliga la-
 gar, til brottens alfwarliga hånmande, så wist
 är det å andra sidan, at sjelfwa Religionen, det
 är Guds och samwetets lag, men framfbr alt
 den Christna lagen som är sjelfwa grunden til
 de förra, bbr sorgfälligt wårdas och iakttagas.
 Nödwändigheten deraf skönjes i allmänhet, 1)
 deraf, at då samhällslagen sällan hinner längre
 än til en utwärtas ärbarhet och hånmande af
 ondskans utbrott, är det Religionen som skal
 dana hjertat, helga wiljan och begären, hwilka
 sedan sjelfmant utflyta i samsundsdygder. 2)
 Den sinliga och förderfwade naturen söker alla
 undflykter af lagen, nyttjar den yttre laglydna-
 den til skygd för de grusligaste bjelser. Jäm-
 förom närmare bägge dessa grunder til männi-
 skjors gärningar.

1) **Wid brottens hånmande och föres-
 kommande.** Den werldslige lagstiftaren afsträf-
 ker och hånmar endast de grofwa utbrodden ge-
 nom eftertryckliga straff, men huru många tu-
 sende förbrytelser i hjertat förblifwa dock owid-
 rörd. Gud ser, granskar och dömer människjan
 efter dess inre tankar och själs rörelser. Det
 är dig sagt, o människa, hwad godt är och
 hwad Herren af dig kräfwer. Jesu lära sät-
 ter Guds wilja i den fullkomligaste dag, altså
 äfwen en ewig förmur för alla de innersta la-
 ster och brott. Lagstiftaren söker at genom rys-
 liga straff-exempel förekomma de gröfre brodden,

men Religionen och Jesu lära bestraffar äfwen de onda lustarne. Math. 5: 27 = 44.

2) Til utöfningen af dygd nyttjar den borgeliga lagen flere hjelpemedel och bewekelsegrunder, upfostran, egen winning, åra, hwar igenom det naturliga högmodet smickras men icke brytes. Deremot förbinder Guds och Jesu lag människor til all slags fromhet och gudaktighet genom kärlekens band. Förestifterne äro tydlige, faste och fullkomlige; Guds egen helighet, Jesu efterdöme den högsta upmuntran; Åran at tackas Gud och winna hans bifall, högre än den werldsliga åran, til befrämjande af dygdens styrka.

3) De straff borgeliga lagen utsätter äro ganska otillräckelige, och kunna ej alltid tillämpas på den brottslige. Sjelfwe mördaren och wåldswerkaren undslipper ofta, och det händer at den offsyldige belägges både med mistankar och deras swära följer. Swarmed straffas afunden, hatet, hämndlystnaden, obarmhertigheten m. m. ? men Guds hämnande röst höjer sig genom samwetet, straffar långsamt men säkert. Förebräelsen aggar och qwäljer i wållustens sköte, uppsöker den hatfulle och nidningen midt uti hans förströbelser och på sjelfwa årans thron. = = Man kan winna werldens tomta beundran genom sminkade laster, men den allseende blottar och belägger dem med föraktets slämpel. De timli-

ga straffen kunna gåckas, men de tilkommande äro oundwiflige. Matken skal aldrig förtäras, elden ej utslöckna.

4) Samhällslefnaden söftar på sällhet, men hwad är den sinliga och borgeliga lyckan! säkerhet för lif, egendom, hedersbewisningar, belöningar; Religionen deremot gläder med försäkrän om Guds wänskap, et förnbjdt samwete, Jesu försonings nåd och et säkert hopp för det tilkommande. Ingen ser och känner dig, fromme och gudaktige! men du är i hjertat belönt. Du uprätthåller friid och ordning, och lagen bland dine samtide; du gör i hemlighet godt, du glömmes, men ej af den rättfärdige. Obeskriflig lycksalighet! sälla utsikter! wälsignade lag af den Ewige och Försonaren Jesu Christo! Huru nära är du icke förbunden med mänskliga lifwets och sammanlefnadens behof! Du stärker, förnyar och fullkomnar det föreningsband som Skaparen knutit emellan oss människjor. Men i tome och flyktige med namn af wise, som försmåden, förakten eller wanwården denna dyrbara skänken! uptänken alt hwad werldslig wisshet och statskloshet förmå; uphbjen åran och egna kärleken til dygbernas moder; = men den ewiga lagen och Jesu uppenbarelse är dock den som uprätthåller folkslagen.

Widdén och Sammanhanget af Christendomens sanningar och foreskrifter.

Så mångfaldige de kunskaper äro som sysselsätta vårt förstånd, och bibringa oss hwarjehanda förmåner i detta lifwet, så widsträckt äro de tillika samt i mer eller mindre måtto nödwändiga. Wil man undersöka jorden, dess krafter och lagar, alster och särskilda växanden, eller granska sin egen kropp til dess sammansättning, underhåll, botningsmedel och hälsans föreskrifter, eller ock betrakta närmare sin själ til dess egenskaper, bjelser och verkningssätt, så öppnas för den förståndige et rikt fält at genom nyttiga kunskaper förhärliga sin Skapare. Ware det fjerran, at nedsätta någon enda af wesenenskaperna til et ringa och föraktligt wärde; de äro alla nyttiga, såsom lemmanne i människans kropp; de medverka uti et ouplösligt sammanhang. Men af alla wisdomsdelar är wäl Guds rätta kännedom och dyrkan, sådan som wi Christne hafwe den genom Jesu Christi lära, den nödwändigaste, (ty den grundlägger vår salighet); den widsträcktaste, ty de ämnen hwarmed vår upmärksamhet underhålles, äro outdörlige. De äga äfwen alla med hwarannan et ouplösligt sammanhang.

Ufhandling.

1. Widden af Christendomens sanningar och föreskrifter.
2. Deras sammanhang.

Wid våra begrep följe wi wanligen en wis ordning och ledja, så at wi slute ifrån det bekanta allmänna och enkla til det ännu okända, men som i sammanhang dermed är förbundet. Förmedelst denna ledja förmå wi liksom med et bgnakast genomfara och omfatta alla sanningar, så at ej allenast minnet märkeligen hjälpes, utan äfwen förmågan at sluta och döma framtränger alt närmare i sanningens forskning. Ty hwar är det mål och slutliga gräns, hwaråst våra undersökningar skola uphöra? Den upmärksamme Christne finner altid liksom nya ämnen för sin tro och sit hjerta, ju mera han besfitar sig derom = = Bör då ej den enfsaldige så mycket mer wänja sig wid ordning m. m.

Första Delen.

Widden kunne wi ej beskriwa annorlunda än med Pauli utrop Rom. 11: 33. o hwilket djup uti Guds förstånd = outransaktiga hans wägar. Wi se dock i skuggan och kunne efter uppenbarelsens anledning fatta något. Detta bbr gläda of. Läran om Gud sjelf, hans stora egenheter och fullkomligheter, huru mycket för vår obbdliga tanke, hwilket rikt ämne för en

Christens tro! Hans uppenbarelsefätt i sit ord
 förklarar honom som Fader, Son och Ande;
 o hwilket djup! Genomwandra sedan hela den
 synliga Skapelsen, himlarnes här och jordens
 mångfaldiga slågter af djur, af örter och sten-
 arter; där finner du spår af Skaparen, men
 du kan ej mäta widden. Samma hand uprätt-
 håller allt wid sina lagar, och hans Försyn och
 Regering är lika widsträckt med de skapade
 tingen: Andarnes werld är för honom dyrbar;
 människornes lif och öden stå i hans händer.
 O hwilken widd af hans regering framter sig i
 Aterlösningen. Gud war i Christo; = = war
 människosläktets behof stort och syndafördärf-
 wet djupt, så fullkomnades allt genom Förso-
 naren. Hans lära, hans lefnad, efterdöm-
 men och lidanden fullbordades oss til rättfär-
 dighet, helgelse och försoning. Med underwert
 teknades hela hans lefnad, syndaförlåtelsen
 förkunnades genom hans ödd, och odödlighe-
 ten genom hans uppståndelse. An wakar den
 Ewiges försyn wid nådens tillämpning, och
 Andans heliga verkningar sträckas widt öfwer
 Christenheten. Där förelyser oss sanningens
 dyra ord, där firas de sälla nådamedlen, och
 hwem kan upräkna alla de wäckelsegrunder
 Guds nåd nyttjar til människors frälsning.
 Salighetens ordning är faststald; Förståndet
 saknar ej ämnen för uplysning, hjertat för en
 fullkomlig förbättring och helgelse. Bättrin-
 gen, Tro och Christendomen uti dess utöfning,
 äro

äro de medel som leda oss til Guds nåd och wänskap. Huru riktig är icke den Christna sedoläran! Dess föremål, Gud, nästan och wi sjelfwe inneslutas i denna stora grundsats: Du skal älska din Gud m. m.

Men Christendomen har äfwen swära hinder som böra undanröddjas, syndanaturen afwänas, sinnesrörelserne wändas til heliga och Gudi behagliga ting, frestelserne af werldens elaka efterdömen besegras, wedervärdigheterna och plågorne mildras genom åtanken af Guds wisa försyn, samt bristerne i upfostran håfwas genom flit och omtanke. Lifwet slutas omsider med döden, men odödligheten och ewigheten förestår och råkenskapet är ofelbar. Sälla utsikter för de fromme, men olyckliga böden för de otrogne. Gud är rättfärdig och god. Huru widsträckt äro icke alla dessa ämnen.

Andra Delen.

De äga äfwen sammanhang med hwarannan. Den första af alla sanningar är den at en Gud gifwes. Det är ewinnerligt lif m. m. Ifrån känslan af Guds warelse ledes eftertanken til hans fullkomligheter och stora werk. Hans Försyn har föranstaltat uppenbarelsen och försöningen; Tillämpningen deraf är äfwen den wise Gudens anstalt. Sålunda är Gud förhärligad både i skapelsen, återlösnigen och helgelsen; hwilketdera som borttages, gör begreppet om Gud

Gud ofullständigt. I sammanhang med Guds och Jesu kändedom, är människans bestämning, fall och uprättelse. Utan syndens kändedom gifves ingen uprättelse; utan förbättring ingen helgelse, utan helgelse ingen salighet. Helgelsen förutsätter en lag hwarefter = och kristna sedolagen är den fullkomligaste föreskrift; nådamedlen äro dermed i förbund, men den kristne finner sig äfwen omgifwen af hinder; de böra kännas för at segra. Det kan dock ej fullkomligt ske i döbligheten. Ewigheten är dertill bestånd; då äfwen wedergällningen.

Himmelns sanningar! edert värde kännes af den gudälskande. Hans begrep kan wara swagt; men hwad som i swagheten sås, skal upstå fullkomligt.

Uppenbarelsens företräde för det naturliga ljuset wid fullkommandet af vår natur.

„Det som förstås kan om Gud, är dem (hedningarne) uppenbaradt, ty Gud har dem uppenbaradt.„ Rom. 1: 19, 20. Paulus årkänner at de esterrättelser människor kunna få af det naturliga förståndet, äro wiktiga och sanna, ty de hämtas af werldens betraktande, och människans inre känsla. Detta sker på mångfaldigt sätt. Såsom werldens föränderlighet, fast-

stäl-

stålba lagar, ordning och ändamål bewisa Guds warelse och hghet, så leda åfwen våra egna krafter oss til sanningen af Guds rättfärdighet och heliga wilja, m. m. Gud är uphofwet til werlden och uppehåller själens krafter; = skulle han ej igenkännas? Denna naturliga kunskap kallas uppenbarelse; skiljer sig ifrån den utomordentliga uppenbarelsen genom sättet och grunden, men är i sig sjelf otillräcklig. Wi wilje likwål icke djerft förekomma Guds nådes hushållning rörande dem, som icke hafwa den uppenbarade lagen; ty hedningarne som icke hafwa lagen m. m. Rom. 2: 15. Den naturliga lagens och samwetets föreskrifter äro wisseligen kraftiga och sanfärdiga; men kunna emotstås och försummas. Hedendomens tilstånd wisar det, Rom. 1: 21 = 32, och grunden dertil är den finliga naturens wanmagt och förderf. Hade det naturliga ljuset varit tillräckligt, hwarföre finner man då ej ibland alla forntidens folkslag et enda, ja ibland alle så kallade wise en enda med fullkomligt rena begrep, och de åblaste seder. Wålsignade Gudsyn! som redan i tidens och werldens bbrjan utstakat en wäg til uplysning och et medel til den tröga och wanmågtiga naturens uphjelpande. Rom. 8: 3.

Afhandling.

Hr det Gud wärdigt at genom sina skapade werk och samwetet uppenbara sig och sin wilja

wilja för oss människor, mycket mera wärdigt at förlåna ännu större krafter til en större fullkomlighet. Samwetets och uppenbarelsens röst är icke stridig emot hwarannan; föremålet det samma, men styrkan och werkan olika. Människan är til lycksalighet beständ. Den består icke uti den finliga och blotta djuriska tilfredsställelsen, utan i förståndets och hjertats förnimmelse. Sanningen och dygden, d. å. en rättsskaffens gudaktighet, är enda grunden och ämnet för denna andliga sällhet; fullkommandet deraf är den uppenbarade lärans verk, och ju högre wi kunne upstiga med våra begrep til det Gudomliga wäsendets kändedom, ju renare dessa begrep blifwa och wiljan med alla dess begär och sinnesrdresser öfwerensstämmande med Guds helliga lag, desto ljufware och beständigare lugn skal samwetet känna; Guds ewiga nåd och bifall, belöningen. Ålftwårda lära! och tilbedjanswårde Gud! du som fordom på mångfaldigt sätt uppenbarade dig genom Propheter, och sidst genom Sonen Jesum Christum; huru lycklige känne wi oss icke genom denna dyrbara skänken! hwilket företräde äge wi icke för dem som wandra naturens dunkla wäg! dit ord är en lycka för våra sötter. Christendomen fullkomnar vår natur både til förståndet, wiljan och samwetet, så wäl för det närwarande lifwet som det tilkommande.

1) Genom den rena och fullständiga kunskapen om Gud. Det är sant at wi se honom ännu lifasom genom en spegel, ofullständigt, 1 Cor.

13: 12, men det är nog til vårt nutvarande tilstånd. Förnuftet har igenkånt få sanningar, och upblandat dem med mångfaldiga dikter och irrlåror. Undersök alla den fordna werldens upptäckter, och de wisaste måns misstag. Tillägg icke blotta förståndet andra kunskaper än de som blifwit af henne enskilt hämtade; jämför den naturliga Gudalåran sådan som den i hedningarnes skrifter föreställes, med sednare tiders genom uppenbarelsen förädlade tänkesätt. War upriktig och tacksam, så at du ej med uppenbarelsens fiender ytwes med det ljus du hämtat från Christendomen, såsom wore det dit eget verk, och sedermera försakar nådens och trons säkraste ledband. Bristerne hafwa i alla tider warit människans, men Guds ord och undervisning är det medel som renar begrepet och ersätter dess brister.

2) Kännedomen af vår egen swaghet och syndiga natur, borde sjelfmant medföra en ångerfull blygsel i själen och helig lust i wiljan at förbättras och ledas til fromhet, och utförning af alla plikter. Men så swagt dessa kännas, och ån swagare i minnet återkallas, så owilligt är åfwen det mänskliga hjertat, sig sjelft lämnadt, at antaga en fullkomlig sedesförbättring. Okunnighet, fördomar och sinligheten förqwåfwa åfwen de bästa föresatser, och det naturliga tilståndet är en fiendskap emot Gud, insöfwer den djuriske människjan i sinligheten och saknar de wigtigaste upmuntringsmedel. Christendomen der-

emot

emot föreskrifwer den ädlaste och sällaste sedolag, samt en bättrings-ordning som kan och bör iakttagas. Ej allenast de yttre gärningarne utan äfwen de första rökter i hjertat, upsåten och begären, böra förändras; Tron och Kärleken till Gud och Jesum styra alla människans företaganden. Det kraftigaste upmuntrings- och förvarings-medel dertill lysa uti Jesu heliga sinneslag och efterdöme. Warer fullkomlige = Hvar och en ware så till sinnes = Salige äro de renhertade = barmhertige. = Hoppet om Guds Andes bistånd gifwer en dubbel styrka åt den Christnes föresatser. Den som et godt verk uti oss begynt, skal äfwen fullkomna det.

3) Vår natur medför en inre känsla som dömmar oss efter vårt förhållande, Samvetet. Naturens lag är swag at tillfredsställa det sårade samvetet. Endast hoppet om Jesu försonings-nåd kan göra det. Vid åtanke af våra mångfaldiga synder, swagheter och brister, hvem försäkras oss om syndaförlåtelse, om icke den som burit dem, d. å. Förlossaren; hwad tröstar den fromme under hans gudeliga nit och wandel, om ej wissheten af Guds wänskap och bifall? Gud är sjelfwa Kärleken; ljuswa sanning!

4) Christendomen läfwar oss i ewigheten en wida fullkomligare tillwänt i kunskap, tro och salighet. Döddligheten war dunkelt känd af den fordna werlden: Christus har densamma i ljuset bragt.

Grunderne, på hwilka vår Troslära hwilar.

Såsom den wise Skaparen förlånt människjan förmåga at tänka och utföra sina affikter til befrämjande af all slags wälfärd, så äger hon äfwen i samma förmåga en grund til wissheten af sina Kunskaper. Ingen enda wisdoms-gren finnes som icke wisar sin nytta i dess tillämpning eller utöfning; ingen kunskap är satt utom ärfarenhetens krets; ty hwad människjan icke kan fatta eller ärfara hörer icke til hennes förskning. Så wäl statsmannen och den werldswise som den enkle jordbrukaren och flögparen, behöfwer likasom en präfwosten hwarefter han kan dömma om sina begreps och insiktens rätta art och trovärdighet, för at icke fela om målet. Erfarenheten är denna präfwosten; ty såsom de utwärtens sinnen försäkra oss om werkligheten af de ting som äro utom oss, så kan vår själ erfara sina egna werkligheter, och deraf äfwen dömma om andres erfarenhet. Wi erfara t. e. at alla kroppar på jorden hafwa sina bestånda egenskaper, så wäl allmänna som enskilda; somliga ting och kroppar utwiklas och fortplantas genom frö, andra tilwäxa genom tillsatser; naturen och nyttan af dessa kroppar är olika som de sjelfwe; wid nyttjandet af dem til våra behof, finne wi wissa lagar wara förestrefne; själens odling fordrar sit eget sätt, och hwarpå beror wissheten af före-

nuffs- och sedoläran, om icke af en samlad erfarenhet. Då altså mänskliga kunskaperne stödj sig på denna grunden, fråge wi som Christne med skäl, om icke vår salighetslära hafwer lika wiß och okullstötlig grund. Undersökningen är nödig, nyttig, förnjande.

Afhandling:

1. Grunden til Trosläran, så wida den af Gud beror.
2. " " " så wida den ligger i människans fattning.

Om de funnits i werlden, som nog dåraktigt nekät alla kunskapers wißhet, så har Christna läran ej warit fredad för de otrognes djerfhet. Ju mer wålgörande försynen warit, desto fibrre otacksamhet. Jesu heliga lära och wandel kunde ej bestraffas af Phariseerne, men försmåddes, och likwål låg den öppen för alla och segrade genom sin egen kraft; " " ty Christne erforo des sälla werkan och woro säkre om Guds eget witnessbörd.

Första Delen.

Guds witnessbörd och uppenbarelse är grunden til vår Christeliga lära. Den wise Guden förlänte wät de förste människor förmågan af känna och dyrka sig såsom deras Skapare; men dels war förnustet ännu i sin swaga bärjan,
och

och kunskapen om de osynlige Andarnes Fader
 swär at fattas af den sinlige, dels hindrade den
 naturliga trögheten esomoftast det naturliga lju-
 sets werkan. Huru långt hade wäl denna kun-
 skapen om Gud kommit, utom Guds egen un-
 derwisning? Hela den gamla werldens oändliga
 mistag wisar det. Gud lämnade sig likwäl icke
 utan witnessbörd. De förste fromme människjor
 erhöilo hans uppenbarelse hmsom under en helig
 hänryckning, hmsom i molnet, hmsom i söm-
 nen. Gud kallade Abraham från sin foster-
 bygd til et främmande land, uppenbarade sig
 för honom och de öfrige Patriarcher flere gån-
 gor. — Jag är Gud Allsmågtig — wandra för
 mig. — Moses erhöilt ännu närmare befallning
 at tyda Guds warelse, egenheter och lagar för
 Israeliterne. — Efter hans tid bibehölts den
 prophetiska gåfwan utomördentligt hos de män
 som wakade öfwer uplysningen och sederne. De
 hafwa äfwen, för både sin framtid och efter-
 werlden, lämnat klara prof af de gudomliga bu-
 den — Så säger Herren Israels Gud — Her-
 ren talade. — Sluteligt uppenbarade sig Gud
 genom Jesum, Ebr. 1: 1. 1 Tim. 3: 16. An-
 tage wi nu människjors witnessbörd, Guds wit-
 nessbörd är större. 1 Joh. 5: 9. Ty hwilken är
 den jordmatken som dristar at förklara eller ne-
 ka hwad Guds eget sändebud eller hans Ande
 bewitnat. Hwad högre grund, hwad fastare och
 säkrare borgen för din tillfredsställelse gifwes?
 Du ser tydliga spår af din egen naturs wan-

magt, och förnuftets ringa styrka i de Gudomliga sanningarnes upletande; — morgonrådnan upgår för dig såsom för dine förfäder, ty Jesu härliga Evangelium lysar för dig, Guds eget majestät lysar i hans person, Guds vilja i hans lagar, och nåd i hans undransvärda lefnads händelser. I sanning, så wist det är, at Guds egen uppenbarelse har bragt det naturliga förståndet til en werksammare och renare Gudalära, så wist blifwer den äfwen en okullstötlig grundwal för vår tro, ty en annan grund kan ingen lägga, m. m. Bewis på denna Gudomliga uppenbarelse hafwe wi nogsamnt. Följ noga hela ledjan af Guds nådes hushållning med människorne; granska alla vårt släktes häfder och erfarenhet, så kan du redan deraf döma om sanningen af Guds nådiga underwisning.

Andra Delen.

Människjans egen fattningsgåfwa och erfarenhet är äfwen en grund til wissheten om vår tros lära; ty emedan Gud har gifwit witnessbördet om sig för oss til upbyggelse och bswertygelse, böre wi äfwen sorgfälligt undersöka vår läras bswerensstämmelse med vår natur. Den Christnas erfarenhet är twåfaldig; så wäl rörande hufwudhändelsernas wisshet (Historisk) som sanningarnas werkan til en Gudomlig bswertygelse och förbättring, (Andelig). Hvad den förra angår, stödde wi oss uppå alla tiders och

och flere folkslags allmänna erfarenhet. Vårn om Gud och hans Försyn förkunnades ju i den fordnade världen för hela den Judiska menigheten. Guds befallningar genom Propheterne gafs oss så väl åt Konungar som deras undersätare; Jesu lära predikades för Judar och Hedningar; hans lefnad war uppenbar för alla, hans ofsyldiga ödd erkännes så väl af hans wänner som många otrogne. Mänskliga handlinger dömmas efter andras trovärdiga witnessörd. Här hafwe wi tusende människors, hela framtidens erfarenhet. Icke nog at Apostlarne och Christendomens anhängare hafwa sett och hört, utan dess fiender öddgas det äfwen medgifwa. Judarne i sin hårdnackhet se och höra = =

Men 2) den Christnas erfarenhet af Jesu läras sälla verkningar på sin själ, är lika wiß och ofelbar. Anden är den som witnar at Anden är sanning. 1 Joh. 5: 6. 1 Pet. 1: 19.

Ingen är, som icke skal i själ och hjerta finna, huru Jesu föreskrifter, heliga efterdömmen, trösteliga löften om Guds nåd och syndernas förlåtelse, verka til en rättsskaffens förbättring och lycksalighet. Uti de mänskliga kunskapernas utöfning finne wi deras wißhet; måtte Christendomen så mycket mer wara igenkänd i dess sälla utöfning! Hon förädlar våra krafter, förstötmar vårt lif under alla dess plågor och beswärligheter, gifwer råttta wärdet åt den jordiska glädjen, wedergwicker den sorgsne, uprättar våra fötter på trones och gudaktighetens

stigar, tröstar i böden och följer oss i sjelfwæ-
 emigheten. Hon har sin grund i wår egen kän-
 sla, wårt behof, wår natur och erfarenhet.

Uppenbarelsens gudomliga känne- märke och infegel.

Salige äro de som icke se och dock tro.
 Jesu påminnelse til Thomas, som ej trodde de
 andre Apostlarnes berättelse om Jesu upståndel-
 se Joh. 20: 29. Alle lärjungar woro wål tve-
 fande om Jesus skulle upstå, ehuru han nog
 tydligt det utmärkt i sina tal til dem; men
 deras twifwelsjuka gick dock icke så långt, at
 mistro andras werkliga känsla, hwad de sett och
 hört. Thomas wille sjelf erfara. Men huru
 mycket är det som wi sjelfwe kunne se, höra och
 erfara i werlden? och hwad orsak har man at
 twifla på en annans erfarenhet, då den är up-
 riktig och sannolik. Det måsta wi wete och
 dömma, hänleder sig från andras samlade kun-
 skaper, berättelser och erfarenhet. Det gifwes
 en hel wetenskap som sysselsätter sig med berät-
 telse och upteckning af hwad andre sett eller känt,
 och uti sjelfwa sammanlesnaden nödgas wi häm-
 ta det måsta af andre. Detta är nödwändig
 för oss. Likaledes kunne wi af andras likstäms-
 mighet med oss i känslor och förmbgenheter döma
 till et och samma intryp af wissa ting och
 hän-

Händelser. Hade icke elofwa lärjungars witness mål varit tillräckligt — Läger man bort den historiska tron, så förfaller det måsta af våra kunskaper, och til slut kunde man twisla om sina egna känslors werklighet. Erfarenheten af Jesu samtide Apostlar och andre i det första århundradet, är tillräcklig grund; men det underbara och gudomliga i vår lära har dock fordrat utomordentligare kännemärken och bewis.

Afhandling.

Uppenbarelsen eller Guds eget witnessbröd, som han om sig gifwit åt människorne, är i sig sjelf utomordentlig och et underverk. Men är icke Gud lika underbar uti människosjälens uppehållelse och dess krafter bestämning? människor glömma dock detta sednare och fästa mera upmärksamhet wid det owanliga. Åskan och blixten ådrager sig flere åskådare än den dageligt på fästet lysande solen. Så åskwen det owanliga i religionen. Försynen har alltså för människors skull förbundit Trosläran och uppenbarelsen med öfvernaturliga händelser; Jesus åberopade sig, inför sine motståndare (Pharisearne) sine uppenbara gärningar, som öfverstege naturens krafter. Ingen kan göra de ting 2c.

1) Uppenbarelsens gudomliga insegel äro underverken, d. å. sådana verkningar som öfvergå människors wanliga förmåga, och naturens ordning. Kännetecken til sådana händelser äro

Dels at de innefatta något owanligt, såsom at döda upväckas, ursinnige återställas til sundt förstånd, blinde begåfwas med syn, m. m., dels at de skedt utan medelorsaker af naturliga ting, såsom läkemedel, — Dels at de blifwit förrättade i et högt och ädelt ändamål. Intet af dessa saknas i Jesu underbara gärningar; genom dem öfvertygade han werlden om sin gudomliga sändning — och gjorde all ting wäl. Wissheten af underwerken grundar sig på människors erfarenhet. Skulle wäl de blinde, döfwe och sjuke twifla på sin återställning, eller hwad skal hade åsyna witten at twifla på det de sågo, hwad orsak at sätta desse wittens utsagor i twifwel? Granske wi widare sjelfwe witnessbörderna, så företer sig en mängd både af Christendomens egne bekännare och des fiender. Judarne kunde icke det minsta erindra wid Jesu underbara gärningar, utan bestykte honom dåraktigt för den onde andens medwerken. Huru djerft! Hedningarne, mera willige och upriktige, mistrode ej sina sinnen, ej heller andras trowärdiga berättelser. Motståndare yppades icke förr än sedan Christendomen begynte segra öfwer den hedniska afgudatjensten. Hwad gälla dessas inkast? "underwerken afgå ifrån naturens lagar m. m." men de äro ju fulleligen bewiste: — "Jesu lärjungar woro ringe och föraktade män", men de woro ärlige och upriktige; ty de förtiga icke sina egna swagheter och fel. Apostlarnes underwerk woro lika sanfärdiga. De skedde ej i

lön

lindom, utan för hela menigheter; skulle de hafva velat underkasta sig så många äfventyr och ödens faror för updiktade händelser? — Hade man icke offentligt motsagt dem i händelse af något twifwelsmål? = =

2) Prophetierne eller förutsagorne äro äfwen Gudomliga känнемärken, af den wise Guden sjelf föranstaltade. Uti hela det gamla Förbundets tid förkunnades Jesu ankomst med de tydligaste drag. Människjors uträkningar gå sällan längre än til det närwarande. Framtiden blifwer alltid en förseglad bok. Jesus åberopade sig med största säkerhet Propheternes utsagor. Hansaker skrifterne, ty de witna om mig. — Skulle icke Kristus sådant lida — Nu fullbordades skriftens utsago m. m. Propheternes skrifter äro oförfalskade och i en öppen dag. Jämförelsen med sjelfwa de händelser hwarpå de uppenbart syfta, wisar at de warit utomordentliga underwisningar, för at upwäck wördnad för den uppenbarade lärans föreskrifter. Jesu egen lära saknar icke heller dessa Gudomliga bewis. Han förutsade så wäl sina egna tilstundande öden, ödd och upståndelse, som Judafolkets ynkliga undergång tillika med deras samhälle, och Christna lärans lyckliga fortplantning. Allt detta har til pricka händt och Jesu ord äro sanfärdiga. Himmel och jord skola förgås, men = = hwad större bewis kunne wi wäl äska. Trov man icke Mosen och Propheterne; öfwertygas man ej af den mängd un-

derbara gärningar och spådomar som uppenbarelser framter, — hwad bewis är då öfrigt? Förgåwes uptänka trons fiender inkast; — Häfderne äro fromvärdiga, och witnessbörderne om Jesu otwifwelaktiga.

Det underbara och Gudomliga skal leda den eftertänksame til wördnad för Guds stickelser, barnslig lydnad och förtröstan. Wi hafwe en Höfdinge högre än himmelen, förkunnad af Propheter, bebådad af Änglar wid sin födelse, ödd och upståndelse. Han, vår wån och Förlöffare, som i sin härlighet en gång skal föregå oss.

I hwad förbindelse äro det gamla Förbundets skrifter med vår Tro.

All skrift af Gudi utgifwen är nyttig til lärdom, til bestraffning, til rättelse och anwising i rättfärdighet. 2 Tim. 3: 16. Pauli förmaning til sin lärjunge, at flitigt läsa och betrakta det gamla Förbundets skrifter, hwari han förut såsom född af Judiska förältrar och upfostrad efter deras heliga lag war handledd. Pauli utomordentliga underwising, som han af Jesu uppenbarelse erhöft, uteslöt icke de prophetiska skrifternes nödwändighet, äfwen som ingen tid varit, intet tilstånd och fullkomlig uplysning gifwits i Jesu lära, utom sammanhang med de prophetiska böckerne. Det är sant, at de Apos-
toli

Skrifte skrifterne innehålla kärnan af vår salighetslära, och uppå dem grundas egentligen vår tro, vår saliga tröst och förnöjelse. De äro åfwen egentligen slysttande på oss Christne; men det gamla Förbundets skrifter (hvilka Paulus utmärker med ordet all skrift) innehålla Guds fordna uppenbarelser; äro nyttiga til lärdom för at underwisa i de wigtiga sanningarne om Gud och hans heliga wilja, försyn m. m. Förståndet har deraf sin yppersta nåring. Säll är den som betraktar Guds lag dag och natt. Ps. 1: 2; til bestraffning och rättelse, i anseende til hjertat, d. å. til en sann bättring som Christi lära kräfwet. Propheternes warningar och förebräelser lämplige til flere tider; til anwising i rättfärdighet, d. å. dygdens och gudaktighetens utöfning. Allt detta kan lämpas med skäl på oss. Ja ännu flere skäl finnas til dessa skrifers befordran.

Ufhandling.

At Propheternes så wäl historiska som sedos lärande skrifter, och de som innehålla werkliga sbruttsagor om Christo, äro til sit ursprung gudomliga, wisar deras innehåll, och Pauli utsago. De sakna icke heller Jesu uttryckliga bekräftelse.

Deras sammanhang med vår Christna lära wisar sig 1) deri at de innehålla en i ordning fortlöpande ledja af Guds undranswärda

För

Försyn til Religionens (Gudaldrans) widmagt- hållande, befåstande och fortplantning. Det historiska är altså wigtigt, emedan utom de efterrättelser wi hafwe om werldens och männi- skjornes första uphof och förändringar, wi se liksom en tafla af Försynens utomordentliga verk. Då alla de ryktbaraste och för wisdom berömda folkslag förlorat den rena känslan af Gud, = = bibehålles denna känedom i sin ren- het hos en wiß folkstam = oafbrutet. — Det har ej händt af en slump — af människjors eget be- arbetande — genom stats-klohet. De förste människjors underwising i Gudalåran, deras första ofskyldiga tilstånd, fall och uprättelse, de frommas urskiljande från den gudlösa hopen, Israeliternes undranswärda öden, Moses la- gar m. m., uppenbara wedermålen af en gudom- lig Försyn. Skulle ej en Christen deraf häm- ta mångfaldig lärdom, tröst och upmuntran? Samma Gudomliga hand har alltid wårdat sin församling. hwilket stort framsteg i läran om Gud gifwes oss genom dessa dyrbara häfder! Den bekymmerlöse är i stundelig fara at öfwer- gå til Religionsfödrakt; ty då man ej känner Försynens wägar, banar man uti höghmod sin egen.

2) Guds wisa Försyn framställer äfwen i det gamla Förbundets skrifter alla de exempel af fromhet, gudaktighet, rättwisa, medlidande, kärlek och tålmod m. m. som kunna upmuntra en Christen til efterföljd. Stamsföräldrarnes betygade änger inskr Gud, Abrahams förtrö- stan,

stan, lydnad för Gud, Josefs äbla upförande mot en lätt sinnig hustru, Jobs ståndaktighet i sin fromhet och hårdade tålmod i sin nöd, Mosés eldade nit för sine landsmäns befrielse ur en odräglig tråldom, Davids ädelmod, wänskap, tacksamhet mot sine wälghrare, brinnande andakt, förtröstan och botfärdighet, m. fl. tårerika efterdömen, göra Bibelns läsning för oss högst vigtig. — Swilka upmuntringar, sedoreglor, föreskrifter äro icke här öfweralt inströddde. Swilka trösteliga tillsägelser och löften, men äfwen försträckande hotelser för det lastbara och syndiga! Med innerlig affky teknas hwar enda last. Den blodtorstige Cain, föraktlige Cham, gudlöse Pharao, förädaste Absalon, hemske Joab och alla de skrymtaktige och afgudiske Konungar som regerade, i Israel, oaktadt Propheternas warningar. Outdöligt är sedeförrådet och lastens afmålning. — Skulle man wara nog förgäter af sanningen, at ej spegla sig i dessa talande skrifter. Förgåfwes inwänder man at här teknas så många affskywärda laster. — Det har skedd til warning. — Den Christne stridsmannen bbr känna sine fiender, de otamba begären och brotten, och werldens förföriska exempel, för at dem wisligen undfly.

3) Prophetierne om Christo öpna för Christne det endaste fält til andåktiga betraktelser. De woro tydliga förebud til hans ankomst, — wisa föranstaltanden af den Gode Guden, önekliga grunder til bestående af Jesu gudsom-

gudomliga sändning. Skriften fullbordades, nu upfyldes prophetien. — De wigtigaste händelser i Jesu lefnad woro derigenom utmärkte. Dessutom finnas allmänna låssånger öfwer Messia tidshvarf; ty Prophetierne äro af twänne slag, somlige allmänna, andre mera enskilde, såsom om Jesu Gudomliga wärdighet Jes. 11: Ps. 104. hans börd från Nazaret och Galileen Jes. 9: och staden Bethlehem Mich. 5: undergående gärow, Joel 3: Jes. 11. wälgbrände bembdanden, Jes. 40 = 65. ofsyldiga ödd för människors synder, förräderi af Judas, misshandling af krigsknektarne och begrafning, Jes. 53: upståndelse och seger öfwer sina fiender, Ps. 2. Männe icke jämnförelsen af så tydliga förbud om Jesum, med hela den Evangeliska historien, är tilfredsställande för oss Christne, nödwändig til trons förbrändande, kraftig at segra emot trons fiender.

O! måtte Christne som hafwa det yppersta och lättaste tillfälle til kännedom af trons sanningar, icke försumma det. Dyrbara skrifter som förwären framtidens hopp, uti hwilket så många fromme sett sig lycklige och warit förtjuste, som leden oss at känna Försynens undranswärda wägar, heliga lagar och stränga domar öfwer synden, = förjagen dock en gång från de Christnes sinnen den kall sinnighet och skyltighet, hwarmed trons lära bembdtes.

En Christelig warsamhet wid det förborgade i vår lära.

In mera wi undersöke de kunskaper wi kunna förwärfwa oss om werlden och oss sjelfwe, desto omätligare är afståndet från det bekanta til det obekanta; klarare är gränsen emellan det begripliga och förborgade. Den tilbifste tror sig weta allt, den wise ganska litet; förbjöd och trägen i sanningens utletande, erkänner han sitt förstånds brister. Intet är angelägnare för den swage människan. Huru långt äre wi komne i kannedomen af werlden? Ho förmar genomtränga jordens grunder eller med ögat fatta himmelsens härar! Swad är det som håller kropparne tilhopa, utwiklar dem, och omwäxlar. Swad gör deras inre bestånd, natur, krafter och egenskaper? Upnåmn sjelfwa grundämnenä til allt och uplös det strödda stoftet til sina finaste delar: afwäg sjelfwa luften, bestäm med säkerhet eldens och watnets natur, sättet huru alla dessa fina grundämnen förändras til särskilda växter, plantor, trån, ja äfwen sjelfwa djurslagterne; beskrif det djuriska lifwets mångfaldiga omwäxlingar, fortplantnings-lagen för växterne af et ringa frö, och för djuren af den finaste äggmassa. Huru swag och inskränkt är dock vår kunskap. Främlingar på vår egen jord, äre wi än mera främlingar och obekante med alle andre werldar, och kunne ej mera än

knapp

Knappast måta deras afstånd och omlopp. Granske vi oss sluteligen til vårt eget wäsende, huru förborgade blifwa för oss vår själs natur, uphof, förening med den yttre och rörlbara kroppen, tillväxt och sjelfwa de förnögenheters verkningar, som wi med wisshet wete at wi äge = =
 Är det då sålslamt, at den högste kunskapen af alla om Gud och vår förlofning, hyser många förborgade delar?

Afhandling.

1. En Christelig warsamhet.
2. Det förborgade.

S hwilken djuphet i Guds förstånd = outransakeliga hans wägar = Rom. 11: 33. Paulus gör detta utrop egenteligen i afseende på Guds framtida bestämmelse med Hedningar och Judar. Lika dold som Guds Försyn då war, är den ännu och blir i ewighet. Men af sanningar som af Apostelen Paulus och eljest i den Heliga Skrift kallas hemligheter, äro somlige blott til en wiß tid dolde, såsom prophetiorne, Jesu ankomst, 1 Tim. 3: 16, Christna lärans utspridande i werlden, m. m. Andre deremot blifwa i alla tider hemliga, outransakliga för människans begrep. Warsamhet är nödig, så mycket mera som vårt förstånd alltid blifwer ändeligt och otillräckligt.

Första Delen.

Christelig warsamhet wisar sig 1) deri, at man ej under inbillning om sit eget förstånds skarpsinnighet, nekär at den Gudomliga Låran kan och bbr innehålla wissa hemligheter. Wore det icke djerft at en fortsynt dömd om det som wore på långt afstånd skildt från honom. Kan en ändlig människja utstaka hjuden af sina egna krafter, och djupet af Guds wisheit? Förmåtte Religions-fiender, I som wågen bestrida den saliggörande låran samma natur som I dock med håpnad och stumhet blifwen warse i edra egna mänskliga kunskaper, den nämligen at wara högre än edra begrep; huru dåraktigt, fructlösst men för eder egen själs tilwåxt farligt och olyckligt är ej detta wrånga nekande. Hafwen I då med någon den ringaste eftertanke granskat det hwad I-neken; och I kall sinnige Christne, som obekymrade om Guds nåds hemligheter, ansen dem med lifndöghet, — weten at detta småningom banar wågen til fräckhet.

2) En Christen bbr noga fränskilja alla mänskliga och ofullkomliga begrep samt sinliga föreställningar från trons hemligheter, och iakttaga wårdighet och låmpa. Människjor kunna wäl icke föreställa sig det ändliga och sjelswe Andarnes Fader, på annat sätt, än under wissa bilder, hämtade af deras egen sinnesförmåga, såsom at Gud ser, hör, känner, bor uti et otillgängligt ljus; = = men så wist det är, at under

Alla sådana bilder en wiß tanke om Guds wisshet, förstånd och oändlighet uttryckes, så nödigt är det ock, at ej förblanda bilden med Guds eget wäsende, och tillskrifwa honom de ofullkomliga redskap och sinnen wi människjor äge. Deri bestod den hedna religionens oförstånd, at man förblandade Skaparen med de skapade tingen, Rom. 1, och ingen sinnesrörelse, egenkap, förman, ja äfwen last kunde upräknas på jorden, som ej hos deras diktade Gudar i himmelen fans. Af sådana misstag lär om, Christne, at wärdigs Guds höghet och enligt med uppenbarelsen urskilja allt det låga och finliga från den Ewiges natur, och icke tro at hemligheten ligger förborgad i orden se, höra, födas, m. fl. som äro mänskliga. Propheterna eller de Hebraiske Skalderna äro rike på bilder, men tillika sorgfällige i walet af de högsta och wärdigaste målningar.

3) Deraf följer äfwen at wi ej genom egna öfwerdrifna, falska och swaga begrep skole än widare bli det mörker som oss omgifwer i wår Christeliga lära. Swärmeriet har warit nog fruktsamt at hopblanda och förena det jordiska med det himmelska genom sina motsvarande betydelse. Rikare anledning til hemligheter och obegripligheter har wäl ej kunnat uptänkas. Dännom så sällsamma, så olyckliga irringar, ty Christendomen äfhyftar ljus och fullkomlighet. Obrom ej det ljusa och tydliga å nyo mörkt genom mistydningar.

4) En Christen bdr ej ängsligt bemöda sig at intränga i det förborgade, än mindre klandra Guds wisa Förson som öbljer för oss sina wågar. Wår egen erfarenhet bdr gbra oss förnöjde med det swaga ljus wi äge. Här se wi til en del, och liksom genom en spegel — 1 Cor. 13: Hvad uträttar wårt fruktlösa försök? blifwe wi mindre lydlige derigenom, at oss fela kannedomen om Guds ewiga natur och verkningssätt på sina skapade wareser? Ho är som klandrar mit råd? Job. 39: Så högt som himmelen är från jorden, så omåttligt är afståndet emellan människans fattningsgäfwan och Guds hemligheter. Hans ewighet, allestädes närwarelse, — skapelsen, uppehållelsen, — hwilka stora föremål!

5) Sorgfälligt nyttja det förborgade i läran til trons förökande. Wi känne Gud i swagheten, men för wårt närwarande tillstånd til råckligt. Hvad more wår förtröstan på honom, om han ej förbundit detta ofullkomliga lif med en förborgad framtid och ewighet. Hvad ämne skulle wäl sysselsätta wårt hopp och wäntan här i lifwet, och wår tilwänt i et annat? Wördnad för Guds wisheit wid våra krafterns afmåtning. — Kärlek för den milde Fadren som tilsänder oss så många wälgärningar, utan at wi kunne dem förut räkna eller weta. Hans uppenbarelsesätt, et kraftigt förödmjukande af wårt förwett.

Andra Delen.

Det förborgade igenkännes hwart hålft wi wände wår upmärksamhet. Så instränkt wår synkrets är i jämsbrelse med den widsträcktta jorden, så ofullkomlig är äfwen wåra andliga kunskapers widd, och människjan röjs i allt. Hwad är Guds eget wäsende och egenstaper? Kunne wi beskriwa hans andliga och ewiga natur med annat, än at wi neke hos honom allt kroppsligt. Hwad begrep kunne wi gbra of om hans skapande förmåga? och dock är den synbar, oftridig, Jobs 40; hans uppehållande och werkande kraft, lika oändlig som sanfärdig, sättet huru han som Ande styr alla förändringar, i werlden och bidrager till wåra fria gärningar, — sättet huru han uplyftat Propheternes och Apostlarnes tankekraft utbwer det wanliga, och uppenbarat tillkommande händelser. Ho förmår utleta den gudaktighetens dolda lära, at Gud är uppenbarad i en mänsklig natur och bewisat det genom utomordentliga gärningar. Ho sätter en gräns för den Ewiges werkningar och nådiga närwarelse? Skole wi kunna nånsin utleta sättet huru wår Återlösare är förenad med sine trogne, och detta föreningsband än närmarre stärkes genom nattwardens högtidlighet. Widdare, huru förbåld är för of obdens stund, domen och ewigheten. Förgåfwes bjude wi til at utsätta detta. Ho hafwer warit i Guds rådkammare? Det är nog at wi nyttje det kända och

och fattliga til upmuntran i vår Christendom;
lycklige derwid, än lyckligare i hoppet.

Kunskapen om Gud wigtig för vår själs sanna lycksalighet.

Så dåraktigt det wore, at tilskrifwa alla de
störwerk som människjosnillet frambragt, ja äf-
wen de minsta ting hwarwid konsten sig wlsat,
til en blind slump eller nödwändighet, så djerft
ja ännu onaturligare wore det, at hänleda den
stora werldsbyggnaden, hwarest alla kroppar och
andar hafwa sit hemwist, från någon annan or-
sak, än den oändlige Skaparen.

Det uråldriga Templet — Marmorstoden
uprest af människjohand; kropparnas natur med-
för den art at i sig sjelfwe wara orörlige och
owerksamme; deremot, om de skola bringas til
rörelse, fordras en yttre orsak, — et fritt wäsen-
de som har förmågan at sjelft werka. Skulle
wål en sådan förändranswärd sammansättning,
som hela denna werlden är til alla dess delar,
berott af sig sjelft? — men det är ju en uppen-
bar stridighet: eller af någon nödwändighet?
men det låter ej en gång tänka sig om werlden,
hvars förändringar äro så uppenbara: eller af
et blindt öde? men hwad är detta annat, än
et tomt namn utan den minsta werklighet: eller
och af en i ewighet fortgående kedja af orsa-

Ver? men detta är lika tomt, ty en gång måste dock sista orsaken sökas i något tänkande wäsende. Begrepet om Gud är det enda och nödvändiga till förklaring af skapelsens ursprung och dess bestånd, — framför allt till människornas sanna lycksalighet.

Afhandling.

1. Huru kunskapen om Gud inhämtas och bestyrkes.
2. Huru vigtig denna kunskap är, m. m.

Gud, den Ewige och Dändlige, huru stort ämne för vår tanke! huru omätligt! Vi kunne ej se dig, osynlige, men spåren af din magt och wisshet ligga för våra ögon, och bewisa sansfärdigheten af din warelse. — Den blinde ser icke majestätet och mängden af din skapelse, men han känner och hör dig i dunkret; den döfwe hör ej din röst, men känner inom sig din godhet. Och skulle ej denna tanken, denna känslan af min egen usla warelse, som ej det minsta bidragit till sitt bestånd, än mindre till sitt ursprung, witna om dit ewiga wäsende. Obegriplige warelse! Hvad du är, kan jag ej fatta. Men min egen andes werksamhet bewisar, at du är den fullkomligaste Ande, ehuru oomfattlig. Hvad du icke är, lärer mig naturen och egna känslan. Högre än himmelen, skild från det låga och jordiska ämnet, oförgånglig. Kene sig min tanke

te om dig från allt kroppsligt, mänskligt och swagt. — Gud igenkännes i hela Skapelsen.

1) Des widd och mångfaldighet. Uffe däre, som låter din Gud ur slampen upwäxa. Så många och olika ting som på jorden finnas, så många blifwa dine Skapare. Fly, ewigt fly, wanwettiga tanke. Men kringför dit bga hwet de oräkneliga härar, och werldar, hwilkas tindrande ljus bestråla och omgifwa dit nattliga tåger, såsom wåktare, och ledsaga din kosa då du måter hawets rymder. Dessa solwerldar måste hysa mångfaldiga wareller. Det samme som solen är för oss på denna jorden, äro stjernor för mångfaldiga andra werldar. Min tanke hisnar och sjelfwa bildningskraften förlorar sig wid Skapelsens widd och storhet. Wåra ögon kunna ej uplåcka alla de werldar den majestätiske Guden beredt til boningar för sina oräkneliga härar. Men han och ingen annan är den som himmelen utsträckt. Wil du endast följa och måta den jorden du bebor, hwilken widd, omkrets, mångd af Skapade ting, hwilken olikhet ifrån det finaste stoftet til det stödhga bergget, från knottet til Elephanten, matken til männistjan. Huru många slagter och arter af djur, af örter och träd, af sten- och jordarter. Wi kunne icke en gång ännu nämna de Skapade tingen på wår jord wid sina namn.

2) Skapade tingens ordning, fågring, wisaste ändamål och sammanhang, så af tilsom i en kedja det ena tager wid det andra.

Luften spräng, utan en fortlöpande kedja ifrån den finaste luften till dunskretsen, till vatnet, de finaste jordpartiklar, växterne, djuren och stenarterne. Sjelfwa gränsen emellan naturens riken, nästan omärkelig. All tings nytta i det enskilda och det hela. Naturens hushållning förbrändransvärd; intet djur, ingen ört saknar tillräckliga medel till sitt bestånd och fortplantning. Hvaraf hänleder sig då denna ordning och wisshet? Ho är så dåraktig at han tillskrifwer urenverkets konstiga sammansättning, byggnadens ordning och måleriets skönhet, åt sjelfwa dessa obba tingen? och hela naturen skulle bero af sig sjelf? Nej! Dess uphöfsman måste finnas utom henne.

3) Werldens föränderlighet och förstörrings lagar, men under allt detta dess jämna lopp och bestånd. Hafwet utdunstar, floderne uttorras, molnen uttblmmas, bergen söndermittra och bortsmälta, jordens inelsswor skalas och utbrista, djuren dö men gifwa rum åt andra kommande wareser af samma art, elden härjar de tjockaste skogar och fruktbaraste fält, men från askan upwäxer liksom en ny werld; årstiderne omwäxla, men under tiden samlar naturen sig nya krafter. Jätet skapadt slägte döbr ut, eller förbödr för et annat at det icke återfödes; med et ord, jorden bibehåller under alla sina förändringar liksom enahanda skick; småttliga kraft af et Gudomligt wäsende, af hwilken allt fått sin början och underhålls!

4) Sam-

4) Samwetet eller människans egen inre känsla. Vi äre sjelfwe en del af Skapelsen och intage det wärdigaste rum bland alla kreaturen: Skulle ej upmärksamheten på oss sjelfwe bewitna Guds warelse. Hwem tände detta lifwets gnista? hwem försedde dig obödlige, stofets barn, med den obödlige och tänkande anden, och ibland alla dess förmodgheter, med samwetet? Gifwes ingen Skapare och Domare, så qwäf dit samwetets röst, förjaga ur din själ all känsla af rätt och orätt, förändra uti dit höghmod den ewiga lagen, stifta dig nya lagar genom wäld och magt, arbeta mot din egen förstöbring, ja uphäf dig til din egen gud och uprätta dit långa slägtregister från ewigheten. — Men hwad trycker dig så til jorden, hwad förebrår dig i lustarnas famn, hwem gör dina anslag til intet och hämnar din känslöshet? Huru tom är dig werlden, i hwad tanklöshet och förwirring swäfwar du, ewärdlig gåta för dig sjelf. Människan äger dock känslan af Gud; den framter sig wid minsta bruket af hennes förstånd, och är lifsom inplantad. Sjelfwa barndomen fattar det, Ps. 8: 3. Hedningarne känna det, Rom. 2: 15.

5) Uppenbarelsen til en del förutsätter, men måst uplyser och stärker begrepet om Gud. För den första werlden uppenbarade sig Gud; — småningom wanslägtades detta begrep hos folkslagen. Abrahamiterne påmintes å nyo och Moses förklarade heligt, at Gud är himmelens och jordens Skapare. David besöng hans warelse.

Ps. 8: 19. Jesus förbandt det ewiga lifwet wid denna kannedom; måtte då Christne sålt lefwa och wandra i detta ljus, i hjertat kanna wigten af denna stora sanning!

Andra Delen.

Den är 1) grundwal för hela religions-kunskapen och detta lifwet. Tag bort grundstenen från en byggnad, — tag bort den allmänna wiljan uti et samhälle, så förfaller både det ena och andra; likaså med lycksalighetsläran. Ingen enda sanning finnes som ej hämtar sin styrka häraf. Utom Skaparen är werlden en irrgång, all ting utan ändamål; ty hwem skulle hafwa bestämt det. Skilnaden mellan dygden och lasten uphör, ty ingen domare finnes, hela lifwet blifwer en gåta.

2) Wigtig til vår själs rätta daning. De krafter och förmyndheter wi äge, blifwa onyttige utom Guds kannedom. Hwem föreskrifwer oss lagar, hwem bringar dem til verkställighet? Ingen straffare, ingen beödnare. Wåld och orättwisa bleswe enda lagen och rättensbret för fria gärningar, et ouphörligt krig mellan alle, och förstöringen säker. Uptänk et samfund af Guds förnekare; det skal wara lyckligare at bo bland tigrar.

3) Til vår egen tilfredsställelse och lycksalighet. I hwilken hänrykning försättes ej din själ, gudålskande Christen, då du tänker på Gud;

Gud; hwilken glädje öfwerwäldigar dina kån-
flor, hwad lugnad i lifwets möddor och brister,
tröst i olyckan, ro och lugn under alla tidens
omväxlingar. — Hwad obestriktig förtjusning
af hans nåd och kärlek.

Blifwe då denna sannling djupt intryckt
i Christnes hjertan och samweten. Må den
aldrig blifwa minnets och bildningskraftens to-
ma verk!

Hwad intryck hafwa Guds stora fullkomligheter på vårt hjerta.

„Den där egat skapat hafwer, skulle han ej se,
den där brat — skulle — ej höra?“ Ps. 94: 9.
Wi människjor döme efter det wi wete och se;
wåra slutsatser om okända ting grunda sig på
likstämmiga begrep dem wi förut hafwe; kån-
nedomen af Guds Majestät uppstiger ganska
naturligt af vår själs egna verkningars betrak-
tande. Såsom den wilde och enfaldigaste män-
niskja måste hos den uplystaste finna et wida
högre mått af det förstånd han besitter, et barn
ungefärligen döma om sine föräldrars större för-
stånd, så kunne wi från våra swaga mänskliga
krafter gbra en säker slutsats, at Gud måste haf-
wa dessa alla egenheter uti en outhärligt höga
re grad och fullkomlighet. Vår andes natur
bewisar at denne oöändlige anden är omätligt äd-
lare.

lare. Låt vara at våra begrep om honom icke kunna vara nog wärdige och tillräcklige at mäta hans majestät, icke nog klara at utgrunda hans oändlighet, men de blifwa wissa. — Såsom en droppe af det omätliga hafwet och den minsta del af et ting, byser samma egenkap som det hela, ehuru med tusendefalt mindre werkan, så äfwen förhållandet emellan den ewige anden och den ändlige människan. Den heliga skrift ger äfwen anledning til samma slutningsfätt, och annat hafwe wi icke. — Själens egenkaper bestå uti förstånd, fri wilja och magt at verkställa. Derefter indele wi äfwen Guds fullkomligheter; och då esomoftast Gud afmålas med mänskliga sinnen och lemmar, som likwäl ej kunna finnas hos honom, påminnom oss at det endast sker för at på något sätt afbildas honom.

Afhandling.

1. Guds höga och majestätiska fullkomligheter.
2. Deras intryck på vårt hjerta.

Ghuru wi människor tage oss anledning, at ifrån känslan af de högsta egenkaper wi hos andre blifwe warse, genom oändliga grader sluta til Guds majestät, blir dock afståndet emellan honom såsom urbild, och hans skapade afbilder, ewigt. Ho är dig lik bland Gudarne! —

Egenkaperne hos Gud hafwa alla det gemensamt, at de äro oändlige och ofbränderlige.

ge. — Till sitt wäsende måste han vara Ewig och oberoende af någon annan. Förr än ber- gen och werlden skapade blefwo, är du Gud, Ps. 90: 2. och dina år taga ingen ända = 10: 28. Wi hafwe icke ord eller bilder at beskriwa hans ewighet, utan wi förlöre oss i et djup af hem- ligheter. Om wi än huru mycket fördubble mil- lioner är uti en oräknelig ledja, så äre wi än- dock icke närmare ewighetens bbrjan. Hos Gud är hwarken bbrjan, tid, förändring eller slut. Ewiga warelse, hwem wägar utgrunda dig. Gud är til sitt höga förstånd allwis. Emedan han skapat all ting, måste han känna det och förutse allt hwad hända skal. Hans kunskap, omätlig, sträcker sig så wäl til det framsarna som när- warande och tillkommande, ja allt hwad möjligt är. Uck swage människa! hwad är dit för- stånd och de egenheter du inhämtat! En skug- ga emot den ljusaste dag. Lär känna din ring- het, såda wisheten i Guds skapelse, så förhär- ligar du honom.

Gud handlar äfwen efter sin högsta wisheit och är helig i sine tankar, begär och affikter. Han affkyr det onda och älskar samt befordrar allt hwad godt är. Han som af ewighet fast- ställt en oryggelig skiljegräns emellan godt och ondt, och ingjutit i människan et begär til det goda, skulle han icke på allt sätt betyga denna sin helighet uti de lagar och föreskrifter han oss gifwit? Han är icke en Gud hwilkom et oguds- aktigt wäsende behagar = Ps. 5: 5. 50: 16.

Gud

Gud utöfvar sin helighet genom sina lagars och affiktens rättfärdiga fullbordan. Försträckliga warelse, inför hwilken de renaste andar häfwa och nedfalla, huru kunne wi, stoftets barn, utan rysning tänka på dig, som wäl med nåd och wälbehag belönar den fromme, men med rättfärdighet straffar dine lagbrytare. — Ho wägar uplyfta digonen til dig, helige domare. Wil du gå til doms, hwem skulle inför dig kunna bestå; = = men du är barmhertig, som ej utsläcker den swagt rykande welan, utan för Jesu Försonarens skul förlåter alla brister och synder. Nåd bewises en som brutit och felat, och emot uslingar hwilka ej sjelfwe kunna uphjelpa sig utur sin nidd. Ho är den som icke i denna beten dageligen behöfwer anropa nådens Gud! Uste wareser på en jord där den Heliges majestät framlyser, tåflande med mildheten och långmodigheten = = = Osfer alt bewisar Gud sin godhet, genom det innerliga och werksamma begär at gbra sina skapade werk lyckliga, hwar och en i det tilstånd de blifwit frambragte. Naturens skådeplats är godhetens största bewis. Kärleken kännes i synnerhet af de förnuftige wareserne. Granska hela dit lif, alla dina krafter, förmaner och rika tilfällen til sällhet m. m. Gud är sjelfwa kärleken. Widare är Sanfärdigheten en Gudomlig fullkomlighet. Han uppfyller både sina löften och hotelser, dem han i sit ord uppenbarat. Detta är en del af Guds helighet. —

Den Gudomliga wiljan är äfwen werksam genom hans Allmägt, hwarpå werldens skapelse och uprättthållelse är et stort wedermåle, ty för Gud är intet ombjligt, utom synden som strider emot hans helighet; — hans allestädes närwarelse såsom den fullkomligaste Ande; ty han är och werkar med sina skapade werk, som utom hans bistånd ej kunna bibehållas. "Swart skulte jag fly för dit ansikte".

Men hwem kan tilfyllest upräkna, mycket mindre beskrifwa alla det Ewiga wäsendets dyrkanswärda egenheter. Wi döme efter swagheten och den anledning Gud sjelf i sit ord gifwit.

Andra Delen.

Men de hafwa äfwen det största intryck uppå oss människor; ty utom det at intet högre tänkeämne kan finnas för et skapadt wäsende, än Skaparen, så finne wi äfwen hwar och en af hans fullkomligheter förbundne med wår lycksalighet. Gud är Öändlig i fullkomligheter; det skal förbjudna oss swage wareser, men ock wara en grund, at eftersträfwä all möjlig andlig fullkomlighet. Warer fullkomlige såsom eder himmelske Fader — Jesu upmaning. Gud är Ewig; o hwilket hopp tändes hos oss at han skänker oss odödligheten, där wi kunne fortsätta wår warelse och tiltaga i kannedomen af hans Majestät och äthjutandet af hans godhet. Högre upmuntran gifwes ej för Christne, än ewighetens gränslösa rike.

Gud

Gud är Allwetande och Wis; han känner således våra behof, vår nöd och swaghet. Wi kunne trygt öfwerlåta oss honom, och böre i andan och sanningen tjena honom som granskar hjertat, ty intet är honom fördoldt. Du fromme och upriktige! — werlden känner dig ej, men Gud ser dig. — Tilltag i wisdom och kunskaper, så wandrar du wärdigt hans wisshet.

Gud är Zelig; Åh! hwilken helig affky för synden, hwilken brinnande lust och iswer till det goda, skal du ej wid åtanke dåraf känna hos dig. Rena ditt hjerta från alla syndiga begär och oordentliga böjelser, wanor och sinnesrörelser; helga dina tankar och beslut, — så blifwer din wandel obefläckad, och den Helige skal såsom Rättfärdig dömma och gifwa dig saligheten till belöning. Frukta för hans straffande magt; war, som han, rättwis i dina wägar, wid skipande af lagen för dina medbröder.

Gud är Barmhertig; ware det din hugswalelse under swagheten; men synda ej för att wänta dig så mycket större nåd. Warer barmhertige. Guds Godhet upståndet kärleken, glädjen och tacksamheten emot honom. Älsker honom, — och skulle du ej då äfwen älska dina bröder. Sanfärdigheten gifwer oss tröst af hans löften, men försträckelse för hotelsen.

Allmagten skal göra oss trygge wid allt som möter oss i werlden. Genom honom förnä wi allt. — Våra böner äro ej fruktlöse.

Allestädes närvarande! ingjut förnöj-
samhet i mit hjerta öfwer dina skickelser, gläd-
dje och lugn i farans stund, magt at segra öf-
wer tiden, döden och grafven.

Guds stora wisshet wid uppenba-
randet af sit eget wäsende.

Så uppenbart och af naturens åskådande besans-
nadt det är, at werlden måste hafwa sit ur-
sprung af Skaparen, det Gudomliga wäsendet,
så enstämme synas äfwen alla folkslag warit
derutinnan; men tillika yppar sig människors
mistag uti bestämmandet af Skaparens enhet.
De förste människor och folkslag efter syndaflo-
den, förfullo småningom genom sin swaga inbill-
ning til det så wanhedrande afguderiet, som til
slut dikade så många Gudar som de skapade
tingens ordning war. Antalet steg til flere tus-
fende, och Hedningarne indelte dem i öfwer- och
under-gudar, himmelens, watnets, luftens och
jordens beherrskare; ja sjelfwe djuren blefwo an-
sedde hafwa någon guddomlighet. Skogar, lund-
der, träd, stockar, lifaledes. Paulus klagar
med skal Rom. 1. Huru hade wäl förnuftet så
kunnat fara wisse? Inbillningen och dikningen
begynte, okunnigheten och widskepelsen widtog.
Därskapen och fördomen blef allmän. — Likwäl
hade Gud redan hos de förste människor up-

penbarat sig. Abraham skildes från de afgudiske folkslagen, och Israeliternes samfundslagar grundades på den urgamla sanningen om Guds enhet, Guds egen underwisning genom Moses och Propheterne. Men Jesu ankomst skulle gifwa denna sanning et öpnare och ljusare fält. Alle Hedningar borde återkallas från widskapelens irrgångar. Segren war Jesu lära följaktig, och Hedningar knäbölo för den sanne Guden.

Afhandling.

Guds uppenbarelse om sit wäsende innefattar
 1) hans Enhet. Hör Israel, Herren din Gud — 5 Mos. 32: Jes. 40: 5. Ps. 86: 8. 115. Detta är ewinnerligt lif, at känna dig allena — Joh. 16: 1 Cor. 8: 4. Ap. G. 17: Men så tillräckeligt witsord Guds ord lämnar oss, till en tryggelig förmur mot den hedniska wantron, så enligt är det äfwen med et upklarnadt förstånds slutsatser. Naturens åsyn wisar oss at dess Skapare är oändlig och En, ty huru skulle flere kunna wara lika fullkomliga, och hwad grund hade man at antaga flere. Et wäsende med de största fullkomligheter utesluter all tåflan och likhet. Hela werldens inrättning befinnes wara gjord efter enahanda lagar, alt sammanstämmande, ja sjelfwa förändringarne åsyftande et enda stort ändamål. Enahanda är ordningen för de skapade tingen, så at ej den minsta olikhet spörjes i de en gång fastställda lagar.

lagarne. Så wäl Kropparnes werld med deras tilwänt, som djurens fortplantning m. m. sker efter enahanda lag, och så länge werlden stått, har styrelsen varit orubbad. Granske wi människors gärningar, se wi tydeligen spår af en allmän och enskild wilja. Samhällen kunna ej uprätthållas utan en enda allmän lag och wilja. Men så wist det nu är, at den Ewige och Ende Gudens styrelse-plan råder uti werlden, så måste man dock bekänna, at förnuftets slut i sig sjelfwe äro otillräcklige, at til wißhet bringa denna stora sanning, som hämtar sin mästa styrka af Guds eget witnessbröd — Anden är det som vittnar at Anden är en. Med denna uppenbarelsens ledstång och fackla, huru säker och förnjande blifwer icke din wandring, swage människja. Skapelsens widaste stådeplats, och detta människjotif, som så många tusende mine medbröder andas, lyda alltså under en enda wis och mächtig Styresman. O Gud, hwart wille jag fly för dit ansikte, hwart swåstwar min röda bildning at återse dig? du är med mig — du är Dändlig.

Men samla dina tankar til at med wörbade nad emottaga den gudaktighetens hemlighet, at Gud är uppenbarad genom Jesum och nådens dyrbara verkningar. Gud är 2) Treenig, han har uppenbarat sig för oss såsom Fader, Son och Ande. Hwad wil du mera wänta i döbligheten. Det är nog för din barndoms ålder. Må icke dit förwett bjuda til, at grans

Na den Dändlige och sättet huru han kan med-
 dela dig kunskap om sig sjelf. Hans wäsende
 blifwer alltid för dig doldt. Men såsom det är
 oändligt, så är ock hans werkningsfätt oändligt.
 Förgåfwes bemödade du dig, at utleta den kun-
 skapsgrad de lycksalige Andarne innehafwa. Gläd
 dig i hoppet och tilbed din Gud såsom Fader,
 Son och Ande; ty såsom den Ewige Skaparen
 bewisat sig såsom din Fader, så är hans Son
 din Förfonare och den Helige Anden din Ledsa-
 gare på sanningens och tronens wäg, och En är
 han, den Dändlige, som werkat och werkar allt i
 allom. Dändligheten i Guds natur medför en
 slags hemlighet som ingalunda bdr förwilla eller
 oroa oss. Stadnom med våra swaga undersök-
 ningar i sådana delar Gud sjelf förborgat,
 förbjde med det ljus han gifwit. Det är owe-
 versägligt at Gudomliga egenheter och dyrkan
 tillerkännas så wäl Sonen som den Helige Ande;
 I deras namn äre wi döpte. Jesu befallning,
 Matth. 28: 19, Pauli wälsignelse, 2 Cor. 13:
 13. O hwilken djuphet i Guds förstånd. Ho
 hafwer ransakat Herrans sinne.

En Christen bdr alltså under en djup wörds-
 nad för Guds majestät, erkänsla af sin egen
 inkränkta fattning, samt hopp om högre ljus i
 et tillkommande lif, fromt bekänna och dyrka den
 Dändlige Guden, enligt hwad han uppenbarat
 sig, — samt glädja sig öfwer de wälgärningar
 som derigenom honom tillkyndas. Gud är din
 Skapare, han är den som föranstaltat din för-
 lof.

löfning från synden och böden, han dit Hjertas
ledare, oskuldens bewarare, tröst i nöden och
nådens rikaste källa. Saliga känedom! Guds
witnesshörd öfwerminner allt.

**Guds undransvärda wälgärnin-
gar i skapelsen, såsom upmun-
tringar til en flitig betraktelse.**

Det ädlaste bruk en människa kan göra af si-
na sinnliga och kroppsliga förmågheter, är ostridigt
det, at ära sin Skapare, helga sig til be-
traktandet af Guds wälgärningar och majestät,
samt smänningom förädla den sinitiga naturen.
Utsikten med denna swaga och lättörda kroppen,
dessa utwärtas sinnen, dessa lemmar och de yt-
tre tingen som deruppå verka, war ock ingett
annan. Men misbruket förwänder den bästa
inrättning. Swilken wårdsöshet är det icke,
at dageligen flåda ljusets dag och glansen af
Guds skapelse, at stundeligen njuta hans gods-
het, men likwål bortwända synen, tilltappa sina
sinnen och döfwa sit hjerta. Swarifrån kom-
mer den kallsinighet, djershet, förakt, ja yt-
tersta förderf i Christenheten, hwaröfwer så
många suckar och tårar af de fromme gjutas,
om icke af en grof tanklöshet, och sinnenas för-
wända bruk? Sällsamt, at jordens inwånare
göra sig bekante med de skapade tingen, men icke

nyttja den klara anledning dessa gifwa at hysja sig til Skaparen. An sällsamme, at så flyktigt och sparsamt betrakta tingens ändamål, sammanhang, nytta och wisaste inrättning; och likwäl är det en ewig sanning, at Guds osynliga wäsende och kraft ligger öppen til bestående i gärningarne, Rom. 1: 19.

O i bekymmerslöse! hwartil tjäna edra företräden för djuren, edra ypperliga gåfwor och hela den synliga werlden, när den odödliga tanken är fjättrad af gruset och Skaparens minne i glömskan begrafwet?

Ufhandling.

1. Guds wälgärningar och under i Skapelsen.
2. Upmuntran til flitig betraktelse deraf.

Första Delen.

Swart hålst wi kaste bgonen på denna jorden och de kroppar oss omgifwa, mbter oss et haf af idet underbara kärleksprof emot oss människjor. Ho råknar sanden i hafwet — fördelar solens starka och bländande ljus? Ofta nödgas wi stadna och med Job lägga handen på munnen — tilstå wår swaghet. Men så ringa wår kunskap är, gifwer den oss den sörsta anledning at finna och beundra Skaparens godhet, och derigenom leder oss fram til det ädlaste werket af

af alla, Jesu försoning; ty hwad gagna oss alla jordiska förnimmelser, alla Skaparens häfvor, då hjertat nedtryckes af våra begångna synders smärtande oss? — såda hela naturens pragt! den tilfredsställer dig icke, så snart du ej känner det witne i himmelen, Försonaren Jesum, som tilfredsställt dig med den Ewige. Den trogne njuter Skapelsens nåd i all dess styrka. Wägom några steg på denna omätliga bana. Hwad nytta förde wi icke af både den känslolösa och den med lif och rörelse begåfvade naturen?

1) Jorden är ju vårt hemwist, där så många tusende millioner medbröder redan haft och än framdeles finna sin boning, uppehälle och beqwämlighet. De orörligaste berg tjena oss til gränser och murar, samt gifwa oss dyrbara och nyttiga metaller; — Sjöar och floder äro liksom ingrasne at befordra våra resor til de aflägsnaste länder. — Jorden med alla slags växter, örter och gräsflag, försedd til alla våra behof, luften befordrar vårt lif genom andedrägten, och hwem kan upräkna alla tings nytta. — Skole wi det ena året efter det andra insamla i våra labor korn och kärna, och glömma ifrån hwars hand allt detta härflöter.

2) Widare, huru oräkneliga skarar af djurarter hafwa ej til vår nytta blifwit af den Allsmågtige frambragte! Kunnen i någonsin glömma eder Skapare, då i beståden edra rika boskapsdjordar, af hwilka i njuten föda och bergning? — Hwermågen hwad lättnad i edert arbe-

te genom edra dragare, — hwad flydd emot wåldrets wåldsamhet genom de ullrike hjordarne, hwad låstande drycker af de tånbe djuren, hwad öfwerflödig wåltrefnad och nytta af andra djur dem i ej kunnen tånja. Finnes wål något djurflågte som människan ej til sin nytta kan använda. Den skada de öf åstadkomma, wittnar om wår egen försummelse.

3) Människan främst för alla djur, bår inom sin lilla krets så många stora fördelar, förbehållheter, verktyg, sinnen och känslor, wår hon deraf tillräckligen skulle om Guds godhet öfwertrygas. En til alla jordiska göromål och öfrelser skicklig kropp, en själ begåfwad med förmågan at genom de yttre sinnens tillhjelp samla sig begrepp om alt det synliga, at genom minnet qwarhålla dem och i bildningskraften uplifwa och mångfaldiga dem, at ifrån det finliga gå hje sig til mera allmänna och andeliga ting, göra tillbörliga slutsatser om tingens orsaker, ändamål och sammanhang, upfinna de bästa utwågar at genom konst, flögder och wetenskaper draga nyttan af så wål de jordiska tinget som de ådlare, näml. sammanlesnaden, wånsläpen och framför alt Skaparens nåd och barmhertiga regering; en själ danad för oddliga och himmelska behof, begår och förbjeller, för ewighetens gränslösa rymder, skulle hon ej känna den ewiges omåttliga godhet? Lifwet är då en skån af dig, allwise Skapare! och du milde Försonare, som bår ewigheten och saligheten i din famn,

famn äf dig föddes lifwet å nyo, och Himmels rike stadgades på jorden. Skapelsen är i dig förhärligad. Mätte Christne känna sitt värde och med tacksamhet tänka på de wälgärningar, som så ymnigt tillfalla oss.

Andra Delen.

Öfnnigheten wid naturens betraktande å ena, och värdsbidskheten å andra sidan, böra sorgfältigt besegras, och Christne upmuntras til förre upmärksamhet. Det är ingalunda tilligt huru wi nyttje Skaparens wälgärningar.

1) Är det onckeligt, at naturens betraktande gifwer våra yttre sinnen den ädlaste rikning och angelägnaste förmat. Mit öga! se omkring dig det wida ljusblåa Himmels haf; midt uti dess omfrets framgår den eldstrimmende himlakroppen; wid dess framfart sägna sig alla naturens barn. Tusende wingade kråk komma fram ur de nästen hwari de warit gömde undan nattens lyla. Uti hwilken glans äro de icke kläddes. All tings Skapare har beprydt dem. Ögat kan ej fatta allt, men ser dock huru lifwet och glädjen röres uti dem. Huru lifligt afmätas icke den osynlige, naturens Herre. Ju mer jag längtar at se Dig, Dändlige, desto mer intages jag af den pragt och mångfald som råder i dina werk.

2) Naturen är til åskådande och förnbjelle öppen för alla människor. Ingen, i hwad lef-

nadsstånd som hållt, är beröfwad detta ljusliga tillfälle, at förlusta sig i Skapelsens verk. Solen upgår för alla, äfwen de otacksamme och gudlöse; det fruktsamma regnet öfwerförljer dina åkerfält, ehö du är, och sjelfwa armobet och tiggarestafwen är bunden wid många timliga förmaner. Betänk detta du hvars begär aldrig finner sin lystnad, utan eftertraktar och knotar öfwer det du ej kan winna.

3) Skapelsens rika förråd sysselsätter oss på det angenämaste både under lediga och arbetsstunder. Du ser den flämtande dagakartlen till myran med trohet utföra sitt arbete och med glädje wänta på lönen. Men han njuter den ju i den uplyftwande solens blick; han känner ju sin Skapare, och wet at jorden är Herrans.

4) Ju mer wi betrakte naturen, desto lättare fördrifwe wi tomheten och oförnbjssamheten som trycker så många; — den blinda werldskärleken, behofwet af bullersamma tidsfördrif, som så ofta wanslägta til sedernas förderf, försvinner för den ädla omtanken at känna och wörda Guds wälgärningar och majestät. = =

5) Det wärdigaste föremål til vårt sinnes stadgande, tilbjudes oss i naturen. Följ ledjan af Skaparens undranswärda verk, du skal snart swinga dig up til hans thron, du skal känna wärdet och bestämningen af din egen warelse. Den jordiska lyckan och förnbjessen skal kunna flutligt saknas och förbytas med det tillkommande.

Andamålet af Skapelsen.

„Herre! du är wärdig at taga låf, pris och magt, ty du har skapat alt och genom din wilja äro de til och hafwa blifwit skapade,“ war de 24 äldstes högtidliga låfsång til den Allsmågtige Guden, Uppenb. 4: Gud! såsom dit namn och majeståt, så är ock dit låf intil werldens ända. Så widsträckt som skapelsen är, så oräkneligt äfwen det låf som dig förkunnas! — Werlden har ej kunnat wara af ewighet, ty den bär märken af ständig förstöring och föränderlighet. Guds alsmågtiga warde har kallat tingen utur sit intet, och samma magt råder ännu i den dageliga uppehållelsen. Et omärkligt frö upwäxer til det största träd, människans lif af en ringa bärjan; är detta icke nästan en ny skapelse. Huru all ting kunnat tillkomma genom hans magt, kunne wi ej beskrifwa, emedan våra krafter äro ändliga, ej heller behöfwe wi det. Nog af, at så wäl hela inrättningen och ordningen i werlden, som dess grundämne, erkänner utom sig en orsak i en allwis Skapare, och alltså en wif bärjan. Längre kunne wi ej gå med våra slutsatser. Uppenbarelser har äfwen förebyggt alla onddiga undersökningar om werldarnes och himlarnes tid och ålder. Så mycket kunne wi dock förmoda, at såsom den Ewige själf afmått tiden til sina skapade werks begynnelse, har han ock haft wissa skapelse-dagar, hwarefter all ting framkommit.

Werk

Verldens åsyn wisar detta ännu, uti sin fortsatta danning; och dess ständiga omväxlingar kunna icke wara utan de wisaste ändamål.

Upphandling.

Såsom intet är til eller utväntas af människor utan et wist föresatt ändamål, och de flästa wåra gärningar upkomma af någon orsak, som bragt wår wilja i werksamhet, så föbrutsätter åfwen skapelsen någon stor driffjåder eller affikt, hwarfbre Guds frambragt alt af et intet. Här möter oss åter et djup af hemligheter; ty hwent kan utransaka Guds wågar i de widsträckt och försilda ting. — Här synas känslolösa ting, här finnas lefwande warelser af en lägre class, här är människjan, — här äro åfwen widare fullkomligare warelser; hwilken djersfhet wore det icke at säga: alt är för wår sålhet och nytta. Det är sant at ganska mycket, ja största delen af växter och djurarter, tjena til människjans nytta, men naturens hushållning är mångfaldig. Ytterst dåraktigt wore det at tänka, det alla himlakropparne wore för människjans skull. Om wi nu liksom steg för steg genomgå skapelsen för at finna en allmän affikt, så se wi 1) Wid den synliga kropparnes werld, det måsta systa antingen omedelbarligen eller medelbarligen til djurslågternes och människjans, åfwen som alla andra förnuftiga warelserns nytta. Växtriket är alltså til för djurriket. Erfarenheten

2)

2) Djurens bestämning är både til vår nytta, som ock deras inbördes. Det ena slaget är skapadt för det andra. Lacker Herran, han är god, han gifwer djuren sin föda. Intet är i Guds stora stat onyttigt. Djurens känslöshet måga förutsätter någon tillfredsställelse de njuta, — men deras finliga behof är snart måttadt. Vidare känne wi icke.

3) Men at i de förnuftige warelsernes skapelse ligger et högre och ädlare begrep om sällhet och således et förre ändamål, är påtagligt. Wi hafwe känslor at njuta och gäfwor at urskilja; — hwem känner icke begäret efter lycksalighet, genom flersaldiga medel tillfredsstaldt? Deraf slute wi med trygghet, at Gud åsyftat vår sällhet, och grundat den samma förnämligast i våra själskrafters bruk. Ju högre wi upstige i skapelsens rymder, desto fullkomligare måste detta ändamål blifwa, ty eljest hade Skaparen förgäfwes frambragt Andarnes werld. Här framter sig et oräkneligt antal af wareser, det ena fullkomligare än det andra; här möter oss et omäteligt fält som wi ej en gång med bildningskraften kunne genomwandra; wi nödgas utropa: Gud är godheten; hwilken rikedom af sällhet har han utskiftat til så otaliga härar; Låssågen honom i Anglar, låssågen honom alla himmelens härar; — och i jordens inwånare, kännen i icke tillika med lifwet och hwarje andetag eder lycksaliga. Detta ord ensamt innefattar den Ewige Skaparens affikt. Men är han icke

icke sjelf det lyckligaste och priswärdaste wäsende? Skulle icke hans Åra wara bunden med war lycksalighet, skulle han ej finna glädje i sina skapade verk, utan at derföre öka sina fullkomligheter. Wi säge derföre at hans Åra är äfwen et ändamål, men fattom detta på et wärdigt sätt. Gud winner intet i sina höga fullkomligheter, ty han beror ej af sina skapade verk. Öberoende och tillräckelig för sig sjelf, skulle han i sig sjelf njuta all lycksalighet; men skulle han ej tillika finna glädje och behag at meddela sällheten, — skulle han ej äsystat at blifwa kånd af sina warelser, förhårligas af dem och tilbedjas? Wi sägas ära Gud då wi ärkänne honom för det han är; hans namn förhårligas i det wi dyrke honom, och föreningen med honom, såsom den högsta sällhet et ändligt wäsende kan wänta, blifwer alltid at anse såsom et af hans föremål, ehuru han icke sjelf derwid förblier sin wärdighet. Så gläder sig äfwen det ofsyldiga barnet i skötet af en älskad och wärdad fader, som bär ingen ting högre än at försäkra sit barn om sin kärlek. Men Gud är en Fader öfwer alt det barn heter i himmelen och på jorden. Hela naturen, äfwen den lif- och känslolösa, förhårligar Skaparen genom den anledning hon gifwer oss människor til betraktande af hans godhet. Skulle alltså den Ewige wid Skapelsen haft någon annan affikt än den wändliga tilfredsställelsen, at genom sina uppenbarade fullkomligheter och meddelta gåfwor befordra sina skapade verks lycksalighet? Igen-

Igenkännom och upfyllom dessa stora affikter. Njutom saligheten inom oss, och prisom den Ewiges namn.

Läran om Guds Försyn såsom den säkraste grunden för vår tilfredsställelse.

Af allt hwad wi älske i denna werlden, öfvergår intet kärleken til Gud, det Högsta Wäsendet, — Werldens wise Styresman. — Är vår jordiska natur ämnad för detta timliga och för-gångliga, så är själen beredd til högre lyck-salighet. Men hwad äro de jordiska omsorger, då de icke blifwit helgade genom en ren och brin-nande kärlek och förtröstan til Guds regering? Huru omwärdiga, huru toma och bedrägliga, ja äfwen olyckliga äro de icke, då hjertat är tomt på förtröende til Gud! Wandra omkring hela denna wida jorden, försök at uttbunna alla jor-diska förnöjelser, rikedomar och lyckans gästwor, måtta dit barnsliga hjerta med allt hwad sin-ligheten föder; til slut skal du tråna under njutandet, och när motgången möter, har du intet at tilfredsställa dig med. Dit tilkomman-de, din framtid beredes dock af ingen annan än Gud. Huru wigtigt för vår tro, wårt hopp och förnöjsamhet, är då icke sanningen om Guds Försyn. Werlden som wi se m. m. företer så
många

mångfaldiga omväxlingar m. m., så at det wore dåraktigt at leda det från en blind slump, lyckå eller öde, icke heller af werldens egen natur. Nej! Den som af ewighet bestämde jordens och människornas wäsende, är den som äfwen styr alla deras krafter m. m. Han fordrar at älskas, wåras och med förtröstan omfattas.

Abhandling.

Serjen icke för morgondagen — Matth. 6: 34. Jesu förmaning til Lärjungarne innefattar den klaraste sanningen om Guds Försyn. De jordiska omsorgerne wågras icke, men ställas i jämförelse med det himmelska m. m.

Guds Försyn är den wisa omsorg hwarmed Gud ej allenast uppehåller de skapade tingen wid den natur och de krafter de undfått, hwarutinnan uppehållelsen sig wisar, utan äfwen styrer de samma til sina wisa ändamål, som utgdr Guds egentliga Regering. Hela werlden är ämne för Guds wisa regering. För tydlighetens skull skilje wi emellan Försynen wid den lifs och tanklösa werlden, och människorne. Han bår all ting med sit kraftiga ord. 1) Uti den liflösa werlden hwilka ständiga prof af Guds underbara närwarelse! Skåda den ofantliga stjernhimmeln — den jord som wi bebo, den mängd af skapade ting, — med bestörtning se wi huru, oaktadt alla förändringar och omväxlingar, dessa bibehållas: — Häråf kommer det at de hål-

ta sin jämna bän och lopp, den ena faller icke in i den andra, och en allmän sammanställelse iakttages. Årstiderne skifta om hwarandra, hafwet och floderne oaktadt deras öfversvämningar hållas inom sina gränser, molnen swäfwa öfwer våra hufvuden, men dränka icke jorden; jorden öfnar stundom sina inelöf, men återtager sitt förra ljusliga skapnad; Qjungelben och åskan omgifwer dig och din boning, men härjar icke. Betrakta växternas rike, se på liljorna; — wi förlöre oss i mängden af de ting Gud underhåller, och det till vår nytta. Intet slag af växter går ut eller förbytes till något annat.

Widare huru oräkneliga äro icke de djur som Gud uppehåller. — Hwarje slagte har sina beståmda krafter, skapnad, försvars-wapen, drifster och födoämnen. Intet så swagt af det skulde af et starkare slagte utrotas, intet så talrikt af det skulle öfwer en wiß gräns tillwäxa. — Alla framskaffa sin wissa nytta och sjelfwa skades djuren nyttjas af den store Skaparen till hans ändamål i det hela. Tydliga bewis på Guds Försyn? Men 2) Människjan är dock jordens förnämste inwånare. Vår känna dig sjelf så blir du förtroligare med din Gud. Hela människoslägtet i sin uppehållelse, jämnwigten mellan båggen, Religionens början och tillwäxt, wisar oss i det hela Guds undranswärda wägar, men stadnom wid vår enskilda erfarenhet under hela vår lefnad.

1) Alla våra krafter uti sin första utveckling och stadgande, både til kroppens rörelser och själens tänkande förmåga, wisa Guds ständiga medverkan. Hvad är lifwet och denna anden som tänker, utan Guds nådiga uppehållelse. I honom lefwe wi, röroms =

2) Wår späda barndom bär märken af hans omwårdnad. Är det möjligt at en älder som är utsatt för så många slundliga farligheter, kunde annorlunda beskyddas. Ju mindre medel wi människor äge at undwika det onda, desto klarare framlyser Gbrsynen.

3) Gud nyttjar så många medelorsaker til wår lycka, dem wi omöjliggen kunnat förutse, ja de aldraubetydligaste ring tjena dertil. Joseph, Moses, David, wärdiga exempel.

4) Det onda som trycker oss, styres af honom til de wisaste orsaker; det onda som wi ofta frukte, afbjer han genom för oss okända wägar. Joseph är et stort bewis. Hvem är som ej drar sig til minnes i sin egen lefnad, huru mången förestående olycka, motgång, sjukdom, fattigdom, den wise Guden förebyggt. Han nyttjar medelorsaker, men wården beror dock af honom.

5) Andranswärdt tjena våra egna brister och swagheter til större tillwänt i fullkomlighet. Detta sker genom den werkan Guds lag och warningar samt nådens rörelser upwäcka. Josephs broder återkommo slutligt til ånger öfwer sit brott, och til en så mycket warmare broderlig kärlek. Lärjungarnes swaghet war anledning til
så

så mycket fastare tro på Jesum. Erfarenhetens läror til slut huru flyktigt nöje sökes i det sinliga.

6) Vid synden förhåller Gud sig sålunda, at han ömsom tillåter fria wäsenden falla deri, ömsom straffar, warnar och förhindrar utbrocten, — åtminstone deß följder. Herodis anslag kunde intet gälla. Phariseernes djerswaste stämpingar föresågos ofta af den allseende Jesu, ofta motades och gjordes til intet; slutligt tjente de til Jesu förhårligande, både uti hans försönings-ödd och Judarnes olyckliga fall. Så låter den ewige Försynen ännu brotten stundom fylla sit mått, och straffar dem ändteligen med yttersta eftertryck, til warning för efterkommande slägter.

Nödwändigheten deraf at Gud uprätthåller den sinliga och and- liga werlden.

Ehuru Guds wägar och styrelsesätt af den werld han skapat, äro och förblifwa outransakliga, så kunne wi dock förwiffas om deras ofelbarhet och mångfaldighet, genom naturens betraktande. Wi indela werlden uti den synliga och osynliga, eller som är nästan det samma, den kroppliga och andliga. Den olika natur och egenheter som tilhöra kropparne och andarne, wisar at Guds regering måste wara särskild med hwardera.

Kropparne hafwa delar, utsträckning, tyngd m. m. och dessa krafter hwarigenom de hållas tillhopa, sättas i rörelse och tilltaga, kunna ej på något sätt tillskrifwas andarne, hwilke i det stället hafwa förmågan at tänka, minnas, wilja och verka. I grund häraf blifwa de händelser som tima i den kroppsliga werlden, mycket olika dem som ske i den andliga eller moraliska. Är då hela naturen lämnad til sig sjelf, och Gud en synlöds äskådare af allt; är det et wärdigt begrep om denne store Skaparen, at han lämnat sina skapade verk antingen til et blindt öde eller til de krafter han först gifwit dem? Hwad äro dessa krafter? Kan wäl något bibehållas i sin rörelse och verkning, ja än mera förändras, utan at någon är som dertil bidrager. Däraktige werldskloke, som wilja utestånga Gud ifrån werldens uppehållelse. Affsikten dermed är ej annan än gudlös.

Afhandling.

1. Den synliga werldens uppehållelse.
2. Den andliga werldens.

At så wäl kropparne som andarne ej kunna äga bestånd utan den Gudomliga wiljan, är ganfka klart. Likaledes, at ingen ting kan hos Gud föreställas såsom i hwila, utan allt är verksamt. Han wil och det sker, han verkar allt i allom. Detta är hwad man kallar Guds med-
verkan

verkan eller uppehållsen af alla krafter. Et ting kan åga bestånd, endast man ej wil för-
 födra det, men ej verka utan at deß krafter
 underhållas af någon orsak; Gud är denna or-
 sak. Utom detta, wisar alla händelsers lopp,
 at den Gudomliga wiljan lämpar och styrer all
 ting til sina wisa affikter.

Första Delen.

Den synliga werlden 1) uppehålls i sina kraf-
 ter. Obegripligt hwadan eljest deß krafter skul-
 le uppkomma, om ej Gud, som är närwarande
 med sin skapelse, wore derwid beständigt werkan-
 de; ty den kraft som är i de skapade tingen kan
 ej wara deras egen, utan Skaparens. Skåda
 himlakropparne, de tyngder och dragningskraf-
 ter hwarigenom de bibehålla sit jämna lopp, so-
 lens lifgifwande kraft för alla växters utwicklung
 från sina frön och deras tillväxt; djurens forts-
 planing och medfödda naturliga drifter; män-
 niskjolifwets uphof och alla näringsmedels wer-
 kan til deß bestånd — m. m. Uti så olika
 kroppar synas dock krafterne och egenheterne
 wara lifstämme.

2) De naturliga händelser och werklugar
 som äro dels jämne och stadgade, dels förän-
 derlige, bero af Guds wisa styrelse. Wi prise
 ofta naturens lagar hwarigenom det ena året
 omfliftar med det andra; årstiderne medföra
 hwar och en sina stora förmaner; wi blifwe bes-

förte öfver det mera sällsamma, en jordbåfning, förbränning, förddande wassfloder. — Är då Skaparen obekant med alla dessa lagar, eller är det han som allt bestämmer och styrer genom de medelorsaker han förordnat. — "En sparf faller ej til jorden utan — Math. 10: 29. Skulle icke i synnerhet wid det sinnliga onda som händer i werlden, en allwis styrelse yttra sig? Kortsynte äre wi at döma härom, men den allmänna slutsatsen bekräftar sig alltid, at Gud såsom närwarande leder, förändrar och afbjer alt för sina bestämda affikter, och genom medelorsaker.

Andra Delen.

Men Andarnes werld är wida fullkomligare föremål för den Allsmågtiges wårdande försyn. Sjelfwa känslan af wår egen warelse, sammetet, säger oss at Gud 1) underhåller denna obödliga själens gnista, så wäl hos oss som alla högre Andar. Hvad är din själ til alla sina förbränningar, så snart du beröfwar henne Guds mäktiga bistånd. Känner du inom dig sjelf någon egen bildande förmåga, känner du dit ursprung och din själs krafter omärkliga utveckling af sig sjelf. Åt hwilken gata wore wi för oss sjelfwe, huru osäkre om denna tänkande andan skal i ögnablicket förwinna eller fortfara. Min Gud! jag är et stoff och wore et intet, så snart din hand toges ifrån mig. Med båswan skulle jag

jag tänka på den omåttliga ewigheten, om din alsmågtiga wilja ej skulle mig följa.

2 Andarnes verkningar d. å. deras fria gärningar, tankar och föresatser, styras af Gud på helt annat sätt än kropparnes; ty emedan själen blifwit utrustad med gäfska at fritt verka efter de krafterns mått och tillfälle hon äger, och denna frihet egentligen bestämmes efter den öfvertygelse hennes förstånd kunnat vinna, så följer oundwifligt, at den gode Gudens regering är i närmaste sammanhang med hans skapelse. Han är alltid närwarande och verkande på sina frustiga warelser.

1) Genom de lagar han gifwit. Den naturlige eller samwetets är liksom en dagelig förbindelse med den oändlige. Uti våra egna känslor och omdömen om våra gärningar, blifwe wi warse den ewiga lagen eller skilnaden imellan godt och ondt. Gud liksom förnyar och förklarar sin lag uti hwarje tanke, som honom helgas. Uppenbarelsen föreställer honom ännu lifligare.

2) Genom straff och belöningar, dem han bifogat sin ewiga lag och de fria warelsernas egen natur. Misådåren känner Guds närwarelse i samwetets röst, — den fromme förenar sin tanke och själ med en wis Fader, glädder sig uti Gud.

3) Gud styrer oss människor genom särskilda påminnelser, warningar, bestraffningar wid mångfaldiga tillfällen. Hans nåd och Andas uppbjer och förädlat våra naturliga krafter.

Hans nåd är icke fruktlös, utan verkår oup-
hörligen. Härvid betjenar sig Gud ofta af de
ringaste ting. Men hans wågar äro obegriplig-
a. Huru ärorikt är det icke för oss Christne
at beständigt stå under hans ledande hand, och
känna inflytandet af hans allestädes närwarelse
och Andas nåd!

Guds wisshet i det som wi ej kunne förutse eller fatta af hans re- gering.

“So hafwer kânt Herrans sinne, eller varit
hans rådgifware,” Rom. 11: 34. Kan med
skäl lämpas uppå hela Guds regering; ty huru
är det möjligt, at wi ändellige wareller kunne
dömma om det tilkommande, då wi icke en gång
känne det närwarande. Det wore äfwen olyck-
ligt för oss i mångfallt afseende at inse våra
framtida händelser. hwilket öfvermod, bekym-
merlöshet och lättfinnighet wore ej följden af en
förmycket tidig känsla af lyckan, och huru mång-
dubbelt bleswe ej gwalet och sorgen? Likwäl äro
människor så bekymrade at se in i sin fram-
tid, och ömsom smickra ömsom plåga sig i sina
uträkningar. Knappt kännes en wäderil innan
man förespår sig en hotande storm; den minsta
skakning i kroppens bräckliga hydda, försträcker
med förebudet om dess undergång; — motgångar-
ne,

ne, olyckorne sysselsätta den lättördes och miss-
troendes hela inbildning. — Twårtom huru högt
plågar ej uträkningen om lycka, förnbjelse och
ära i werlden öfwerdrifwas. Där wäntar den
ene på skatter och rikedomar, den andre på ly-
sande äreställen, den tredje gbr förslager på af-
kastningen af sådesfält dem han knapt åger;
ingen hwilar med sit förtroende på den gode
Gudens försyn och sticketser, som dock äro uppens-
bara, ehuru de ej förut kunna inses.

Afhandling.

Wissligen förbbtjer Gud människornas fram-
tid, ware sig lycklig eller olycklig, 1) För at
göra dem ifrige, slitige och waksamme för sin
wälfärd. Så många naturliga ting som öf-
omgifwa, äro wissertligen ämnade til wår nytta.
Utän omtanke och arbete blifwa de fruktlösa,
och förgefwes wäntar sig den tröge af För-
synens hand omedelbar wälsignelse. Ingen för-
dar utan at så, ingen hjelte förnes utan at
han rebeligen kämpar. Bönen är bunden wid
arbetet; och intet enda lefnadsstånd finnes som
är fritt för mbdä; ju trägnare wi äre wid
wåre sysslor ståande, desto lyckligare. Men
hwad werkar dertil framtidens och utgångens
owisshet? Utgången plågar ofta ej swara emot
wår mbdä och wäntan; ty wi äre allför swage
at förutkänna, än mindre omändra tingens ord-
ning. Skulle wi nu känna det förut, huru
trög

trög wore man icke at använda sin yttersta sorgfällighet; — många krafter skulle förblifwa onyttiga — större skada och tillskyndas.

2) Stadga förtroendet til Gud. Ju mera bekante wi blifwe med honom och hans goda försyn, desto warmare kärlek och förtröstan. Wi wänte alt af hans nådiga försorg, ehuru icke ommedelbart, dock genom de medel han utstakat. Uti alla lifwets förändringar utbreder sig et fast öfwerlåtande til den wälghörande styresmannen. "Gud, du leder mig efter dit råd" = = Kunde David med full öfwertygelse säga, och hans erfarenhet witnade derom. Mistroendet til våra egna uträkningar stadgar förtroendet til Gud; vår egen swaghet skal lära oss at hwila wid den Allsmågtiges styrsel; ty han gör all ting wäl och har sina wisa orsaker til alla stickelser. Förtroendet skal

3) Wäcka tacksambhet, glädje och förnöjsambhet i alt som händer. Utom dessa Christiiga känslor är wäl lifwet en börda. Du känner icke hwad Gud beslutit om din framtid, men du ärkänner hans godhet i det framflutna och närwarande; du glädjes öfwer dit lif och förnöjes i dina lefnads och ständs förbindelser, utan at afundas andras högare lycka och förmåner; törsten efter rikedomar plägar dig icke. — Den öfwerdrifna omsorgen om detta jordiska, eller morgondagsorgen qwäljer icke hjertat.

4) Framtidens omisshet tänder hoppet, och hwaraf glädja sig människan måst i werlden?

So, hoppet widtager of redan i barndomen, Ieder hela ungdomen och manbara åldren; ännu wid grafwens brädd lefwer hoppet hos den gråhåriga, fast werlden förswinner som en rök ifrån det tillflutna dgat. Gud har wisligen lämnat of denna känslan til ersättning för vår ringhet; och ehuru wist det är at människjots hopp och wäntan äro ofta öfwerdrifne och med otålsamhet emot Gud förbundne, så hafwa de dock sit wärde, sina låfliga gränser och bestånda mått. Åkerbrukaren hoppas med skäl at Gud wälsignar hans skörd, men han begäre icke ut öfwer sit stånd och förmåga.

5) Qwalet af de tilstundande plågor mildras genom deras öwisshet. Uck! skulle den usle människjan se förut alt det qwal, nöd och förförljelse, afwund, otack, försmädelse som skola sönderflita hennes hjerta, i hwilken förtwislan skulle hon sluta sina dagar. Men lika listet hon föreser plågan, kan hon dömma om dess längd, utan hon hoppas under tålmodet. — Wore sjelfwa öddens annalkande förut kändt, huru plågande wore dess minne, och hela lifwets sötma betagen

6) Gud öbljer för of en förestående lyckä och wälgång, för at göra densamma så mycket större som den är oförmodad; Joseph kunde ej förut weta i hwad lysande åra han skulle uptagas. Guds milda försyn erkändes altså af honom, då han emot all sin fruktande förmodan uttoggs från fångelse. David med herdastafwen,
wiste

wiste ej hwad Kunglig Krons honom skulle ut-
sira. Wälgången smakas utan hfwermob, ty
man ser huru alskintet man kunnat til sin lycka
bidraga.

Wälsignade warelse! som för desse swaga
Fråk, som icke ännu äro skicklige at emottaga
högre ljus, wisligt fördbjler deras framtida
öden; Du leder oss efter dit råd och uptager
oss på ändalycktone med äro.

Guds godhet och kärlek wid lin- drandet af mänsklighetens usel- het och plågor.

Om wi icke skulle beräkna all den godhet som
lyser i hela skapelsen och uprätthållandet af den-
na werlden wi bebo, — alla de ting som om-
giffwa oss och i den stora återlösnings-nåden
som är högst af allt för en obödelig själ, så
updage wi mer än tusende prof af Guds kär-
lek emot oss redan i detta lifwets mångfaldiga
fördbjelser. Mänskja! betrakta dig och de sto-
ra gåfwor du undfått af din Guds hand, —
den rörliga och med känslor begåfwade Kroppen,
alla de sinnen och lemmar til förrättande af di-
na timliga angelägenheter, växlingen af arbete
och hwila, wederswickelsen af sömnen, den fria
och tänkande anden inom dig, som utgör lif-
som en werld för sig sjelf genom de mångfaldi-

ga ämnen som henne sysselsätta; det utväntes ståndet hwaruti du lefwer, det wissa måttet af timlig lycka, de glada förbindelser och umgången med andre, så wäl som make, som fader och barn, med wänner, förtragne och wälghrare. Betrakta at dina lefnads-händelser til lycka för dig sjelf, icke bero af dig utan den wise och kärleksfulle Skaparen; ty han gör all ting wäl, at hans wärdande hand afböjer så mycket ondt som du icke en gång förutsett. — Ack! min Christen, gör dig mera bekant med din Gud, som öfwerakt i din lefnad mättar dig med förnöjelse, med glädje. — Har du då orsak til annat än en glad tacksamhet emot den som är sjelfwa kärleken. Men hwadan de suckar du ofta drager, de missnöjen du förer, — dit qwidande och flagan, — sötman ofta wänd i bitterhet? — ack usla mänsklighet, hwilken olif tasla!

Afhandling.

1. Mänsklighetens uselhet.
2. Guds godhet wid dess lidande.

Det war en öfwer naturlig hjälp, et underverk som twang folket til det wärdiga utrop: Jesus gjorde all wäl — ty hans ömma och kärleksfulla sinnelag, hans lära och dess intryck fördrade det, hela hans historie witnar det. Men äfwen i det wanliga umgänget gjorde han wäl. Hwem förlorar ur minnet den tröst

tröst och hugswalelse han så ofta gaf de bedröf-
wade, den mildhet hwarmed han bemötte Vår-
jungarnes swaghet, — ja hans egen ståndaktig-
het i olyckan och förtroendet. Han är ännu, ja
alltid vår vän, — kan warlkunna sig öfwer vår
swaghet, Ebr. 2: 18. 4: 15.

Första Delen.

Wissertligen äro människor underkastade män-
ga mödor och plågor: wi upräkne ej dem alla,
ty den känslofulla människjan ökar nog deras
antal; — men wi säge framför alt, at hit hbra
icke bristerne i vår natur och våra krafter,
icke heller våra mödor, arbete eller det olika
mått af jordiska gäfwor. Dock hwilka plågor
komma icke deraf. 1) Swarjehanda Kropps-
bräckligheter, sjukdomar och lidanden. Män-
niskjan af et jordiskt stoft, går synbarligen til
förstöring, och tillbaka til detta stoft. Föres-
buden äro uppenbara, ty såsom en jordiskt hyd-
da, af wädrens wäldsamhet och tiden — för-
störes så människjan. Det är wist at mycket
qual här förddlijes — och sjukdomars art är
mångfaldig, — genom alla åldrar. Med tår-
rar och jämmerföri begynnes vårt lif; med tår-
ren är des bana bestörd och fuktas med tår-
rar tills mödans time är förliden och döden på
den Ewiges winkl astårklar war swett och ned-
sänker i grafwens sölte.

2) Och

2) Och mera förblås de af sinnets plågor, hjertfråtande oroligheter, sinnesswaghet, brist på naturliga själsförhögheter. Huru ofta händer icke, at den som ifrån födslen varit sund til sinnet, på en tid blifwer beröfwad denna gåsman; men ännu oftare wedersfares qwal genom oroande tankar och altför mycket uprörda känslor: människan synes sig sjelf lämnad, glädjen i sorg förbytt, och alt på jorden i en ödemark.

3) Tilstötande oförmodade olyckshändelser i naturen. Fattigdom och elände genom et enda wädeligt ögnablick. Elden bringar den enes förhöghet til askan, watnet sänker den andres rikt lastade farkoster, haglet och öwadren härja landets fruktbarhet, hungren gnager den fattige, och smittorne borttrycka många oförmodadt. Beklaganswärda mänsklighet.

4) Genom människors stämplingar huru ofta upkomma förakt, förhöjelser, förtryck! Wildjuren rasa icke emot sit eget slägte som människan mot sina likar. Hvem kan beskrifwa det. Där måste en fattig, arm och swag i djurisk tråldom släpa för et bröd, — där höras nedrop af ånkor och faderlösa öfwer sine förtryckare, där grånar den redlige förtjensten och bortskymmes af lyckans smilande barn, här säras den helgade wänskapen af bedragaren, och där förföljes ofkulden i tionde led.

5) Wanarten i naturen och de otanda hjälperne, brotten, och de hastiga sinnessvörel-

relserne, olyckliga fällor til ständiga qwal i hjertat, människja! se här djupet af din nöd. Du sjelf bär roten til dit fbrnämsta qwal. — Döden är syndens lön. — Fbrebräelser, oroligt samvete — timliga straff.

Andra Delen.

Men Gud är kärleken och i sjelfwa lidandet känne wi hans wälgärningar. Wi anmärke med skäl at det mästa onda uppkommer af människjan sjelf, och böre noga åtskilja alla de plågor dem människjor sjelfwe wälla, ifrån de öfriga. Huru många sjukdomar, Kroppslyten — sinnessyrfla, fattigdom — förakt och alla frätande fbrebräelser, äro följder af människjans sintlighet, wårdslöshet och förberf. Förbättra eller afstyr detta, så försvinner större delen af dina plågor, och dit tack samma hjerta skal finna igen din Gud som agat dig. Men Gud har genom alla tings inrättning och Fbrsyn tillsände mycket; han lindrar åfwen. Gud är god, ty han har

1) Wid dina Kropps-bräckligheter wetat påminna dig om din ringhet, men tillika högre bestämning för himmelen. Swad som här i förgänglighet säs, skal där upståras i härlighet.

2) Din själs swagheter skal föra dig at med wårdsnad högakta dessa gåfwor du undfått, använda dem til din själs förbättring.

3) Öfrö

3) Oförmodade händelser skola leda oss på lyckans ostadighet; men Guds stora Försyn och dess ändamål, människors hat och afvund, skola styrka dig i din dygd och fromhet. Gud ser dig, det är nog.

4) Det lindrar, at Guds välgärningar äro långt rikare: hwad är en timmes motgång, en flyktig förbljelse, mot de tusende prof af kärlek.

5) Det onda kommer af en kärleksrik Fader, som icke låter sina barn öfwer förmågan frestas, hugswalar dem, — agar, afbbjer från mycket högre ondt, och har himmelens nådelör tilreds för den ståndaktige.

Äre wi människior i förbindelse
med Andarnes werld? *v. Amoren: Öfver
vår förbindelse med
Andarna*

Då wi betrakte den oräkneliga mängd af werldar som utgbra Guds stora Skapelse, fälle wt uti förundran öfwer de affikter som den allwise Guden dermed haft. Uppå denna jorden blifwe wi warse så många slagter och djurarter, som uti en beständig ledja skilja sig ifrån människian tills man knapt blifwer warse skiljegränsen; skulle då människian som är jordens förnämste inwånare utgbra det högsta af hela skapelsen? Skulle de himmelske werldar wara tomt på wareser, och inga högre wäsenden finnas än dem wi här känne. Hwilket högmob, hwilken

barnslig tanke. Nej; wi slute med billig förmodan, och uppenbarelsen besannar det, at Guds härar måste vara mångfaldiga, och det ändliga liksom steg för steg upstiga til de högsta företräden som skapade kreatur kunna hinna. Änglarnes warelse kan ej bestridas, men deras natur måste förblifwa förborgad, äfwen som deras hemwist och göromål icke kunna utransakas. Lika fruktlöst wore det äfwen at granska tiden til deras skapelse, ehuru wi dock kunne af strifvens anledning ar förmoda, at de äro äldre än människoslägtet. Mätte människjan icke genom förwett intränga i Guds dålda råd, utan med wördnad och ödmjukhet nyttja det ljus hon erhållit.

Abhandling.

1. De gode Andarnes werld.
2. De onde —

Första Delen.

At i detta lifwet mycket händer som wi ej kunne döma, nödgas wi bekänna. Swagheten i wårt förstånd, och högheten i Guds regering, är grunden dertill. Men så litet wi hafwe rättighet at tillskrifwa werldens styrelse åt Änglarne, ty Gud bär alt med sit kraftiga ord, lika förmatet wore det at neka den allwise, at wid sina bestämde tilfällen utföra sina wisa affikter genom de go-
da

da Änglarnes tjenst. Uppenbarelseens Historie och Jesu undranswärda lefnad, wisar oss många prof af Änglarnes medverkan wid utomordentliga tilfällen. Fastom i synnerhet upmärksamhet wid Jesu lefnad. Hans fbdelse förkunnades af Änglar för Maria och herdarne; uti sin förklarung, själaängest i Gethsemane, wid sin upståndelse och himmelsfärd, hade denne Gudomlige Återlösaren med den magt han ägde bfwer sine skapade kreatur, framkallat Änglar at wara åsyna witten af dessa stora händelser. Huru wigtigt är icke detta för vår tro! wilje wi än widare upsbka spåren af Änglarnes verkningar, förlöre wi oss uti hemligheten af Guds nådiga försyn. Ho wille wäl genom sin inifrånka förmåga draga den slutsats, at naturens Herre wid mera oförmodade tilfällen icke nyttjar sine Änglar som medelorsaker. De äro tjensteandar, och ehuru wi ej känne någon förbindelse med dem, böra de dock med wördnad ihogkommas, ty de utföra Skaparens wärf och befallningar.

Andra Delen.

Men hafwe wi äfwen at frukta för de onde andarnes olyckliga verkningar? Förnustet säger oss och skriften bewisar, at sådane högre wäsenden kunna finnas, som genom uproriska stämplingar och synder förlorat sin medfödda helighet, wäsenden hwilkas affskywärda gbrömål ingalunda swara emot deras fullkomligare egen-
 S 2 skaper,

flaper, och hwilka derfbre måste erfara en rättfärdig domares straffande wrede. Deras brott och olycksaliga hemwist kånne wi icke widare, ån genom måtningar. Men Guds Son uppenbarades derfbre, at han skulle nederflå djefwulens gårningar, d. å. alla sådana laster och brott, som likna de onde andarnes. 1 Joh. 3: 8. Joh. 8: 41. Wid Jesu tid låg werlden insänkt i mörker och willfarelse. I stället at hånleda alla stickelser från en wis Fader, trodde man werlden uplåten til de onde andarnes härjningar; alla obottliga sjukdomar, kropslyten m. m. werklade af djefwulens mäktiga inflytande; alla synder och brott, afguderiet och hedendomen li-kaledes en fbljd deraf. Människjan befriades sålunda i det måsta för answar; men hennes dygd sattes ock i swårare anfall. Jesu sälla lärare och regering segrade mot alla motstånd. Det underbara i hans lefnads händelser är uti öppen dag. — Derigenom skulle werlden uplysas och förbättras. Det skedde; Judå fbrråderi och Pharisernes grofwa djefwulsta anläggningar kunde ej hindra det. Han, som war en mördare af begynnelsen, är med mörkelsens kedjor bunden til den yttersta dagen. Stridom då emot de rysliga efterdbmen han lämnat. — Skrådom oss alla Guds wapen at kunna segra öfwer all slags gudlöshet, otro, fiendskap, afmund och brott. Då behöfwe wi ej frukta, at de goda rörelser nådenes mäktige Ande upväckt och underhåller, skola qwåfwas; den fromme och gudålsfande skal

hwila

hwila trygt under skuggan af den allestädes närvarande, och i Jesu som är med oss alla dagar intill werldens ände, skal han ej bäftwa för motgångens och afmundens stormar, ej försträckas för grafwens och helgedomens mörker, ej darra i enslighetens stund, ej rysa för de skepnader hwar med den otrogne och däreus förwillade inbillning hemsökes; nej, Gud skal ensam ledsaga honom genom sin mäktiga och wisa försyn. Men hwardan de swagheter och retelser, som innom hans bröst sig upresa? Jag känner en lag i mina lemmar = = ho skal ibsa mig usle från dessa syndens bojar — Rom. 7: Granska dit hjerta och din erfarenhet. Du frestas då du af dina begär drages och förledes. Jac. 1: 13 = 15. Waksamheten öfwer vårt hjerta bereder segren öfwer alla syndiga tankar, lustar och sinnessrbrecker, och detta är segren som öfwerwinnes werlden, wår tro. Stådjom oss öfwer den seger wi kunne winna, och befåstom oss i hoppet; så skal intet kunna oss förödra. Är Gud med oss, ho kan vara emot oss?

Människjans bestämning.

Då intet i hela den widsträckta werlden är fruktloft och utan ändamål, hela naturens hushållning och ordning är beståmd til uprätthållande af det hela, och Skaparens affikter för

åbla sig i mon af hans skapade Kreaturs olika natur, är det icke då wärdigt at känna sin bestämning som människja. En ört upväxer; blommar, mognar och förskingras til et stoft; et djur med känsla och lif synes, sedan det kommit til sin fulla wäxt och blifwit utrustadt med sina drifster, upnä sin bestämning, då dess behof kunna fyllas; och utom det synliga gifwer det icke prof af högre begär, behof och krafter. Hvad är då detta mänskliga lifwet. Dess hastighet liknar en dunst och en flugga, dess tilwäxt är plantans och djurets, dess behof och känsla är singlig och djurisk; men hwar finner den tänkande och fria anden sin like på jorden? Hon uträknar loppet för andra werldar, och upswingar sig til andarnes werld, ja til sjelfwa Gudamajestätet. Har hon då intet derwid uträttat, intet hopp fattat, intet begär efter lycksalighet, och inga högre föremål, än denna jordiska lystnaden efter fbda och wällust. O Ewige lifwets Fader! skat denna tanken, som sysselsätter sig med dit osynliga wäsende, förswinna lik en planta och som matken kråla i stoftet? eller har du ärnat oss til något waraktigare och sällare. Skulle ej dit saliggbrande ord öpna för oss dina wisa affikter, wacklande wore wårt hopp och bekymmerfulla wara önskingar. Men du är kärleken, wil wara oss oss älskad.

Ufhandlinga.

Jorden är människjans första hemwist, hwar til hon är bestämd, på det hennes krafter måtte

mätte utvecklas och bildas. Detta lifwet liknar et barndoms-tillstånd. Alt är i sin första bdrjan, alt fordrar ständig och warsam öfning. — Utom denna förberedelse hwad tilwänt skulle kunna ske. Finnes wäl någon flög eller wetenskap som blifwit fullkomnad, utan et långsamt arbete och wana; barnet lärer sig icke gå utan ledband, likaså människan i jämförelse med de konstarter henne återstå. Jorden kan dock icke wara hennes enda plats. Hade hon blott den djuriska naturen, wore det tillräckeligt; men hon byser inom sig frön til wida fullkomligare konstarter och begär. Så härliga ån hennes förmyndigheter äro, kunna de likwäl icke i detta lifwet fullkomligen utvecklas och mogna. Huru ofta bortfördras hon i sin barndom, huru sällan kommer til mognad, och med sjelfwa åldrens och sinnets mognad, huru otaliga fördomar, brister och okunnighet beswära hennes förstånd, hwaremot hon förgräwes strider; huru många swagheter, öfwerilningar, tröghet, försummelse, qwäswa och instränka hennes bästa föresatser och tankar. Sedan hon hunnit det längsta lifsmål och derunder samlat sig konstarter, ser hon den omätliga gränsen af okända ting dem hon önskade känna och hwilkas värde hon inser; sedan hon genom all sorgfällig upfostran, Religionens, samwetets och samhällslefnadens band, blifwit bildad til sit hjerta, så är hon dock til en ringa del herre öfwer sig sjelf. Det outsläckliga begäret til konstarter åtföljes af en lika brinnande

de ätra at utöfwa alt godt. Men än saknar hon et tillräckligt tillfälle at verka, än förmår hon ej rätt nyttja det då det gifwes. Altid stängd inom sinligheten, suckar hon: ho skal lösa mig ifrån denna döende kropp, Rom. 7: 24. Jesu lära och nåd segrar uppå henne, och hon wälsignar hwarje ögnablick som återför och befäster henne i Guds och Jesu wänskap, men motgångens timmar äro swagheters. — Hon lär sig at segra öfwer olyckan — men werldens falska wänskap och smickrande gunst förskingrar å nyo hennes hopp. — Hon försakar alt det werldliga för Gud och Jesum och hans bekännelse, men hennes toma suckar witna om hennes oförmodighet; med et ord: jorden och detta lif är icke hennes rätta fäderne-land; det är blott ingången, det är bepröfwelsens land.

Hon är beständ för Ewiggheten; där skal hennes själ renas ifrån det sinliga som i tiden förströdt hennes tankar och hjerta, och den oddliga själen skal här finna de yppersta anledningar för sig bestända til en beständig tilwäxt; här skola alla de utwärtas hinder undanröddas som gjordt salighetens kunskap och Christendomens utöfning swag. Tankekraften skal winna nya ämnen, och icke mer af fördomarnes wälde inskränkas: Sanningen framtråda i sin fulla dag, det förborgade småningom upklaras. Hjertats föresatser skola ej följa annat än nådens tiltagande uplysning; Begäran och böjelseerne stadgas i rättfärdighet, i tro, förtröstan

flan och kärlek; sinnesrörelserna endast sysselsättas med Gud, och hans barmhertighet. Afsmunden, hatet och hämnden, lystnaden efter gods och ära, skal wika för tron, hoppet och kärleken; motgången och förfröjelse-andan tystna och uphöra, werldens förfröjelse, smicker och frymtan icke en gång til namnet kännas, wid ljudet af de renaste andars låssånger; och med dessa en Christens renade begär och heliga känslor, hwilken satighet är henne icke bestånd! Uti pröfningsens stund, (hwad är detta lifwet annat än et bgnablick), har hon knutit föreningsbandet med Skaparen och Försonaren. — Här i oddligheten skal det ouplösligt fortfara, och satigheten fullkommas. Uptänken, Christne, alt hwad i tiden kan förnåda eder, glädja eder warrelse; — men högst öfwer alla tankar är glädjen hos Gud och lycksaligheten i Himmelen. Det är det sista och det högsta, hwartil J ären bestående.

Fullkomligheten och förderfwet i människans natur.

”När jag ser dina himlar — hwad är människans at du tänker på henne — och låter mig wårda om henne.” Ps. 8: Gifwes det wäl någon fullkomlig likhet och jämförelse emellan Himmels och jordens inwånare? Er hända är

människjan ibland förnuftige wareser på det lågsta trappsteget. Hon är midt imellan andar och kroppar. Afståndet är märkeligt, och i det afseendet bär tanken om vår ringhet förbjudna oss. Men Andarnes Fader är äfwen vår styresman; hwilket högt wår de, hwilken ära. Han har nedlagt i vår själ hårliga förmyndheter och liksom intryckt sin egen bild. Rånslöfraften, minnet, bildningsförmågan, förståndet, omdömet, samwetet, verk-samheten i wiljan, äro själens förlänta egen-skaper, som wisa huru högt Gud låtit sig wårda om oss. Det är sant, at dessa gåfwor icke med lika mått blifwit utdelte åt alla människjor. Hwilken skillnad imellan den wilde och uplyste, den råe och upodlade, mellan Hedningen och den Christne! Men liksom gnistan ligger förbörd i askan och utbryter, äfwen så själens kraft. Då wi altså i stoftet bdmjule oss inför Hårarnes Gud, wårdom och erkännom hans godhet; och måtte den ofullkomlighet hos oss finnes, ej gifwa anledning til et uproriskt knot öfwer den bästa Fadren. At känna sin ringhet är redan första steget til fullkomlighet.

Afhandling.

1. Ofullkomligheten i wår natur.
2. Förderfwer hwarunder wi sucke.

Första Delen.

Skulle wår matken anklaga Skaparen at han ej gaf honom foglens wingar; kan et ler-fårl

färl säga til den som bildade honom, hwarföre gjorde du mig så, Rom. 9. Gud är lika wis som god. Wi böre noga skilja det bristfälliga i vår natur från dess förderf. Det förra är en inifrånkning af en wis Gud; det sednare är människans eget. Ewige warelse! Tilbedjanswärd i dina gåfwor, skulle du neka mit hjerta at glädjas öfwer mit lif, ehuru bräckligt det än är? Din härlighet framlyse i mina brister! Vår natur's ofullkomlighet wisar sig,

1) Uti den okunnighet hwarmed wi födas och måste strida, oackadt det sorgfälligaste bemödande, och upfostran. hwilket swalg emellan våra kunskaper och det okända. Hit må icke föras den okunnighet som hänleder sig från wårdslöshet, ty det är människans egen skuld.

2) Våra begrep som wi samlat, blifwa ganska inifrånknäta, synliga, långsamma och swaga. Synwillan i det synliga, och förhastande i omödmiet om andeliga ting. hwilken är som förmått uplysta sig ifrån jorden til de rene andarnes werld, än mindre til Skaparen? Den redligaste Christen finner wägen til sanningen ganska mödosam, och är icke mächtig at rena sin öfwerlygelse från alla fördomar; och då under Guds mäktiga bistånd hans twifwelsmål en gång blifwa uplösta, huru mycken swaghet inblandar sig icke uti alt det öfriga.

3) hwilka brister uti hjertat, detta så känslofulla, rörliga och werksamma wäsendet. Vår jordiska bestämning förutsätter at wi böre

De äga många finliga behof, begär och föremål. Föreningsbandet mellan själen och kroppen fördrar mångfaldiga sinnesvridelser. Kunne wi då med den yttersta förmåga verkställa det goda wi föresatte oss? Kan den frommaste Christen affkudda sig finlighetens intryck och vinna den högsta fullkomlighet? Är barndoms-tillståndet lifsa med manna-åldren? Afståndet imellan människjan och de fullkomligare andar måste blifwa märkligt, men Gud äfwen derutinnan äråd.

Andra Delen.

Förderfwet deremot som widlåder naturen, härstammar af oss sjelfwe och våra krafterns antingen försummade eller illa använda bruk. Här fälle wi uti bestörtning öfwer vår swaghet. Ransakom erfarenheten. Den redligaste Christen skal här hafwa orsak at falla tårar öfwer sig sjelf, tårar dem dock den barmhertige skal aftorka; wi äre icke hwad wi kunne wara, ty antingen det ena eller det andra, i mer eller mindre måtto wanställer oss.

Swilken flyktighet, och trögghet uti förståndet, oaktabt de bästa anwisingar i naturen och Guds egen uppenbarelse! Huru många willfarelser orsakade genom egen försumlighet, hwilka mistag uti omdömen och slutsatser. Eller kunne wi wäl säga, det wi altid och i ordning nyttjat de tillfällen til uplysning wi haft? De finliga föreställningar uptaga så hela vår själ,
af

at de andeliga som derigenom borde småningom
 tillwäxa, dock hindras. Och hwilken grof okun-
 nighet, tanklöshet, kallfinnighet, maklighet, för-
 akt och glömska besinnes icke hos många, så at
 förnustet blifwer för dem en plåga. Wi gå än
 vidare til wiljan. Är icke hjertat en beständig
 tummelplats för sinlighetens intryck, sinnesrörel-
 ser och farliga retelser; där förståndets mogna
 föreställningar borde sätta begären i werksamhet,
 drifwas dessa likwäl af en öfwerdrifwen och omätt-
 lig sinlighet. Jag känner en annan lag i mi-
 na lemmar, som strider emot den lag som är i
 min hög — Rom. 17. Begäret til det onda, som
 samwetet så heligt uplifwar, qwåfwas af de dju-
 riska, närwarande behöfwen; lättfinnigheten blif-
 wer enda systemålet och människjan förtår sig
 af trånad. An stadnar hon wid blotta medlen
 til sällhetens winnande, ära, rikedomar, magt
 och anseende; än bjuder hon til at utsläcka kän-
 slan af en allestädes närwarande Gud, för at
 så mycket friare tillfylllestgöra sin lusta; än res-
 ser det naturliga högmodet, inbillningen och
 egenkärleken sit hufwud up, och wil ej antaga
 någon annan lag än sin egen, inga skyldigheter
 utom dem at förnija sig sjelf; än upväller
 hjertat af fiendliga affikter, afwund, människjo-
 hat, kallan til orättwisa, oförsonlighet, hämd,
 ömighet, och hwem kan upräkna alla de ryssi-
 ga stegnader som naturen antager, trälände un-
 der sinligheten.

Beklagansvärda mänsklighet, uti hwilket djup af förderf suckar du!

Ursprunget och orsakerne til synden.

Det är omöjligt, at människjan kunnat komma från Skaparens händer förbärswad. Hennes bestämning och Skapelsens ändamål, äfwen som Guds höga wärdighet, kan ej medgifwa det. Utrustad med Guds beläte, d. ä. en slags lifstämning i själens egenheter, men tillika inskränkt och bunden wid en jordist och föränderlig kropp, borde hon wäl känna intrycket af de synliga tingen samt de sinliga behofwen, men tillika äga en erforderlig styrka at höja sig ifrån stoftet til ädlare och fullkomligare ämnen; jorden är pröfningsens land, där Guds beläte skal antingen fullkomnas och uppstiga til den möjligaste höjd, eller ock kufwadt af sinligheten, förringas, wanåras, förloras, återställas, och endast med långsamma steg hinna sin bestämning. Uppenbarelsens historie wittnar at de förste människor misbrukade sin fria wilja, förwillades af sinligheten, öfwerträdde Guds lag och syndade; och hwad betygar erfarenheten? Finnes wäl någon enda som förmått eller förmar segra öfwer den rådande sinliga lustan. Nej! "genom en människa är synden kommen i werlden"

Rom.

Rom. 5: 12. Det blifwer således fast, at Gud är rättfärdig och ej kan wara uphöfwet til synden, han som användt alla medel til deß föreskommande, och i sina lagars helgd och werkande försyn beredt de fastaste bommar emot lasterne.

Afhandling.

Ursprunget och Orsaken til människans förderf är icke enahanda. Mången förblindad af egenkärleken uppsöker syndens onda endast uti det olyckliga arf hon fått af sine föräldrar, och anser det lika fruktblöst at kufwa den medfödda wanarten, som at sätta bommar för en strömande flod. Wi böde 1) erkänna med David, at wi äre födde af syndelig såd, Ps. 51; och huru kunde det som är födt af sinligheten, wara annat än sinligt och syndigt? genom födelsen har detta arfwet blifwit med Guds tillståndjelse forplantadt, så at ingen enda ålder är berifrån befriad. Wi se ju huru människors sinnelag och tänkesätt med sjelfwa deras naturliga gåfwor gå i arf. Det är ej underligt, at såsom droppen blir bildad, äfwenledes själen får sin danning. Et starkt minne och bildningskraft yttrar sig hos en wiss affödda, då deremot trögheten är den andras ärfteliga lott; egenkärleken, ehuru inplantad hos alla, wisar sig hos somlige slagter i högre grad än andre; högmödet, äressjukan, girigheten, häftiga sinnesrbresser, mistänksamheten, förställningen, äro ostridigt ofta följder af

föräldrars beklagliga lynne. Det är sant, at de kunna öfverwinna och förändras, på samma sätt som ifrån en rot eller stam kan genom inympning upskjuta en ädlare telning, och uti en oartad jordmån updrivas nyttiga växter; födelsens tvång är icke alltid oemotståndligt; men det bewisar dock, människja, dit ursprung. Icke hämtar man fiskon af tränen, ej heller drufwor af tistlar; hwart och et träd bär sin egen frukt. Men hwad klage wi endast öfver vårt ursprung och ohjeligheten at misbruka våra krafter?

2) Uppfostran, liknar den skötsel man plågar gifwa växterne. Örgåfwes wäntar man förädlade frukter af människjor, då denna angelägna skötsel wanwårdas. Skaparen, som all uppehåller, och med hwarje människja liksom förnyar sin skapelse och sina lagar, har wisligen så inrättat och stadgat människjoliswet, at barnaåldren til dess framskridande tilwänt skal hero af föräldrarnes ömhet och samlade erfarenhet. Men här möter försummelsen, här hindrar så ofta flyktigheten, här öfverfallsinligheten det bästa ämne, här wisas omtanken i allt utom fromheten, och kunna wäl våra lärar utplåna den wanära, som lastbare föräldrar med sina giftiga anmaningar, efterdömen och råd, intryckt i de spådbaste hjertan. När skal då en gång denna lasternas öfverswämmande källa utdömmas och tildämpas; hafwa de ömsintaste föräldrar hoppet öfwar at hos sine barn upstånda endast tro-

nes och dygdens helgade låga, intrycka i deras hjertan gudaktighetens fullkomliga bild, och för ewigt utrota den öfwerdrifna lustans skabliga grodd? Beklaganswärda mänsklighet. Det somt i förgänglighet och swaghet sås, upskjuter i swagheten; — huru mycket olyckigare är då icke at i sjelfwa lasternas sköte upammas.

3) Redan i barnaåldren framlysa efterdömen; de förblas än mera wid wårt inträde i werlden. Lycklige de som redan i den första åldren njutit så kraftiga intryck af föräldrars ådla sinnelag, at de kunna emotstå en föröfriff werld. Men ofta blifwer dock den bästa plansta efter sin omsättning från det driffhus där den först updrogs, genom wådrens wäldsamma werkan förlorad. We werlden för förargelses skull. = =
Exempel äro driffjådrar för oss människor til en stor del af våra gärningar; ty vår natur har det medfödt, at jämsöra sina öjleser med andras, och liksom tilägna sig de samma. Så lyckligt detta inslytande af andras tänkesätt och seder är uppå vår själ, när förnuftets och nådens kraft leder dem bägge, så olycklig blir twårtom werkan af sådana exempel, hwilka sätta den swaga sinligheten wid styret af människans öbromål; ty liksom et gift hastigt kringsprider sig i alla blodådror med sin skabliga smitta, äfwen så wäldsam handlar et elakt intryck på känslan. Förreställom oss en människa som genom den bästa omwårdnad blifwit ledd på dygdens och sanningens wäg, som genom den helgande

gande Andens mäktiga bistånd redan ofta fått erfara sålla verkningar af trogne ledares omsorg, ofta blifwit upmuntrad, ofta warnad och med sjelfwa kärlekens band fastad wid de fromma efterdömmen han haft för sina ögon; föreställom oss denne på en stund eller längre tid lämna sig til smickrande och förbrifke wänners umgången i werlden; männe icke uti detta tilstånd är at befara det tronens och fromhetens uptända gnista småningom mister sin wärmande kraft, och de nya lågorne af olyckliga efterdömmen ensamt förwilla och behärrska själen. Uck! swage och bräcklige människa! Men wi behöfwe ej förreställa oss digtade händelser för at ådagalägga lastfulla exemplers förgiftande magt, ty erfarenheten af framfarna och nu warande tider sätter denna bedröfliga sanning i sin fulla dag, och hwad witnar icke den inre domaren, samwetet?

4) **Egna wanors tiltagande wälde.** Människjan, sedan hon upnått åldrens och förståndets mognad, är sjelf ansvarig för sina fria gärningar. Henne tryter icke tilfälle at med frihet wälja det goda och försaka det onda. Med den himmelska nådens och sanningens sakla kan hennes förstånd lätteligen inse faran af synden. Rånslan af Gud och samwetet är mäktig at styrka hennes begär, föresatser, sinnesbvelser och deraf upkommande wanor, så at det til slut skal blifwa nästan ombjligt at bringa henne til upsäteligt affall. Den ståndaktige Christne har icke kommit til denna seger, utan många strider och

och sinnets öfningar. Deremot hvarifrån up-
 rinner förhårdelsen, otron, föraktet och den djus-
 pa kallsinligheten i Jesu lära, om icke af be-
 dröfliga manor. Undersök om närmare det on-
 das eller syndens egentliga ursprung. Ingen
 wana uppkommer utan öfning och sinnesörelser-
 nas medverkan, inga lidelser utblossa utan af
 det tyfsta begäret småningom förut tändes, in-
 gen försetts utan uprepade tankar. Se detta
 är själens wanliga väg. Jacob. 1: 14, 15. Oro
 derför först dina tankar endast fastade wid
 det finliga och det brotliga, är inbillningen
 smickrad af lustarnes falska nöje, så widtager
 snart hjertat et hemligt tycke derwid, försetter
 sig at njuta et ögnablicks nöje i synden. För-
 settsen bildar begäret och detta blifwer snart
 så wåldsamt genom blodets förenade magt, d. å.
 genom lidelserne, at det verkställles. Fasten ofta
 uprepad wänjer själen wid synden såsom krop-
 pen wid giftet, och sluteligen känner det förhär-
 dade sinnet hwarken påminnelser eller lag eller
 samwete. Granska t. e. lättfärdigheten och otuck-
 tens last, girighetens, afwundens. — Alla las-
 ter hafwa detta ursprung och lopp. Olyckligt
 det tilstånd då onda begär genom wanen be-
 kommit den wåldsamma styrka at de ej mer kunna
 styras liksom en öfwer alla bommar och mot-
 stånd strömmande flod.

Tiltäpp alltså sjelfwa fallorne til förderfs-
 wet, motstå dess förbrän, så blifwer segren wiss
 under Guds nådiga beskydd.

Syndens mångfaldiga art och straffbarhet.

“Den som syndar mot et, han är saker til alt,, Jacob. 2: 10. Hvilken rättwis dom! En syndare skulle eljest under utöfningen af sina käraste hemlustar kunna trösta sig dermed at han icke brutit emot hela Guds lag; så olyckligt tilstånd kan ej i mänskligheten uptänkas, at en människja, ehuru gudlids än hans affikt kunde vara, kan begå alla möjliga brott. Tyrannen på thronen röres ofta til medymkan, bewisar wålgärningar, är tacksam mot någre, o. s. w. Den lätt sinnige och omåttlige förfaller ej til girighet — den girige ej til slbseri, skrymtaren ej til uppenbar Guds försmädelse m. m. Detta kommer af människjors olika tilstånd och lefnads sätt. Men manne icke en enda synd är nog at fördomma? Blifwer syndaren urskuldad för sin oförmodgenhet at kränka hela Guds lag? Synd är en afwikelse ifrån lagen, och förtjenar straff. Jac. 1: 15. Så wål grdfre som finare brott äro straffbare. “Den som öfwerträder et af de minsta buden — Math. 5: 17. Den tjena ren som med upsåt handlat mot sin husbonde, har redan wid det första försköket förverkat deß wålwilja, straffas och förskjutes. En uprorisk medborgare belägges med straff, emedan han handlat emot samhällets första grundlag. Detta hindrar dock icke at straffen anpassas efter brotten.

Swad

Hwad hafwe wi människjor då förtjent af dig, Ewige och Rättfärdige hämnare. Förskjut oss icke, för din barmhertighet och nåd.

Afhandling.

1. Syndens mångfaldiga art.
2. Dess straffbarhet.

Första Delen.

Churu hwarje synd är en afwikelse från lagen, finnes dock mycken olikhet i deras beskaffenhet.

1) Somliga yttra sig i tankar och gärning, andre deremot i försummelse. Lagen utstakar ej allenast hwad wi icke böre göra, utan ock hwad wi skole göra. Sådan är ju den borgeliga lagens natur, mycket mera Christendomens. Uti samhällslefnaden blifwa försummelserne wida mindre ansedde och befrade än i Jesu lära, til et tydeligt wedermåle af den förres många brister, och den sednares fullkomlighet. Skulle wäl människjans wärde och bestämmelse, Guds ändamål i skapelsen, den allmänna lyckfaheten, kunna winnas med åsidosättande af de wigtigaste medel, gåfwor och tillfällen. Frälsaren bestraffade sin samtid i det måsta för sådane försummelses-synder. Den rike ynglingen berömdde sig af, at hafwa upfylt lagens fordran, — men at uti en ädel föresats försaka det timliga och utdela bland fattige sin

egendom — Huru hårdt ansågs det budet. Phariseen berömdde sig deraf at han ej war röfware, horkarl, — men hans hjerta war kärlekslöft. — Försummelsen är brotflig.

2) Somliga synder äro i blotta tanken och föresatsen, andre werkstälde. Ingen gärning kan wäl förrättas utan föregående tanke, men mången stadnar uti blotta beslutet. Så olyckligt det är at en dygdig föresats qwåfmes och icke hinner sin utöfning eller fullbordan, så lyckligt deremot är det, då den syndiga tanken och begäret hindras från utbrott. Då begärelsen eljest hafwer afslat, föder hon synden, Jac. 1: 15. Wi hänföre icke detta til människjors domstol, ty där blifwer blotta tanken och hofelsen icke belagd med straff, ehuru den derved icke anses af lagstiftaren med lifgiltiga ögon. Men är då icke fast mera i Guds den rättfärdiges ögon, sjelfwa föresatsen hos syndaren redan med helig affsky bestådad; och låt wara at syndaren stadnar derwid, har han icke då redan brutit emot den Heliges wilja och majeståt? Är icke den uproriske tanken och begäret synd? "Af hjertat utgå onda tankar". — Ingen dygd kan åga bestånd utan renhet i tankarne och helighet i begåren. Phariseernas så prisade dygd war alltså ingen, emedan de hyste inom sig de affskywåraste föresatser, hemligt hat, ondskan m. m.

3) Synder böra i synnerhet granskas efter deras anledningnar. Upsätliga äro de som ske och hysas med berådt mod, fullt förstånd och fri öfwer-

öfwerläggning. Swaghetsfynder deremot de som härflyta af okunnighet, öfwerilning, och i lidelsernas storm. De förra äro fullmogna gärningar, och förutsätta en lång tid, syndawana och öfning, hemlig lust at utbryta. Den hämdgirige wacktar på alla tillfällen at verkställa sit kärlekslösa beslut, förkastar alla warningar, går i wredesmod och med sundt begrep om lagstridigheten af sit förhållande. Desse blifwa slutligt herrskande hemlustar och synder. Swagheten deremot kan finnas hos den redligaste Christen. Antingen känner han icke, oackadt sit bemiddande, eller lider han et ögnablicks intryck af en sintlighet den han i grodden sökt at qwäfwä. Han erkänner sin swaghet och ångrar.

Andra Delen.

Straffbarheten beror uppå syndens art. At med magten i sin hand försumma gbra godt, huru grusligt; at försumma rättwisan, huru många tusende olyckor medför det icke? Frålsaren utsätter derföre försummelsen i kärleks-werk til egentlig grund för den tillkommande domen. Fullbordade och upsåttliga synder föda af sig döden, d. å. alt slags elände, ty derwid har syndaren både uptåndt begäret och förefatsen, såsom ock hastat til verkställighet. Förhårdelsen den högsta graden.

Straffbarheten afmålar Jesus Math. 5:—
22. ganska lifligt. Den som wredgas är redan

han skyldig til et straff (mindre domare ågde at fälla lagbrytare til kroppsstraff); den som föraktar och försmådar sin broder, har begådt en synd som är wård dödsstraff; men den som säger Kaka, d. å. nidingsfullt swårtar den frommaste medmänniska, är skyldig til hellsweetes eld, — at lefwande brännas.

Vbre wi då wara likgiltige wid synden? Nej. Qwåfwom det onda i sin bbrjan, stridom emot de tyfsta begåren, wåpnom of emot hemlustarne, då blifwa de icke rådande.

Försummelsen i det godas utöfning.

“Den som wet sin Herres wilja och ej gbr derefter, är dubbelt hugg wård”, Luc. 12: 47. Jämfbrelsen anställes emellan försummelsen som sker med wett och wilja, och den som hårrbrer af okunnighet. Phariseerne i Christi tid kunde ej sägas wara utan kunskap om Guds wilja; de herbnde sig af Moses lag, omskårelsen, Guds wålbehag, och tiltrodde sig wara de blindes ledare — Rom. 2: 17 = 19; likwål förde de en lefnad stridig med sin kunskap. Moses lag utfatte wål egentligen straff för wårdsverklare, afgudadyrkare, olydige m. m.; men försummelse i kärlekens utöfning war heligt förekommen i det budet: du skal ålska din. nästa såsom dig sjelf.

Jntef

Jntet bud öfwertråddes så mycket som detta; och deraf kom den allmänna kärlekshet i omhmet och bembtandet mot usle, Publicaner och Hedningar. Deremot fälde Jesus et mildt utslag öfwer Hedningarne som icke altid kände sin Herres och Skapares wilja, men likwål handlade efter det ringa ljus de hade. Rom. 2: 15, 27. Christne äro ännu mindre berättigade at klaga öfwer tilräckelig kunskap i salighetens och gudackthetens väg, ty ljusastakan är högt uppsatt och lyser för den Christna werlden. Obegripliga förwirring, at med sjelfwa kannedomen af den Ewiges bud, med förmågan och medlen i sina händer och under åtnjutandet af Guds wålgärningar, försunima det goda.

Afhandling.

Försummelsen kan icke yttra sig hos alle lika, eller efter enahanda måttstocck beräknas, ty den som mera gifwit är, af honom skal ock mera utkraft warda. Liknelsen af de olika pund som husbonden utdelte åt sine tjenare wid sin afresa, förklarar detta. Lika så straffbart det är at wanwårda högre gåfwor, så brottsligt äfwen at nedgräfwå det enda pundet, d. å. de aldränsta gåfwor. Gud såsom alla gåfworks rikke utdelare, är den ende domaren öfwer deras rätta eller orätta bruk; människjor kunna icke pröfwå det mera än efter de tydligaste anledningar.

Försummelsen visar sig 1) i anseende till Guds tilbörliga och sanna kännedom. Hvilken Christen är utesluten ifrån tillfället att lära sig känna Gud och salighetens Högdinge Jesum. Välsignade anstalter i Guds kyrka och de Christeliga samhällen! Guds ord är våra förtärs lycka; upfostran, den allmänna Gudstjensten, gudaktighetsöfningar och alla nådamedel syfta derhån, att uplysa icke mindre de enfsaldige än förståndige, så väl ringe som ansedde personer; men betraktom christenheten. Nyttja väl alle dessa stora befodringsmedel till sin verkliga nytta och Guds ära? Finnas icke ibland de store och förmodgne de som förakta och försumma så väl den allmänna andakten som det dyrbara ordets betraktande? Hvar är det uplysta nitet att befodra Jesu läras kännedom? Blifwa icke ofsta sjelfwe väcktarena på Sions murar föraktade, och genom föraktet mindre nitiske? Hvar är den allmänna upmuntran och lysande efterdöme till tro och gudaktighet? Jesu föreskrift: söker först efter Guds rike — blifwer mer än ofsta wårdsbsad, och huru många äro de som kunna trösta sig dermed att efter yttersta krafter hafwa arbetat på Guds rikes tilväxt. Hvilket oräkneligt skuldregister, då wi med alfware granska alla de tillfällen wi försummat, utom dem som wi illa användt!

2) Försummelsen råjer sig lika allmänt uti plikterne emot oss sjelfwe. Så inrotad och egenkärleken är, så wanflågtad är dess fram, så
frukt

fruktbäsa dess grenar. De naturliga krafternes rätta odling och användande, försummas ju i alla stånd. — Lättningen nedgräfwet sitt pund, den wällustige och sinlige slafwen qwäfwet förnust och samwete, den högmodige glimmar kändedomens af sig sjelf. Hwad följer skola wäl af sådan wårdslöshet upkomma? Männe icke de fläste laster taga sin början af en djurisk sinlighet, och underhållas af lättjan. Försumma af i tid leda hjertat til dygden, så skal det småningom blifwa syndernas hemwist; döfwa samwetets röst, qwäf mänsklighetens och nådardrelsernes, så blifwer den sorgliga följden gudslöshet, lättfinnighet och all uptänkelig wanart.

3) Uti plikterna mot andre, hwilken beklagelig sorgslöshet qwarhåller så många. De upriktigaste Christne hafwa härwid dageligen af kämpa emot egna kärlekens frestelser och missbruk, och finna med alt detta huru mycket de kunnat befordra rättwisan, huru mycket godt de haft tillfälle at döfwa, men uti swagheten försummat; i hwad skuld måste då werldens sorglöse trålar stå inför den allseende domaren. I mågtige på jorden som bören bewaka oskuldens och den förtrycktes helgade rätt! om I det försummen, så skola deras tårar och nödrop nedkalta häanden från himmelen, och alla nidingswerk öfwerwämna jorden. Föräldrar! betrakten olyckorne af en försummad barnaupfostran; Lärare! insen djupet af det förderf som åtföljer kallfinnigheten. — I rike och förmodgne, tilsluten wäl edert

edert hjerta för den hungriges böner och faders-
 lides tårar, — nedgräfwen edra skatter och ri-
 kedomar; — men dom utan barmhertighet skal
 öfvergå dem . . . Hvad J hafwen gjort och
 försummat emot de minsta medchristne, det haf-
 wen J gjort emot Jesum, Math. 25.

Stora äro bristerne uti den människa
 sammanlefnaden, och swagheten råder sig hos
 Jesu egne efterföljare; ofta känna de icke, ofta
 förnä de ej, ofta förwillas och hindras de at
 blifwa så allmänt nyttige för werlden. Deras
 swagheter öfverskyllas. Men den uppsättliga för-
 summelsen är lasternas moder.

En blind egenkärlek och sinlighet såsom källan til de flästa laster.

Begäret til sällhet är människjan liksom med-
 födt och implantadt, ty med känslan af sin egen
 warelse känner hon så wäl inom sin kropp wissa
 pundwiktiga behof och drifter at uppfylla dem,
 såsom ock inom sin själ en kraft at både un-
 dersöka och verkställa det, som bidrager til hen-
 nes wälfärd. Hon inser sin bestämning, hon
 finner sig fri för at nyttja de bästa medel dertil,
 och dömmar med trygghet at den gode Skaparen
 förlånt så wäl begäret som medlen til sällheten.
 "Ingen hafwer ännu hatat sig sjelf, utan fast
 mer underhåller och nårer sit lif". Det är

nbdvändig, i grund af Skaparens ändamål och vår natur. Hvem wille då twiffa at detta begär är äfwen tillåtlit, ja anbefaldt. Deraf följer äfwen, at alla öfriga begär som leda sig ifrån den förnuftiga egenkärlekens källa, och grundlägga människans gärningar i anseende til oss sjelfwe, äro läfliga. Men människans beroende af Gud och hans lagar, fordra at hon underkastar sig de samma och helgar sina begär til hans dyrkan, uti en upriktig kärlek, wördnad och förtroende. Wårt beroende af andra människor och den naturliga jämnligheten, fordrar åter en wigtig inskränkning uti vår egenkärlek, och des råst måste esomoftast derwid tystna. Men huru ofta är den icke blind! huru wanstald!

Abhandling.

Det tilstånd då människan drifwes af et blott djuriskt begär at tilfredsställa sina sinliga behof, kalle wi **Sinlighetens**. Utan begrep och kraft at lyfta sig högare up til sin Skapare och uti hans wisa lagar finna grunden til sit förhållande, är hon slaf under den djuriska naturen och blinda egenkärleken. "Den naturlige (sinlige) människan antager då icke det Guds Wnde tilhör (och anbefaller), ty det synes för henne en galenskap — 1 Cor. 2: 14. Sinlighetens följder wisa sig beklagligen i hela människans

nissjans tänkesätt och lefnad. Paulus afmålar detta. Rom. 7: 14 = 24. 8: 5, 8. Gal. 3: 1 = 7.

1) Uti förhållandet emot Gud. Lika litet som et oförnuftigt djur kan gbra sig begrep om Gud och hans lagar, kan den dåraktige och djuriske slafwen, som anser sit högsta goda uti det finliga, höja sig til en wärdig betraktelse af Guds majestät. Deraf tanklöshet, kallsinnhet, otacksamhet, religionsfdrakt, otro och Guds försmådelse. Finner hon icke altid försmål för sina ouphörliga begär, faller hon i oförndjsamhet, otålsamhet — slutligen förtrwiflan. Hwarifrån hänledde sig wäl Hedningarnes grofwa afguderi, hwarifrån widskrepelsen och wantron? Skrymtaren wil under gudaktighetens skugga friare utöfwa sina finliga lustar. Ingen ting föränleder menedaren så mycket som det falska begär han byser til winning; med et ord: för den blinda finligheten wiker all tanke, all wördnad, all lydnad, kärlek och förtroende för Gud och Jesum.

2) Granfka människjans egna plikter. Så nitist ån den finlige är för sin uprättade afgud, så blind är han dock uti den sanna lycksalighetens eftertraktande. För at måtta sina naturliga behof, upoffrar han och åflår alla förnufts anwisningar, alla samwetets påminnelser, alla ådlare böjelser och sällheter. Han försummar själens odling, men lämnar sig hel och hålten til de oordentliga begären. Lättjan, wällusten, dryckenfkap, oflysthet, hämta alla sin oreanåring

nåring från et djuriskt sinne. Lyftnaden efter gods och rikedomar, som syffelsätter hela hans själ, leder hmsom til girighet, hmsom til slbseri och oförnuftigt bruk af det timliga. Begäret efter åra och anseende öfwerdrifwes til högmod och en dåraktig inbillning, fbrakt, listeri, ja wanartar slutligen i galenskap. Så war det med Achab, Herodes m. fl. Och är det wäl sällsamt at människjan faller in i alla laster, sedan hennes förstånd blifwit af de kroppsliga begärens rusande dryck öfwerlastad.

3) Men ännu flere olyckor och brott föder den blinde och sinlige egenkärleken i afseende upå andre. Här, som begäret til egen sällhet borde med andras förenas, inifrånkas, förådlas och kufwas, — uppstiger likwäl ur denna källan all slags orättwisa, kärlekslöshet och siendskap m. m., ja ingen enda ond gärning finnes som icke här af härflutit. Coloss. 3: 1 = 7. Guds i naturen och uppenbarelsen så heligt kungjorde lag, du skal älska din nästa, upoffras för en annan lag, du skal älska dig sjelf; och sedan den egna kärleken kommit til styret af wår samfundsklesnad, hwilka lagbrott, försummelse och nidingswerk upkomma icke, så at den förhårdade wäldswerkaren slutligen finner nöje uti ondskan, hatet och hämnden, arbetar på sin nästas undergång, äfwen då när han ej wäntar sig den minsta nytta. I stället at uprätta oskulden och belbna eller upmuntra förtjensten, förtar han densamma med et ondskesfullt hjerta; i stället

let at efter sin fbrmdgenhet utbfwa barmhertig-
het, bortrycker han nbdens brdd från den ut-
hungerade och utpräffar den ftdsta stärfwen af
sin fattiga nästa.

Sådant är sintighetens olyckliga wälde, så-
dant är lasternas ursprung; warom waksamme
öfwer oss sjelfwe, och tillåt om icke den sintiga
lustan beherrska war sjä.

Sinnesrörelsernas misbruf och skadliga werkan.

“Gud skapade människan af stoft, och inblå-
ste i hans näsa en lefwande anda, och så war
människan en lefwande sjä”. 1 Mos. 2: 7.
Mosis beskrifning på människans skapelse är
gjord efter vårt sintiga föreställningsfätt, men
bewiser dock at Gud welat i skapelsen förlåna
henne all den werksamhet hwarigenom hennes lif
kunde underhållas. Lifwet kan icke åga bestånd
utan sinnesrörelser och känslor; desse äro själens
antingen angenäma eller widriga känningar, or-
sakade och åtfbljde af lifsandarnes och blodets
rörelse. Deras ursprung är så wäl förståndets
fattade begrep, som begäret i wiljan. Ju me-
ra begäret underhålls, och ju starkare det är,
desto hastigare röres äfwen själen, och med hen-
ne förenar sig blodet uti håstigare lopp. Så
wist som det nu är, at begäret til sällhet är
nbd.

nödvändigt, så oundvikliga och nyttige äro lidelserne, och böra ej utrotas utan förädla, emedan de äro nödvändiga följder och verkningar af en känslfull själ. Det förre är äfwen omöjligt, det sednare framlyser bäst i Jesu egen älskansvärda wandel. Hans ömma och brinnande kärlek för sine lärjungar, ja alle usle, hans tårar öfwer en otacksam werld, hans glädje i sine wänners sällskap, sorg öfwer deras bortgång, alt wisar sinnesrörelserne i deras rättas bestämning.

Afhandling.

1. Sinnesrörelsernes art.
2. Deras misbruk.

Första Delen.

Såsom begäret til sällhet medför en affsty och omvilja til alt det som deremot strider, så äro wår själs lidelser antingen angenäma eller oangenäma. De allmännaste äro kärlek och hat, glädje och sorg. Härifrån plåga alla de öfriga taga sit ursprung eller lätteligen kunna ledas. Hörer til människans egen känedom.

Glädjen är själens angenäma känsla öfwer alt det, som bidrager antingen til wår eller andres sällhet. Det tysta önjtet som en ting eller händelse öf medfört, intager hela själen. Så glädjas wi öfwer wänners lycka och wälgång.

Då det goda ännu icke är närvarande, utan förväntas, sågas vi hoppas eller glädjas i hoppet. Är hoppet fullvis, förtröste vi. Deremot är sorgen, fruktan, ångern och förtwiflan de oroliga rörelser i hjertat wid saknaden af något godt, och föreställningen af et förestående ondt.

Kärleken visar sig uti håstigt behag för något eller någon, i affeende på dess fullkomlighet, samt begär at befordra dess sällhet. En Fader älskar sit barn, en trogen vän den andre, den usle sin wälgbare. Deraf upkommer wördnad, nitälskan, barmhertighet. Afsty och hat deremot föder af sig förakt, förtrytsamhet, wrede, hämnd m. m.

Andra Delen.

Sinnesrörelsernas misbruk visar sig

1) I anseende til orätta föremål. Den lättförmige och vordentlige gläder sig uti lasternas sköte, och inbillar sig blifwa lycklig då han njuter det förbudna trädets frukter. Hans fruktan är ståld på det ögnablick som skal beröfwa honom hans lustars förnjande; hans hopp waknar för synden. Sådant hans hjertas art är, sådana också dess rörelser och utbrott.

2) Öfwerdrifna och småttliga lidelser, såsom sorg eller glädje, eller hwad hälft, äro ganska farlige, och alltså syndige. "En werldslig sorg åstadkommer ödden", werldskärleken skiljer hjertat smänningom ifrån Gud; sorgen öfwer begången

gånget ondt, då den icke af ångert eller Guds Anda ledes, medförer förtwiflan. Så förtvade sig Judas — då deremot den böffärdige David, den förjande Petrus, — Synderstan — Publiscanen genom ångern blefwo hugswalade. Ufwunden bragte Saul slutligen til raseri. Den som fåster sit hjerta wid swage människjors gunst och kärlek, förglömmande den lefwande Guden, förlorar den högsta glädjen; — eller weten I icke at werldens wånskap är Guds owånskap.

3) Sinnesrörelserne misbrukas då de utan pröfning och i otid tilfredsställas. Den hämndgirige, mistänksamme och afwundsjuke undersöker hwarken de swära följder hans uptända wrede med sig förer, ej heller de falske grunder som förtledt honom. Dåraktigt fruktar den girige alla ögnablick at mista sina samlade skatter. Den widskleplige rådes för sin egen skugga och darrar wid hwarje släckt af wädret. Lidelserna beherrska hjertat för än förståndet möget öfwerlagt. Och huru skola annat än lasterna öfwerströmma jorden, då desse hastige rörelser af kärlek, hat, uptändas och öfwerwäldiga sinnet i en tid och ålder, då förståndet ännu icke hunnit mogna. I hwilka ständiga faror och frestelser är icke ungdomen! Huru ofta återköper icke en ångersfull mannaålder de häftiga sinnesutbrott, hwari ungdomstiden blifwit förndt.

4) De som aldeles wilja öwärfwa sin själs känslor och lidelser genom kallsinlighet och en tilgjord förfälskelse, synda likaledes. Man be-

Plagar sig öfver sinnenas retbarhet och häftighet, och wil derföre utrota dem; men lågan som i askan döljes, utbryter ofta så mycket wäldsammare. Rånslöshet wid likars wäl, uslingars tårar, eller ock glädjens rikaste ämnen, huru brottslig mot sjelfwa Skaparen!

Det är derföre nödigt at känna sig sjelf, och de krafter som skola sättas i rörelse; desto warmare känsla för Jesu lära, mognare styrka at ädelt styra sina begär och deras utbrott. Hela din själ, min Christen, skal wara öppen för nådens sälla verkningar.

Människjors allmänaste fördomar til urskuldande af sina brott.

Det är icke blott okunnighet, förståndets enfald och brist på god upfostran, som wanligt grundlägger människjors fördomar, utan i synnerhet en blind egenkärlek och wanan at endast se det som för ögonen är. Sedan man icke granskat eller welat granska en gärning til dess öfwerensstämmelse med Guds lag, antager man efter sinlighetens blinda anvisning et slags sken och täckmantel, för at urskulda sina kära hemlustar. Ut efter som dessa lustar finnas råddande, qwåfwes äfwen småningom förnuftets och nådens kraft, själen förwillas och fördomarne gälla

gälla som skäl. Ofta kånnes synden, men anses vara af ringa förbörmande kraft. Så dömdo de Phariseerne i Christi tid. De kunde väl icke twifla om det som i Moses lag uttryckeligen war stadgadt; men då de förklarade dess mening, afgingo de till de sällsamaste uttydningar, så at till slut det som war verkligt brott blef ansedt enligt med lagen, och lustarnas wåde utwidgades öfwer all gräns. An finnas i Christenheten, i synnerhet bland den mindre uplyste menigheten, sådane inritade falska begrep, som förwända Jesu fullkomliga lära, och förhårda syndare än mera i sina förvärftwade lustar.

Afhandling.

S bland fördomar at urskulda synden räkne wi

1) Den at små synder och begär wore inga lagbrott. Phariseerne ansågo de inre tankarne och begären såsom obetydliga i Guds ögon, i synnerhet som den borgeliga lagen ej belagt dem med straff. Men "af hjertat utgå onda tankar", " " " " war Jesu alswarliga ärindran. Uti religionens namn hatade Judarne alle Samariter och Hebringar. — Huru wederstyggligt. Likaså anser mången Christen hatet och bebrågeriet mot ochristne vara en ringa ja åfswersålsingen synd. Har då Jesu lära någonsin gynnad hat och förbörjelse mot dem, som icke äro wåre bröder och systrar i tron? Har han icke

utsagt domen öfwer hwart och et fåfångt (syns digt) ord som människjorna tala? Wil han icke framhåswa inför domen människjornas innersta tankar! Hårtill kommer ännu, at ju mindre straff i borgeligt affcende är utsatt på wissa gärningar, desto mera urskuldar sig den brottflige. Den ene grannen gör åwerkän på den andres mark, tager endast et tråd eller en qwist, öfwerfaller den andre med förbännelse, hotelser och smärre ofbrätter, faller några flyktiga eder, och tror sig med ringa kostnad kunna försona det. Ju mera swalg och dryckenskap blifwit gångse, desto sorgfälligare synas åstwen drinkare at förklara det för lofligt. Deras natur kan nämligen tåla det. "We likwål dem, säger Herren, som äro hjeltar at dricka" Es. 5: 11. We den djerfwa inwändning, sedan syndaren kommit til en wana och förwändt sjelfwa naturen!

2) Ju mera hemligt et brott kan öfwas, och öbljas för människjor, desto friare äro syndarens händer. Ut stjåla erkännes vara brott, emedan det oftast blifwer uppenbaradt; men et litet bedrägeri och undersef, i synnerhet mot den som äger större förmögenhet, et falskt mått och wigt som ej så noga af andre kan kännas, en liten förswinnning i utlagor, en falsk upgift och råfenskap under förewändning af mistag m. m., blifwa ju ofta ansedde som et intet. Hwilken wederstygglig tanke! Huru hastig är icke sedan öfwergången från dessa finare och hemligare synder, til andre gröfre och uppenbare? Wår som blifwit

blifwit af sine fbråtdrar i ungdomen wände til smått snatteri, kunna ju icke annat än småningom tro det wara lofligt, och det ena steget leder til det andra.

3) Allmän är den fördom at sådane afwikelser som ske för at stifta något godt, wore loflige. Men "skole wi göra ondt på det ders af må komma något godt, frågar och förkastar Paulus. At stjåla för at kunna gifwa allmosor åt fattige; at förneka uslingen den hjelp han i nöden betar swar, för at spara så mycket större skatter åt sine barn; at störta eller förklena en wåns goda namn och ryckte, för at derigenom göra en annan större ära; at gifwa med ena handen och med den andra taga, at förtrycka en för at sedermera med större ära uprätta honom och beprisas som wålghrare; at förleda en til synder för at sedan bewisa nåd, — allt detta kan ju ej bestå med Christendomens lära.

4) Månge urskulda sig dermed, at de ej kunna emotstå den syndiga naturen, som lågger nåstan et band uppå dem. Människjors hemsynder plåga wara de swåraste at öfwerwinna, och anses derföre icke så farlige. Men äro de oundwiktige? Är Gud då orsaken dertil, eller likgiltig wid deras utöfning? Den wållustige och lättfynnige skyller uppå sinnenas retbarhet, den ondskesfulle uppå lidelsernas storm, den högmodige uppå begäret efter ära som är naturligt, och de fläste trösta sig dermed at de ej kunna wara annorlunda, och at Adams fall förorsak

Pat deras bøjelser. Førvånda trøst, beklagliga slutkonst.

5) Førsømmelserne hafwa i alla tider blifwit med friare ögon betraktade. Phariseerne funno icke något straff i Mosis lag utsatt, om någon førsømmade kärlekswerk eller annat som berodde af hans fria wal; utan alt sådant ansågs som öfwerflöds-gärningar, hwarföre man førtjente sig et större anseende; likwål bewiste Jesus dem wara nödwändigade, och førsømmelsen ädraga Guds strånga dom. Den tröge och örlöbse inslurrar ännu på Lättjans bådd, uti inbillning om Guds barnaskap; den førsumlige tjenstemannen skyller på tidernas skick och gamla plågseder hwilka ej få rubbas, den obarmhertige på bristande tilfålle. Sålunda blås førdårfwet dageligen.

Teckning af lasternas bedröfliga samband.

Såsom alla lemmar i den mänskliga kroppen hafwa sina bestånda förrättningar, och åro med hwarandra förbundne til at underhålla lifwet, så åro åfwen själen bøjelser och seder med hwarandra uti närmaste samband. Den ena upstånder den andra, och huru lyckligt år det icke, då de åro goda! Kärleken til Gud tånder tacksamheten, førbijksamheten, fromheten; — ført

tröstan på den gode Guds nådiga skickelser, gifwer styrka åt tålmodet och hjertmodet. Den som älskar Gud, bär äfwen älska sin nästa. Rättfärdighet, frid och saktmod, mildhet och försontlighet, finnas då i den Christeliga sammanlesnaden parade; men likaså förenade äro tvärtom de synliga behjerske hos lastens trålar, och hwad icke den ene kunnat fördröja, blifwer olyckligt upfyldt af den andre. Den sammanlesnaden som med enighetens band skulle til alla christeliga dygder helgas, blifwer tvånärad genom alla lasters sammanswurna flock. Bedröflig är denna åsynen af mänskligheten; men nyttjom teckningen af dess förderf, til så mycket födrre fasa för lasten och innerlig håg för rättfärdigheten, ty andans frukter äro kärlek, frögd — Gal. 5: 22; och där kärleken är, finnes tålmod, wälwilja, förnöjsamhet, — men deremot afwund, högmö, bitterhet — i den kärlekshes bröst. 1 Cor. 13: 4 - 8.

Abhandling:

Alla kunna ej utdröja och inom sig förena alla laster, utan wisa i synnerhet behjerske för wissa hemsynder. Då wi altså granske utbrocten af hwars och ens särskilda fördrarf, blifwer mänsklighetens tasta nog ryslig. Paulus smålar det, Rom. 1: 23 - 32. Gal. 5. Den ene hysar kallsinighet och likgiltighet emot Gud, obetyrad om hans heliga fullkomligheter och

deras werkan på människors gärningar. Detta visar sig ej allenast i en lastbar världsöshet at låra känna Gud, utan ock förakt för hans lagar. Den andre drifwer otron ännu längre til et fräckt Religionsförakt och Guds försmädelse. Ifrån smärre twifwelsmål och lättfinnigt skämt öfwer Gudomliga ting, kommer han til yttersta speffen af gudlöshet, betygar det genom tal och skrift och hela sit umgänge med andre. Så affkyrårda seder äro ofta den förnåma världens. Hvad intryck skal det göra hos den enfaldige. Ser man icke derföre wid flere gudaktighetens heliga föråttningar, mången djers försmädare upresa sig ifrån den ofunnigaste folkhop. Andre wisa wäl en yttre wördnad för Gud, men falla i skrymteri, missbruka Gudstjensten och Nådamedlen til at betäcka sit hjertas otro. Deraf komma de mångfaldiga flyktiga eder, swordomar och det djerswa menederiet. Man wil genom wissa förbehåll inom sig godtgöra den falska ed man gjordt in för den lefwande Guden; man liter lättfinnigt uppå hans barmhertighet, som kan förlåta de största synder; — där synden öfwerflödar, öfwerflödar ock nåden. —

I anseende til Guds wålgärningar är intet beklagligare än otacksamheten; njuta dagliga prof af Guds godhet, och glömma dem, hwilken owärdighet! Huru försumlige finnas icke människorne i åtancken af den allestädes närwarande. Sjelfwa bön- och tacksågelse-akten är

är mera en utvärtes wana, än lifligt uttryck af hjertats innersta känsla. Måter något onde genom Guds wisa skickelse, uppstiger knot, och den oförnöjsamme anser måttet af det goda wara alltför ringa, emot de plågor, brister och olyckor hwarmed han kämpar. Otålig för det närwarande, mistrostar äfwen en annan för det tillkommande, och huru ofta äro icke dessa syndiga rörelser uti mer eller mindre swaghet håftade wid sjelfwa gudaktighetens wänner. Det är sant, de låta dem icke upfåttligen råda hos sig, utan qwäfwä deras uppstigande låga; men et steg bebrager lätt.

Betraktom widare den blandning af ofeder som finnes i människjors förhållande emot sig sjelfwe; sinligheten är den afgud som de fläste tilbedja, ochuru de skilja sig i sjelfwa sättet. Då den ene använder sin flit til förståndets upodling, faller han dock in i en öfwerdrifwen äresjuka och högmod. Den andre yfwes öfwer andra naturliga företräden, börd, rikedom, magt och anseende, likasom han sjelf tilldelat sig lyckans gåfwor. Den sinlige lustarnes slaf dränker alla de högre sinnes- och förstånds-krafterna, uti et onaturligt öfwerflöd af mat och dryck samt utvärtes njden; den girige deremot förnekar sig de aldraofskyldigaste beqwämligheter, ja sjelfwa lifwets nödtorfter. En annan uti lättjans famn förslöser den åblaste tiden och går sig til onyttig bürda på jorden; och huru många låta icke et djuriskt tilfredsställande af deras

deras naturliga drifter, okyskhet, otuclt förnedra sig, förspilla sin åra och åsamka öfver sig de wäldsamaste och måst förtårande sjukdomar. Där synes redan ynglingen i blomman af sina dagar, genom denna wederstyggliga lasten förwifnad och hela hans själ förswagad; där rafa ännu hos den manbare och föråltrade mannen ungdomens präste lustar, och hwilka mångfaldiga åktenflaps brott, föröfriska tidsfördrif, wanhedrande sällskapsndjen och skämt äro icke ömsom följder, ömsom orsaker til otucltslasten. Och hwad bewisa de i våra christna tider uprättade allmänna hus til denna lastens motande, annat än huru fringspridt detta gifte är? Icke nog at flere enskilde blifwa derigenom förlorade, utan hela släkten, ja folkslags öde blifwer det, at småningom förswagade af den djuriska sintligheten och de följder, slutligt utstöckna. Bedröfliga utsikter af mänskligheten. Ut i människans plikter mot andre är jämlikheten grunden, men war egenkärlek måttstocken. "Hwad I wiljen människjorna = du skal ålska din nästa som dig sjelf." Men huru missbrukas detta icke til all slags kärlekslöshet. Deras komma öförrätter, wäld och orättwisa, hwarigenom nästan beröfwas stundom sin egen dom, stundom sin hälsa och lemmar, stundom äran, ja äfwen sjelfwa lifwet. Hwarom witna våra häfder och den dageliga erfarenheten wid rättgångar, mera än mordiska wäldsamheter, tjufnader, bedrägerier och öförrätter. Men icke

blott

Blott dessa utvärtes grofwa lagbrott, utan orättwisan framter sig äfwen genom hat, afwund, fbrakt och fbrtal. Den hatfulle förtbrnas på sin broder öfwer det minsta, ja utan skäl, emedan han tror den andres lycka och wälgång wara sig til hinder; upskäler alla tilfällen at stifta split och oenighet til sit obändiga sinnes tilfridsställande. Afwunden afmålar den andres werfeliga naturs-fördelar och sanna förtjenster såsom intrång uti hans egen nytta, och besinnar ej at Gud utskiftat åt alla sina barn et wist mått af lycka och sällhet. Förakter anser sin nästa, för hans fel och swagheter, de må wara werkliga eller diktade, eller ock för hans ringa lefnads-stånd och uselhet, uti samma wärde som de ringaste djur; knapt bewårdigar han honom med sina bgnast; den smådefulle anfäller dygden och ofskulden til hämnd för hans eget oordentliga hjerta, updiktar tusende fel, och förklenar de bästa gärningar. Så försmådade Judarne Jesu ädlaste werk och tilskrefwo dem djefwulen. Lögnen och förtalet äro oftast tillsammans wid ombdmet om nästan. När den bewises emot wänner, är det ömsom smicker ömsom falskhet. — Detta allt är orättwisans särskilda grenar. Huru mycket mindre kan då wälwilja och barmhertighet råda i den egennyttiges hjerta. Granskom sammanlefnaden.

Där ropa så många uslingar om hjelp och de förtryckte sucka, men ofta är det endast Samariten som wisar barmhertighet; där sträfs

tes hämndlystnaden och oförsonligheten i det längsta och til flere ledet, där bemötas de största wålgärningar med otack; Öfwerhetens laggar fränkas, wanwördnad wises mot dem som äro förtjente af det yppersta herbm; olydnad mot Föräldrar, Husbönder och Lärare, kallsinighet mot wänner, misnöjen imellan makar, — med et ord: mänskliga sammanlesnaden är förwirrad af så många förenta laster, där den ena råcker den andra handen.

EWIGE Gud! skal werlden wara lämnad til desse härjande misfoster? Tillåter din wisshet at brotten skola strafföst rafa; nej, wålsignade lära som uprättar och hämmar förderfwer. Sen brotten rasat fram, ej dygden mera skålfwer. Där synden öfwerflödar skal dock nådens kraft än mera werka och segra til människors förbättring och lycksalighet.

Förledelsen til synd och affall från tron, såsom högst farlig.

Swär och en af oss ware den andre til nöjes uti det som godt är, til upbyggelse, Rom. 15: 2. Paulus förmanar til en christelig fördragsamhet af andras fel och swagheter, — warsamhet uti umgånget, och undwikande af allt som kan förleda honom; wara til behag, tåklas i det som godt är, gdra til wiljes, så wida Guds lag det med-

medgifwer, upbygga med sit exempel. Man kan i sanning på mångfaldt sätt deltaga i andras gärningar, i kraft af det samband som är öfver människjor imellan, och det intryck som et mögnare wett, större förmåga, magt och anseende, åra, rikedom, naturlig eller updragen rättighet åger. Människjans fria natur har äfwen det hos sig inplantadt, at handla efter de begrep och bewekande orsaker som sig förete, antingen genom hennes egen upfinning eller andras meddelande. I förra fallet är hon ensam uphof till sin gärning och njuter ensam frukten deraf; i sednare händelsen åter deltager hon med andre i den mon som hon med frihet antagit deras upgifne bewekelsegrunder. Lycklig den fader, lärare, make och wän, som styrker andre till det som godt är, befordrar deras sanna wälfärd och upbygger med sit exempel. Wälsignad den lagstiftare och förwaltare af människjors rätt, som gifwer sin kraftiga åtgärd till lasternas hämmande.

Ufhandling.

1. Förledelsen till synd.
2. Zuru straffbar och farlig.

Om det wår plikt, at på allt sätt befordra hos oss sjelfwa och andra tro och gudaktighet, så är Jesu warning, ser till at i icke förargen, förleden desse som tro på mig — äfwen af helig förbindelse.

Sör

Förledelse är all den anledning som andra genom sit upförande, tal, åtbörder och onda exempel gifwa til det onda. Jcke nog med syns den, at den förbrwas af en. — Den är lif giftet som sprider sig ut, — et olyckligt utsåde som hastigt gror. We werlden för förargelses skul — Bedrägliga werld, förbriffe och affskymärde människjor; huru i orenen den lusten wi andas, och förwillen de mentlöse!

Där framträder den djerswe Guds-försmåbaren uti et lysande sällskap, och utsprider otrons för antingen genom sit lekande skämt eller myndiga bud. Där samla sig lasternas öfwerlastade och lättfinniga bröder, glädjande sig öfwer den seger de wunnit öfwer oskulden. Där kringwandrar förbrören at hos många enfaldiga wäcka misshäje, lagbrott och upror. Förbröressen sker

1) Genom en försummad upfostran. At betaga de själar, hwilkas wård är öf om hjerstat, det stora tilfället at komma til Jesu kändedom och ansöras til hans dyrkan och efterföljd; at ej leda dem til nyttiga kunskaper, arbeten och flögder, det är at bereda dem småningom til otro, skrymteri, lättja ja alla laster. Ty uti en jord som ej blifwit odlad och besädd, kan ju ej annat än ogräs upwäxa och taga öfwerhanden.

2) Förflentiga, djerswa, onyttiga och syndiga umgängen och samtal. Tungan, denna eljest så nyttiga lem i wår kropp, — hwad onde har den ej stiftat? Det är fast obestristligt, huru
syns

synden fortplantas genom gudlösa samtal, fräcka och liderliga sällskap, där föga annat än svordomar, fylleri och otucltigt tal höres och förspörjes. Hvad skal den spåde ynglingen derwid tänka. De gudeliga tal han förut hört i fromme föräldrars hus, de böner han om morgonen framsändt, bärja om aftonen förslömmas, och om han ej aldeles förgäter det, insmyger dock det syndiga talet til hans öra. Han blifwer först likgiltig och tror sig kunna tjena både Gud och mammon, lystna så wäl til de frommes som til lätt sinnige dårars råst; småningom behagar honom det gudlösa talet, han faller för bedragarens skämt och blifwer likstämning med honom. Lika olyckligt werkar skadliga skrifter läsning, där så wäl ottron som lätt sinnigheten utbredes. De enfaldige och mindre belysnte äro wäl fria för detta anfall, men hvad wercla icke i det stället lättfärdiga qwäden och ohyggliga sånger. Paulus förmanar derföre de Christne för alle sådant, Eph. 5: 3-8.

3) Många deltaga i andras synder genom befallningar, råd, samtycken, ja äfwen sitt stillatigande wid deras gärningar. Den djerske Pharao befalte at utöda alle Israelitiska barn; Herodes likewise gaf det omänskliga påbud at mördra Bethlehemitiska barnen. Han war således orsak til detta mord, men likewise de som verkställte et så grymt beslut; ty de hade både kunnat undandraga sig, och afstyrka det. Man måste mera lyda Gud än människor. Achito-

1:sta Del, 3 phel

phet rådde den olycklige Absalom til upror, Absalom wille tilstyrka David at fbrgra Absalom, men frukt bft. Med stillatigande låta ofta råttwisans fbrordnade män och de som skola hafwa upsyn hwet seberne, brotten saklbst fbrbfwas, uptänka sjelfwe många hinder och upstos, samt fbrwilla genom en långsam rättgång de uppenbaraste saker. Blifwa de icke derigenom delaktige i synden?

4) Exemplens magt är som pesten smittande; och ju fbrnamare, uplystare och fbrmbagnare en är, desto swårare är werkan af hans okynne på andre. Utom et skadligt efterdöme skulle lasten ofta icke en gång til namnet kånas. Då dertil kommer berömmet och en falsk ära man winner i werlden, så är det mindre sällsamt at det onda rotar sig.

Äger då icke Christendomen nog styrka at qwåfwa den tiltagande ondskans grodd, och at i grunden förtära de skadliga frön som utsås bland en upwåxande ålder, i särskilda lefnadsstånd och umgången, och hweraft i werlden? Segrade icke Jesu låra hwet de afgudiske och hedniske styggelserne? Mätte deß styrka icke misåkännas och wanwårdas!

Guds Försyn wid upäckandet af många hemliga brott.

Vi behöfwe icke genomwandra många häfber och

och exempel i den dagliga erfarenheten, för af öfvertygas om otillräckligheten af människors åtgärd til förekommande af brott och laster. Samhällets natur förutsätter en lag, lagen Öfverhet, och dess behandlande åsystar ibland annat detta wigtiga, at hämma och straffa brotten. Men huru besinnas icke människors fintliga ge at undgå detta och gäckla både lag och Öfverhet! De uphöla ej allenast hemliga tillfällen at utöfwa sina kärlekslösa upsat, utan åfwen alla möjliga inwändningar til öbljande af brottet, sedan det kommit under lagens ompröfning. Ho kan beskriwa all den list som egenkärleken, ondskan och hatet uptänker. Icke nog at småre förseelser blifwa fördolde för människor, utan de gröfsta misgärningar, som hota flere slägener med undergång, undgå sluteligen en alswarlig nåpft; derigenom hånder at syndaren mer och mer förhårdas, lockar ännu flere at deltaga med sig i samma synder, och syndabandet tiltager. Uå! huru skulle ej jorden i en hast ödeläggas och samhällets grundwalar kullkastas, om ej den ewige Försynen wakade på besynnerligt sätt at til intet gbra de hemligaste anläggningar, och uptäckla dem sedan de mogna.

Ufhandling.

Guds regering öfwer människorne sker genom medelorsaker. Borgerliga lagarne äro alltså åfwen en del deraf. Men de hinna icke til fulla

fullkomlighet. Gud känner och fogar många andra orsaker at upptäcka hwad i mörkret är undangömdt. Med förundran se wi detta upfyldt.

1) Genom flere naturens händelser. Et äfkeslag har ofta wäckt den säkre misådåren, och det ställe där han fördfwat sin gårning, blifwer updagadt. Stormen upkastar den olyckiges lik utur hafwets djup, och mördaren blifwer ertappad genom hwarjehanda anledningar; utur gruset efter eldens härjningar upgräfwas skatter dem wäldswerkaren samlat och för människjors ögon förödm, m. m. Sådant kan icke wara verkning af en blind slump, utan densamme som herrskar öfwer hafwet, jorden och alla elementer, betjenar sig af dessa sina skapade verk. "Han gbr wädren til sina änglar, och eldslagorna til sine tjenare."

2) De oförnuftiga djuren tjena ofta til redskap för den wisa Försynen, at upptäcka sådant som annars blefwe hemligt. Man har sebt och hört huru ömsom de wilda djuren uppsnappat och liksom tillkännagifwit mord som i största tyfhet skedt, ömsom äfwen de tamare af en slags erkänsla och trohet mot sine ägare, gifwit anledning at tänka på banemannen til et mord eller en stöld. Det är ingalunda likgiltigt, änn mindre böre wi försaka at nyttja dessa Försynens trickelser. Gemenligen har det äfwen händt at nibingswerkare sjelfwe, bestörte öfwer sådana sällsamma wägar, blifwit i sine samweten slagne. På samma ställe där hundar hade slet Naboths blod

blod, flekte de äfwen den omänstlige Achabs och Jesabels.

3) Uti drömar hafwa fordom på utomordnatligt sätt många blifwit warnade för tilltänkta och hemligt tillstådda anläggningar, såsom Joseph för Herodis grymhet, — såsom ock har Hjelstwe den brottflice uti drömmen upptäckt den misgärning han så halsstarrigt nekade. Et oöwberfågeligt bewis at den Gud som wakar öfwer människornas gärningar, föranstaltar genom sin bilda regering at de wara updagade; wi kunna wäl icke dömma om sättet huru Gud medverkar, men at han det i sanning gör, wisar människoslägtets uppehållelse.

4) Efter alla fruktlösa undersökningar och en lång förhårdelse, blifwer sluteligen syndarens samwete wakad, och anklagar med sådan häftighet, at han nödgas sjelf upptäcka det. Sådana exempel äro icke sällsynta, och de wisa tillräckligen Försynens wägar. Den som bildat hjertat, skulle han icke känna det och uphöja sin hämmande röst genom dess en gång upwaknande känsla. Så upptäcktes och straffades den förste broderbrödaren — ty Abels blod ropade til Gud om hämnd; så upptäckte Saul för David, hwad han ofta i sit raseri beslutit, så waknade Judä samwete, ehuru förrent, och så upptäcker det brottflice hjertat ofta sig sjelft.

5) Ofta nyttjar Gud oförmodade händelser dem wi kalle en slump, at antingen strax eller efter flere års förlopp, ja äfwen flere slägt-

teber straffa den förmåtna ondskan. Haman fann för sig den galge han upreste åt Juden Marsdochai, och oförmodadt upäcktes hans anläggning at utöda alla Judar; Joab blef för sit nidingmord mot Abner, tåld i Davids tid, men Salomo hemsökte det. Rådfråge wi den allmänna erfarenheten hos alla folkslag, samt genomgå de undersökningar som blifwit anstälde wid rättegångar, huru förunderligt wisar sig icke ondskan å ena sidan wid många oskyldiga personers förbrändande, men Försynen å den andra til upställande af de rätta banemännerna. Människor se och dömma om det som för ögonen är, men huru ofta insmyga sig icke irringar och Synwillor hos de enfalldiga, och domaren förledes genom många menedares witnessmål at fria den skyldige och fälla den oskyldige; men Gud ser til hjertat och skal en gång i ljuset framhafwa de dådaste gärningar. Sådant sker ofta redan här i lifwet. Obetydliga ting bidraga dertil, och den rättfärdige Guden hämnar efter döden med wånårens ewärdeliga stämpel den mågtige och illistige bedragaren, sedan han i lifwet blifwit af smickrets tungor beprisad, och hans namn i marmorn ingraftwet.

EWIGA Försyn! hwad wore lifwet, hwad samhället, hwad lagar och straff, utom din mågtiga wård och beskydd?

Syndafäerheten och förhårdelsen.

”All synd och försmädelse blifwer människomen förlåten, men försmädelsen mot Andan skal icke blifwa förlåten” Math. 12: 31. Jesu rättfärdiga dom som öfwer de hårdnackade Judarne utfades, hwilke fräckt försmådade hans offentliga och uppenbara underverk, såsom förrättade genom den onde andens bistånd, då de likwäl woro den Gudomliga magtens och Andens bewisning. Jesus bewiste, v. 25 = 30, huru orimligt och gudlöst deras infäst war, och den försmädelse som drabbade hans underverk, skedde alltså emot Guds Ande. Denna synd war oförlåtlig, icke i sig sjelf, utan för dess ömbjilighet att kunna återtagas ifrån et hårdsinthertja. Sedan Phariseerne warit fullteligen öfwerbewiste om Mosés lag och underverk samt Propheternes sanfärdighet, borde de lätteligen hafwa funnit Jesu gudomliga sändning, så wäl uti hans lära som undergbrande gåfwor. Sunde människor kunde ej twifla at han war Messias och Guds Son, men Phariseerne öfswade all känsla af förnuft och utwärtens sinnen. Hvad störe bewis för Jesu sändning kunde de wäl åska, än det, at med ögonen se alla slags obotliga sjukdomar af honom botas, och höra af hans munden förträffligaste sedolära, och finna hela hans wandel rättfärdig, ofskyldig och wälgbrande. Gud nyttjar icke wäldsamma medel til den förhårdades omwändelse. Således war Judarnes försmä-

velse mot Jesum ofbråttlig. Deras förhårdade sinne visade sig ända i det yttersta.

Afhandling.

Det tillstånd då alla nådens råbesser och verkningar uppå människans förstånd och hjerta uphåra, kan ej utstakas, ej heller torde numera en owillkorlig ombjilighet af förbättring och förhårdelsens yttersta grad åga rum. Men största swårighet är wissertligen för en förhårdad människa, at återgå til annat tänkesätt och seder. "Det är ombjligt (ytterst swårt) at de som en gång uplyste åro och smakat den himmelska gåswan = = skola förnyas til bättring", Ebr. 6: 4 = 8. Paulus talar om affall ifrån den Christna tron. Christne som sjelfwe blifwit belaktige af de undergjörande gåsworna, hade en större grad af öfwertygelse. Månne då sådane förhårdade ännu kunna i Christenheten finnas eller upstå? Beklageligen wittnar erfarenheten at mången kommer til et uppenbart Religionsödrakt efter de bästa tilfällen til uplysning, genom hwarjehanda anledningar, så at deras förbättring genom wanliga medel knapt är at förwänta. Denna swårighet skönjes

1) Emedan den otrogne erhållit den mjbjligaste uplysning och underwisning i den Christna läran. De fläste religions = fiender anfalla trosläran af en straffbar okunnighet, dumbhet och wårdslöshet; många göra det blott af en
 äre

Ärelystnad, andre för sällskap m. m. men de äro icke oförbätterlige. Deremot sådane som undfått tillräcklig kunskap om Christendomens grunder, och dock halsstarrigt neka eller försmåda dess sanningar, kunna ej ursäktas eller förändras; ty hwad större kunskap kunna de få som återförer dem till tron? Vi tale icke om dem som uti en eller annan del hysa twifwelsmål och dricka sig kunna segra deribfver. Deras hjerta är under nådens wäckande hand, då den förhårdades är i roten lastbart.

2) Den som en lång tid redan erfårit religionens hälsofamma werkan, men sedermera afsfaller, gör det wisseligen af en fräck och lastbar föresats, men ej af brist på kunskap och erfarenhet. Är han förledd på lastens wäg, kan han återbringas till dygdens och tronens; men är wanan i det onda långwarig, äro sederna genom liberliga exempel, försummad upfostran och en grof synda-öfning i grund förslämda, hwad återstår då till en sådan människas bättring? Vi kunne wäl icke utstaka när wanan i synden blifwer så grof, at inga hjelpemedel deremot finnas. Men beklageligen har man sett och hört, huru religions-förnekaren, den gudlöse och misbdådaren ännu i öddens stund försmådat Gud och förbannat sin warelse. Sådane exempel äro Guds lof sällsynta, men dår de finnas försträckliga.

Dock äro Guds wågar och domar outransfällige; hans nåds werkningar äro mångfaldiga, eller manne det är enligt med hans wisshet

och godhet af lämna någon under förhårdelsens dom? Straffar han syndaren med et större mått af syndasåkerhet? Bort det. Hvad han tillåter, sker med bibehållande af syndarens fria val i det yttersta. Honom är förelagdt lifwet och döden, at wälja. Huru rikelig är icke Guds nåd til syndarens wäckande. Utom de allmänna dem han i sin såkerhet ömsom nyttjat ömsom förkastat, nyttjar Gud äfwen owanliga och utomordentliga tilfällen af sjukdomar, motgångar, naturshändelser och den annalkande döden, såsom förbud til syndarens dom, at så mycket kraftigare wäcka honom: "eller föraktar du så Guds godhets och långmodighets rikedomar" = Rom. 2: 4. Wi fördrifte oss altså ingalunda at dömma det Guds nåds verkningar uphöra i lifwet; men det wete wi, at med döden uphörer nådens tid, då begynnes räkenskapen, och där trädet faller blifwer det liggande. Om nu Jesu lära wid dödsstunden ännu segrar öfwer ottron, som wi enligt erfarenheten kunne til hans ära bestyrka, så följer at syndasåkerhets tilståndet icke är owillkorligt.

Wälsignade Högdinge och Domare! Det är endast genom din kraft wi förmå öfwerwinna synden och werldens fördrifwa exempel. Du har utfatt en dag då du wil dömma hwar och en efter hans gärningar med rättfärdighet.

Syndens olycksaliga följder.

”Gud skal gifwa hwarjoni och enom efter hans gärningar”, Rom. 2: 6. Är en följd af hans helighet och fordran af hans rättfärdighet, hwilken han nogsamnt ådagalagt uti sina lagar. Ingen lag kan åga bestånd utan straff, ty det hörer til dess natur at förbinda; Gud såsom lagstiftare måste derför nödvändigt, tillika med den i naturen och uppenbarelsen kungjorda lagen, hafwa stadgat wissig straff öfwer sin lags öfverträdare. I annat fall wore han likgiltig om sin wiljas fullbordan, och hård emot dem som verkställa densamma; då wore ock hans ändamål fruktlös. Wi förutsätte åfwen här, såsom bewista sanningar, at denne rättwisa Guden användt alla medel, så wäl til upptäckande af den ewiga skillnaden imellan godt och ondt, som förkommande af synden. Människjors fria gärningar och alltså beklagligen åfwen deras synder, åga ingen den minsta grund uti någon nödvändighet, eller Guds omilkorliga beslut; således är icke heller fördrömmelsen en följd deraf. Twärtsom synes Guds nåd och långmodighet wid straffet åsyfta syndarens förbättring i det allralångsta. Eller föracktar du så Guds godhets rikes domar = Rom. 2: 4, 5. Helige Herre, rättwisa Domare! du hatar synden, och den som ond är, kan icke för dig bestå; — öfna syndarens ögon at inse faran.

Ufhandling.

1. Syndens följder i tiden.
2. — i ewigheten.

Straffet öfwer synden är både timligt och ewigt, kroppsligt och andeligt, naturligt och wilkorligt, d. å. så wäl i tiden som ewigheten har Gud förbehållit sig at straffa den brottslige uppå de bägge wäsentliga delar han misbrukat, och på et sätt som bidrager till hans ändamål, nämligen förhårligandet af hans stora fullkomligheter och syndares affräckande.

Första Delen.

De timliga straffen synas wara wisa förberedelser och warningar för syndaren, at så länge nådens tid warar omvända sig, och derföre äro de äfwen ändeliga. De äro

1) Naturliga följder af synden, såsom sjukdomar och kroppens förswagande af en ordentlig, omätkig och lättfinnig lefnad, fattigdom och uselhet genom et wårdslost och slösaktigt bruk af de jordiska tingen, eller ock en lättjefull försumlighet. Huru många kringströfande bettlare kunde icke undgå de dagliga swära behofwen, hwardöfwer de sucka, genom arbetsamhet och omtanke; "den der lat är, arbete med sina händer". Men härifrån böra noga de plågor, den nöd och uselhet undantagas, som til-

fösta

föda utan människors förwällande, genom den
 wisa Förmyndens skickelser. Olyckshändelser som
 komma genom en djurf och oförstigt lefnad,
 äro wisseligen äfwen följder deraf; eller skal
 den oförståndige wäl kunna begära, at Gud på
 underbart sätt skal rädda honom ifrån de faror,
 hwari han sjelf kastat sig med wett och wilja?
 Lyckan beror wäl i det måsta icke af människans
 sjelf; men ofta äro dock motgångar, förtryck
 och förföljelser i werlden, rättwisa följder af eget
 förhållande. Hwad känner icke syndaren för
 skakningar i sin själ? Dess krafter aftaga ge-
 nom sinlighetens wälde; sjelfwa raseriet och sin-
 nesswagheten följder uppå en lång syndawana,
 föraktet och wanära ibland likar, och framför
 allt straffar Gud synden genom de qwäljande
 förebräelser samwetet framstår. I sjelfwa wäls-
 lustens föde hemsökes den lättfinnige af den
 gnagande matken, på årans thron ropar häm-
 naren til wäldswerkaren och den orättwisa, mör-
 daren finner ingen ort at undfly sit eget qwal-
 da hjerta, och bedragaren skal inom sig sjelf bli-
 wa bedragen. Samwetets marter och qwal kunn-
 na til en tid qwäswas, men utbryta så mycket
 håftigare en annan tid. Gud straffar syndaren
 eftertryckligen.

2) De wilkorliga straffen tillsändas ge-
 nom Guds wisa skickelser. Den brottslige und-
 går lagens näpft, qwäswer samwetet, och bibehåller
 människors gunst, ja äfwen berömmes uti
 sit lysande stånd, men snart hämnar Gud ho-
 nom

nom genom andra ofända vägar, tilstådjelsemis. Elden förhärjar hans boning, då han minst funnat det förmoda och emot alla hans försigtighets steg; en jordbäfning förgrbr Sodomiterna, Haman uphbjes på den galge han uprest åt Mardochai; mördaren blifwer dödad genom en tillfällighet, wäldswerkaren bembtes med wäld wid et annat tilfälle, uti uplopp hemsöktes slutligen förtryckaren, och krigets äfventyr straffar sjelfwe uprorsmakaren. Joab, Absalom, Herodes äro bewis deruppå, och erfarenheten i alla tider bestyrker det.

Andra Delen.

Men de ewiga straffen äro än eftertryckeligare. Det som i förånglighet sås skal upskäras i oförånglighet, 1 Cor. 15. Skulle icke den rättfärdige Gudén i en annan werld ådagalåga sina lagars helgd? Han straffar omwidersågeligen, dels genom naturliga dels wilkorliga följder.

Skola wäl 1) alle de som genom lättfärdigt bruk af sina sinnen och kroppslemmar, oordentlighet och högmob, förslbst både själ och kropp, kunna wänta sig i obödligheten, annat än de yttersta kropps och sinnes smärtor? Skal icke föraktet följa dem in i ewigheten, och den grusliga födrebråelsen af et säradt samwete, domarens hat och åtanken af de slunder de upoffrat til syndens tjenst, hemsöka dem? "Deras matt skal aldrig förtåras och elden aldrig utsläckas": förskräckliga följder!

2) För

2) Förlusten af all lycksalighet, raseriet, förtwiflan skal öka deras plågor; föreningen med alla olycksaliga andar lika naturlig följd.

3) Den ewiga ödden och alla upståndliga qwal, utkräfwa af syndaren den yppersta hämnd.

Rättfärdiga warelse, som ewigt hatar synden och straffar. Låt mig tilbedja dig, som den gränslösa kärleken!

Sanfärdigheten och Rättwisan af Guds straffdomar.

Läran om Guds Försyn både i sina kärleksrika inrättningar, som och rättwisa domar med beträkta vårt människosläkte, är wissertligen en lära som uppfyller oss både med barnslig kärlek — och fruktan. — Huru glädjefullt at weta det Gud uppehåller werlden, — styrer och regerar alla händelser, — vårt lif, wår sällhet i hans hand. Huru kraftigt tröstemedel i olyckan — förvarningsmedel mot lasten! Är det försträcketligt at falla uti den lefwande Gudens händer, huru sällt måste det icke wara at omfattas af hans kärlek. Wissertligen är Gud sjelfwa kärleken, och har med dagliga prof bewisat det. Wi se det i vårt enskilda lefwerne, i sammanlefnaden; wi se det i alla samhällen, huru nådigt han styrer alt. Detta är det yppersta glädjeämne, och om människorne mera woro upmärksamme på det

Det goda Gud tilldelar, och det onda han afböjer, skulle äfwen förre tro, förtröstan och fromhet styras deras gärningar. Gud, du tillbedjans värde! du har ej skapat oss för at med trålsaktig fruktan lära känna din rättvisa stränghet, och häfva för din hämnande vredes låga, utan at älska dig. Men du är den Helige, hwilken intet ogudaktigt wäsende behagar.

Ufhandling.

- 1) Sanfärdigheten af Guds straffdommar.
- 2) Deras rättvisa ändamål genom Judarnes exempel bestyrkt.

Första Delen:

Til närmare förklaring öfwer Guds straffdommar tjena oss Judiska folket. Det är egentligen om dem som Jesus i Luc. 21: 26. följ. förutsäger, på et sätt som han ofta brukade, i bilder och hoga liknelser, at den största förbödelse skulle drabba dem. Jesu hotelse war sanfärdig. 1) Ofta under sit läroambetes tid hade han sökt bringa Judarne til förbättring, under föreställning af deras framtida hden. De hade ojämförligt tillfälle at lära känna honom så som den undergörande, sanningsfulle och wälgörande. 2) Tydliga woro hans prophetior om sin död och upståndelse. Likaså blefwo spådomarne om Jerusalems undergång til pricka upfylda,

fyldde, 40 år efter Jesu död. 3) Detta folk
 äro ännu et lefwande bewis på Jesu sanfärdig-
 het; "himmel och jord skola förgås" m. m. 4)
 Apostlarne och flere Christne skulle til en del
 öfwerleswa dessa händelser, hwarfbre de påmin-
 nas om försiktighet. Då förklarades för Ju-
 darne den Messias som de i tiden föraktat; sät-
 tet huru Jesus skulle komma, utsattes icke mer
 än i bilder. Hans osynliga magt som verkstäl-
 te straffet, är nog, ty såsom han låfwade wara
 med sine lärjungar närwarande, äfwenså wille
 han komma til domen. —

Andra Delen.

Rättwisn här af ligger i en klar dag. Ju-
 darne, et folk från bbrjan med besynnerliga för-
 månsrätter från Hedningar afföndradt, med ega-
 na lagar och den sköna Gudstjensten försedt,
 uplyst af Propheter, — ofta utur det swäraste
 slafweri befriadt, med hopp om Messias — och
 dock förblindade och förhårdade. Ötro, otack-
 samhet, försmådelser, afwund, — se där de sin-
 nelag hwarmed Jesus bemöttes. Men föraktar
 du så Guds godhets rikedomar. Aldrig kan
 människors häfder upwisa något rysligare straff-
 exempel än detta. — Swad skal det verka för
 intryck på oss Christne? Herren är fruktans-
 wärd, sanfärdig. Genomwandre wi vår tids
 egna erfarenhet, — huru ofta hemsökas icke he-
 la folkslag med straff i timligt affcende, enskilde

1:sta Del R och

och allmänt. An förbder krigets härjande låga et förderfwadt folkslag, än härjar pesten och hungren stora folkhopar. Guds ändamål derwid äro, at, om icke fullkomligen wäcka de folkslag som underkastas hans tucktande hand, dock affräcka andre. Men obegripliga äro hans wägar, och outransaklige hans straffdomar. Ho hafwer känt Herrens sinne? Såsom han fordom förgjorde den gudlösa werlden i Noå tid, och utrotade Sodoms och Gomorrhas förbårswade slägte; såsom han straffade Pharaos och hela hans här, samt gaf den uttryckliga befallning at Israels barn at fördrifwa och genom krigets härjande låga utrota de afgudiske och i grund förderfwade Cananäische slägterne, i det stora affeende, at lastens smitta skulle från tilkommande leder afwårjas; så är den Ewiges försyn ännu wid alla folkslags hden werkande. Sedan et folk hunnit den olyckliga hbjden af seldernas förbår, och fara är at förgiftet widare sig utbreder, blifwer det genom krig och drölig tucktadt och likasom rensadt från smittorne, eller ock komma okända och mindre hössade folk i deras ställe som de förskingrat. Hwar äro alla de afgudiske slägter som fordom wanstälde jorden; hwar äro människjosslägtets plågoris, de som wille undertwinga hela jorden; hwar finnas de wekliga och i djuriska wälluster insöfde folkslagen? När trädet föråldrats och tagit rötta, kommer en hastig storm som krossar dess stam til jorden, och efter en tid synes knapt spåret til dess

des ställe. Gud nyttjar äfwen allmänna farsoter, pesten och naturshändelser, — eller upkomma dessa af en slump och utan ändamål. Beredas icke många farsoter genom en allmän lättfinnighet, otuclt och oordentlighet. Många bero af bristande försiktighet hos människorne sjelfwe, af deras förhårdelse (såsom hos Judarne).

Ack! måtte wi spegla oss i dessas olyckliga fall, och i tid förekomma de dommar som efter Guds förutseende eljest skola verkställas.

Den naturliga lagens och samvetets otillräcklighet til straffets afböjande.

Ju mindre människjan i det naturliga tilståndet känner Gud, sina plikter och sin bestämning för ewigheten, desto swagare måste hennes förbättring blifwa. Egenkärleken hindrar känne- domen af hennes eget förderf, samvetets röst qwäfwes; och ehuru de naturliga straffen äfwen igenkännas til deras ändamål, hwilket dock icke ofta sker, blifwer merendels följden den at hjer- tat faller i förtwiflan. Hwar är wäl tilfreds- ställelsen för begångna synder, hwar sökes tröst emot dödens bitterhet, och hwem försäkrar om den tilkommande odödligheten? Den naturliga lagens fordringar blifwa alltid oryggliga och heliga; deras öfwerträdande äfwen i de minsta

delar medfört en aggande förebräelse, som sammet icke kan håfwa; den största omwifhet om benådningssättet måste qwarblifwa, oackadt alla de fromma börelser som under syndaångern kunna upwäckas. Med et ord: människan i det naturliga tilståndet känner icke försoningen med Gud på et sådant sätt, at hennes brister och swagheter aftwås och en fullkomlig gudaktighet i stället befordras. Gudaktighetens hemlighet ligger henne förborgad, at Gud kan försona synden, förlåta, med bibehållande af sin helighet och rättfärdighet.

Afhandling.

Man må uptänka alla möjliga försonings-sätt, som förnuftet kan anwisa och flere folkslag i det naturliga tilståndet nyttjat, dock kunna de ej fullgöra straffen och deras ändamål, som består både i Guds helighets uppenbarande och människornas afsträffande ifrån synden.

Undersök om 1) om försoning för begångne synder kan minnas genom den ånger och lefwernets förbättring en människa kan wisa. Blifwer den förbåddade synden derigenom afplanad at man ångrar, så öppnas den widaste dörren för nya förbrytelser; man hoppas nåd hos Gud derigenom at man betyggar en affky för synden. Den gräffte misgärningsman i et samhälle skulle strafflöst hasta ifrån det ena brottet til det andra, och i tyfhet trösta sig dermed at han ångrat hwarje

Hvarje brott särskilt. Sådant är i den borgerliga lagen verhördt, mycket mera i den Gudomliga. Och låt vara at ångern är fullkomlig och leder til en rättshaffens lefwernets förbättring i framtiden, kan wäl den nya hörsamheten gälla at försona den förra olydnaden och betaga samwetet dess tyngd och förebräelser? — Kan Guds helighet dermed stå tillsammans och uppenbaras för sina förnuftiga kreatur. Brotts straffbarhet beror på Guds oföränderliga misshag til synd, och hans kärlek til det goda.

2) De naturliga straffen hwarmed synden hemsöks, äro wäl i wist afseende åsystande til rättfärdigande af Guds heliga lag och syndares affräckande samt förbättring, ty den omättlige måste uti sin kropps plågor finna sig straffad och warnad för framtiden; men äro de wäl tillräcklige til lastens hånmande? Huru många undgå icke detta den wise Gudens bestraffningsätt, och om de känna åtminstone någon gång samwetets qwal och förebräelser, så undertrycka de dem oftast; och den som felat i swaghet, måste antingen ouphörligt känna förebräelsen, hwarigenom hans förbättring aftager och sinnet modfålles, eller intagas af den fördom, at en flyktig bestraffning af hans eget hjerta är en tillräcklig betalning för den rättfärdige Guden. Detta skulle leda til syndsäkerhet. Huru skal då syndaren kunna genom botsfärdighet försäkras derom at de timliga straffen äro be enda? Måne icke hennes oböbliga själ skal

Känna försmaken af de tilkommande plågorne?
 Eller hwaraf kan hon öfvertygas at syndens
 följder sluta sig med detta lifwet!

3) De borgeliga straffens otillräcklighet,
 at anses som benådningsmedel, grundar sig på
 lagens bristfällighet, at hämma de inre upsåten
 och begåren. Gud har wäl genom ordentliga
 wågar tillsatt Öfwerheten, at förekomma brot-
 ten och straffa, men lagens swärd utsträcker en-
 dast åt utbroffen. Huru många tusende synder
 blifwa icke ohämnade och för den orsaken olyck-
 ligt fortplantade? Uttraminst kunna dessa i sam-
 hällen wedertagna straffsätt försona syndare med
 en oändlig Gud, hwars minsta förolämpande
 förtjenar döden.

4) Wilkorliga andakts-öfningar winna
 ofta hos den enfaldige, och ån mer hos den säkre,
 et anseende af benådning, men förgåfwes. Hed-
 ningarne trodde sig kunna försona Gudamagten
 genom kroppspåskningar, fastor och böner;
 men ehuru sant det är at sådana öfningar kun-
 de wärka til syndens känneedom och erkänsla, kun-
 de de dock ej affräcka från synden och försona
 med Gud, Ebr. 9, 10: C. Den skrymtaktige och
 fräckaste skulle ju då nyttja sjelfstagna eller wan-
 liga religions-bruk at bemantla sina brott. Un-
 tingen et offerdjur dödas, eller man gör långa
 pelgrimsfärder, twagningar, kyrkobesök m. m.,
 blifwer dock synden synd och alltså straffbar.

5) Kan då en broder försona den andre
 i Guds domstol? Hwar finnes den rättfärdige
 och

och ofskyldige som kan godtgåra andras förbrytelser, och med sitt lif betala lösepenningen för andre? Må det någon gång i borgeligt afseende hända, at en ofskyldig träder i stället för sin wån och wälghrare at betala hans skuld; men det är utan exempel bland människjor, at man dörr för en brottlig, Rom. 5: 7. 8.; och huru många tusende sådana offer skulle ej då fordras. Et enda offer wore mer än kraftloft at återställa åt de gudomliga lagarne deras heigd och afstråcka från synden. Dessutom är både egenkärleken och den mänskliga swagheten det allmännaste hindret.

Hwar söke wi då grunden til försoningen och återuplifwandet af den Ewiges kärlek i våra swaga och brottliga hjertan? Hwem gifwer oss wissheten om Guds nåd och syndernas förlåtelse? "En annan grund kan ingen lägga, än den som lagder är, Jesus Christus".

**Jesu Christi ankomst til werlden,
nödvändig til uphjelpande af
mänsklighetens brister.**

"Lyfta dig up (ur mörkret), upklarna, ty ditt ljus kommer, och den Ewiges majestät uprinner öfwer dig; ty se! mörkret betäcker jorden och den dystraste himman öfwerhöljer folkslagen,

men öfwer dig upgår sjelfwe den Ewige, och hans hårtighet bestrålar dig; Hedningarne wandra wid skenet af dit ljus; Konungarne wid glansen af din uprinnelse". Så hbgstidligt bebådar Jesaias C. 60: 1-4. den märkwärldiga tid då Christendomens ljus skulle på jorden utspribas genom den förste af alle Propheter, vår dyre Frålsare. Nästan ettusende år förut besöngos Propheterne, dem Guds Ande genom uppenbarelser dertill upväckte, de lyckliga tider hwarefter så många trogne i gamla Förbundets tider hwarf suckade. Månne detta skedde af en slump och någon osäker aning? Månne af mänskliga eftertankens wanliga styrka, månne uti et ringa ändamål? Men huru kunde så många Propheter af en blind tillfällighet instämma uti en och samma wäntan efter Messias? Kunde det wara en följd af en aning, då det för icke mindre än tusende år förutsades? Huru kunde mänskjos hjäten, som är så inkränkt inom det närwarande och obekant med det tilkommande, wara upfinnare til Christendomens hemlighet? Öfre wi misflånna Guds Andes kraftiga uppenbarelse och Försynens styrrelse?

Ufhandling.

Uti mänskliga ting dömmes wi om märkliga händelser, efter de omständigheter som derwid intråffa. Et samhälle som en tid under fredens lugn blifwit af inländske Furstar styrdt,
under

underkastas, genom tidernas olycka, sine mågtige grannars tryckande of, och dess medborgare blifwa et mål för Tyrannens blodbristiga årelustnad; — men oförmodligen framstjuter från den Fursteliga stammen en telning som förnyar det fallna rikets hopp om frihetens och sällhetens återwinnande. Han segrar öfwer tyrannen och uprättar det i slafveri försänkta riket. Medborgaren glädes och hyllar honom. Så hbjers sig äfwen den tryckta mänskligheten ur stoftet, wid tidningen om salighets = Försten Jesu; så glädes det fbrfallna Sion.

Jesu ankomst nödwändig 1) i anseende till den dåwarande werldens usla belägenhet. Derwid afhörom trenne oswifliga wittnen. Propheterne klagade med skäl at mörkret öfwershöljde jorden, i synnerhet de hedniska folkslagen, hwilkas afgudiska styggelser stundom besmittade Guds egendomsfolk. Paulus wittnar om den sanna religionens förfall, dels ibland Judar dels hedningar. Swad de sednare angår, hafwa de icke ärat Gud, utan afgått till alla slags wäderstyggliga tankar och gärningar, i stället för den sanna Guden dyrkat idel diktade och stumma bilder eller ock de ofbrnuftigaste Creatur, — derfdre nedsunkit till sina lustars willaste raseri och alla uptänkliga brott, Rom. 1: 24 = 32. Judarne åter, ehuru de berömdo sig af yttre fördelar och Guds wisa anstalter, Mosaiska lagen, omstårelsen m. m., bedrefwo likwäl samma nefliga gärningar, utom afguderi, och gåfwo de

lästbaraste efterdömmen för Hedningarne, Rom. 2: 17-29. Människjioslägtets egen historie bewitnar åfwen huru ofunnige och förblindade de fleste folkslag woro uti Guds sanna kannedom. Om de wisaste forntidens folkslag gäller hwad Paulus säger: de äro dårar, ehuru de inbilla sig wara wise. Ja då ibland et helt folkslag blott någre ende så kallade wise kunde igenkännas, och desse åfwen woro af tusende willfarelser förwirrade; då deras naturliga styrka oändligen litet kunde betyda til den sanna Religionens intryckande på den stumma menighetens sinnen; då det ofta ansågs för wisbet at neka all ting eller drifwa gåck med alt hwad heligt är, samt förlora sig i ouphörliga strider; då ingen last fanns utan tempel och ingen misfgärning som ej afgudarne begått; — huru mörk och olycklig war icke werlden då Jesus föddes til werlden.

2) Människjonaturens egen bristfällighet til uplyswing och förbättring, åskade en högre anstalt. Wårt förnuft, med alla höga förmodgenheter utrustadt, med alla medel til uplyswing, likwål ofullkomligt och inskränkt. Huru benågne wore wi icke til tusende irrwägar i det andliga, eller hwad gör oss skarpsinnigare än de wisaste bland Hedningar? Hwad skulle wi wetat om Gud, hans stora egenstaper, Försyn, lagar och wår tilkommande bestämning; Men låt oss wara, at våra swaga sinneskrafter kunde framtränga til några wigtiga sanningar om Gud och de gudomliga tingen, huru swage finnas wi icke
uppå

uppå hjertats wagnar, öfwerwåldigade af sintligheten, lustarne och lidelserne, fördråfwade genom olyckliga wanor och efterdbmnen i werlden? Sådant wore den, och aldeles oförändrad, om ej Kristus kommit til werlden. Djerfwa otacksamhet, at åtnjuta allt af honom och dock förneka eller ringa akka sin wälgbörare.

3) Jesu ankomst war nödwändig i afseende på den Mosaiska lagens otillräcklighet; ty hwad lagen (näml. den Mosaiska) icke kunde åstadkomma, i det han war förswagad af sintligheten, det gjorde Gud, — Rom. 8: 3. Denna bristfällighet berodde icke af någon Guds förändrighet, utan af mänskliga sinnets swaghet, som gbr de bästa lagar fruktlösa. Den helige Guden har alltså sjelf förbehållit sig, at genom Jesu antagna mandom på jorden fullkomna och förnya sina en gång fastställda lagar. Mosaislag war äfwen endast gifwen för en liten del af människjoslägtet, och war så nära förbunden med Judiska samhällets styrelse, at den ej kunde bliwa i allt en allmän lag för alla folkslag. Barnsdomstiden är förbi, och mannaåldren inbryter; Jesus födes til werlden, för at verka til en allmän uplysning, förbättring och försoning. Dessa människjoslägtets behof äro upfylde, och hwär hälst Jesus nämnes, erkännes han wara war Lärare, Fridsstiftare och Förlossare, Rom. 13: 12 = 14.

Det Gamla Förbundets tid såsom förberedelse til Jesu ankomst.

Swärföre hade Gud så länge upskutit med världens återlösning, frågar så wäl otron som hjelsklosheten. Den förra wille förringa försoningens wärde, af det skäl, at löftet om Messias så sent fullbordades; den sednare upmanar den ewiga Försynen til rättfärdigande af sina wågar. Den fortsynte människjan föreställer sig Gud såsom i någon mätto hård emot människor som lefde i det gamla Förbundets tid, efter de ej fingo deltaga i samma uplysning och hugswälse som de Christne. Blinda människjowett! Huru djersk du klandra den nådige Guds beslut, utan at dem känna? Hade de frömlige människor, som lefde för Jesu tid, det sålta faste hoppet om honom? Jämför detta hoppet om Messias med det hopp wi alle hyse om en tillkommande ewighet och obdödelighet. Bägge äro lika grundade på Guds wisshet och sanfärdighet, Bägge hafwa til ändamål at förnjda den trogne. Ho är den, som af barndomsåldren wäntar samma uplysning och grundade lycksalighet, som af den manbara åldren? Den som afmåter tiden och de obdöliges krafter, bestämmer afwenmätset af sällheten för hwarje ålder och tids hwarf. Förnekom icke fornåldren den wise Försynens kärleksfulla anstalter, til dess uplysning och tillfredsställelse. Den som njuter fluggans

swäl

swalka, kan icke tåla den lifgifwande solens starka sten, men glådes och fbrnjjes. Sälla barndomstid du har flytt —

Afhandling.

Såsom hela människans ålder, uti alla dess förändringar, är en fortlöpande kedja af den wise Försynens affikt, at fullkomna detta lifwet, så har den wise Guden iakttagit wid människoslägtets förädling, en wis ordning, grundad uppå de i naturen nedlagda krafter. Detta gifwer oss redan 1) et tilfredsställande swar uppå frågan: hvarföre förberedelsestiden til Jesum war så lång. Gud följer den lag han föreskrifwit til vårt släktes uplysning, näml. steg för steg. Uppenbarelsen i Religion skedde dels genom de naturliga medlen, werldens betraktelse, samwetet, dels genom utomordentliga underwisningar af Propheter. Medel til förkofring i gudaktighet och sinnesförbättring bestodo i offer, fastor, böner och tempeltjensten, hwilka wäl esomoftast misbrukades til förwändade begrep om Gud och til skrymteri, men ostridigt åfwen i sin början förekommo många laster. Försoningen med Gud, ehuru ofullkomlig, grundades på hans ewiga barmhertighet. Swaga woro dessa strålar, men forntiden kunna de ej fördraga dagens glans. Judarne sjelfwe äro häruppå et talande bewis.

2) Werlden borde fbrut renas från afguder, innan Jesu lära kunde allmänt segra. Dertill bidrog egentligen Mosis lagstiftning. Wigtiga förberedelse! Redan för det Babyloniska fångelsket strömmade Hedningarne til Jerusalems tempel, håpne och förtjuste af den sköna tempeltjensten. Den lefwande Gudens siel dagligen nye tilbedjare, och i synnerhet efter fångelskets tid utspriddes småningom den sanne Gudens dyrkan, så at wid Christi tid Hedningarne sjelfs mant lämnade sina afgudiska willor, och ryste för sina brott

3) Jesu lära och försoning hade ej blifwit så fortplantad och verkande til en inbördes frid, om icke folkslagen fbrut warit uplyste i werldslige kunskaper, dels för at känna förnuftets egna brister i det andliga, dels at urskilja och med öfwertygelse antaga Försonings-läran. Den war wäl en stötesten för Judar och en galenskap för Greker, men endast de sjelfskofke, 1 Cor. 1: 13. De förståndigare Hedningars kannedom af werlden och människjan, deras ehuru osäkra kunskap om et lif efter detta, och wacklande begrep om själen, borde göra dem sorgfällige at emottaga Christendomens ädla föreskrifter och sälla utsigter. Woro icke Jesu bekännare til en stor del ansedde personer af Hedningar och Judar? Såsom öfvergången ifrån det grofwa afguderiet til den sanne Gudens dyrkan, war lätt för den enfeldige och förförde menigheten, så wiste sig äfwen de klokare bland dem willige at följa den
up

uppgående' falken. Huru hastigt tillwänte icke Jesu Lärjungars antal inom och utom Judeen? Werlden war stöcklig och beredd dertil. Största delen af den bekanta werlden lydde under et enda herrabbme (Romarne), och wetenskaperne wore utspridda bland alla derunder lydande stater; et enda språk lättade mödan för kunskapernes utwidgande, handel och sjöfart; likaledes och friheten, denna så oumgångliga följeflagaren till wissheten och gudalåran, war icke så förfallen at det wälde icke bidrog till förhärligande af Jesu lära. Religions-friheten hos Romare är allmänt känd, och endast i de påföljande tider begynte den falska statskonsten, som grundade samhällets styrelse på wäld och tyranni, qwäfwa denna naturliga rättighet. Jesu anhängare förbljdes måst genom Judarnes stämplingar.

4) Innan den andliga läran kunde genom Jesum fullkomnas, borde det sinliga föreställningsfättet gå förut och bereda människornas sinnen. Detta är gången för alla kunskaper; begrepet om Andarnes Fader bildades först efter människans swaga egenskaper, och fättet af försona honom bestod i wilkorliga yttre andaktsöfningar. Kölen af offer-djuren och råkelserne, ångan af det på altaret utgjutna winet, troddes wara behaglig för et förbrändt Wäsende, och man upreste åt honom tempel i den affikt, at på et wist ställe kunna igenfinna honom. Dessa swaga och sinliga begrep wanslägtade snart till det grössta afguderi, — men under tiden

bee

bereddes werlden til den stora sanningen: Gud är en Ande, och de som honom tilbedja — Joh. 4: 21 = 24.

5) Ju större behof, desto dyrbarare kändes wälgärningen wara; ju djupare fbrfall, desto mera efterlångtad är sällheten; ju listigare hoppet, desto gladare des upfyllande. Wi såge insgalunda at Gud låtit werlden insänkas i willor derföre, at så mycket ärorikare kunna uphjelpa henne; människoslägtets fbrfall war ej beslutet, at fbrhårliga des upprättelse; utan den kärleksfulle Guden låmpar sina stora anstalter efter människornas behof och krafter. Förderfmet, hwarunder werlden suckade, war en följd af friheten och sinligheten. Men solen lysse klarast efter sin fbrmörkning.

m. 27. adu.

Guds älskanswärda Försyn i alla de händelser som förebådade werldens Frälsare.

Bland alla de glädjeämnen som i ödbligheten sysselsätta Christne, — alla de rika tilgångar til fbrnbjelse och sällhet, — bland alla konstfäper som pryda — och än mer fullkomna den ödbbige anden, ja den fbrsta af alla och begripligaste, är den: det gifwes en Gud som wårdar och wårdar sig om oss, det gifwes en Försyn. Utom honom är allt som omgifwer oss, allt som
uti

uti oss verkår, en tomhet, allt på jorden utåt ändamål, skick och ordning. Tag bort, om det wore tilståndigt, detta ljufwa begreppet, at Gud styrer; — hwad glädje är det du då njuter, hwad sällhet årnar du skörda, hwarmed trösta dig under plågornas och motgångens bërda, hwarmed sysselsätta dina tankar, — och hwem tilsluta dina ögon då du wandrar från werlden. O Gud! skola icke våra suckar och böner tränga til dit majestät, och våra troende ögon finna dig, = = = så är vårt lif en ewig uselhet. Men huru öppna sig våra hjertan för lycksalighet, och under lidandets stormar känne wi oss hugnade: hela vår själ lyftes til högre begär, — icke olike den själfarande, som sedan han framletat sig mellan klippor och skär, äntligen hinnet det wida hafwet där honom möter en upklarnad himmel, och behaglige windar befordra hans framfart.

Denna allwisa Försynen synes wäl tydligt nog i werldens ordentliga lopp, men ännu högtidligare i de utomordentliga skickelser. Gud som råder öfwer naturen, har ock förbehållit sig at utstaka de händelser som afgå från det wanliga.

Afhandling.

Det war en närmare Försynens skickelse wid Johannis döpselse. — Förbemalet och affiketen, den personen han skulle bebåda war icke jordens son, ehuru han låntog denna mänskliga gestalten. Gud wille utfbra sina stora anstalter

til människoslägtets uplysning och förädling. Dertill borde förberedelserna vara så mycket ovanligare, icke derföre som Guds Försyns vanliga vägar med oss människor äro ringa at fåsta upmärksamhet, utan för at genom de ojäfaktiga ste och klaraste tecken wäcka den bekymmerslöse människjan. Wi wete, at Guds uppenbarelse i de himmelska ting altid varit och blifwer utomordentlig, af Gud sjelf besegrad. Religionen stöder sig på Guds eget witnessbröd; ty det naturliga ljuset, förståndet, samwetet, war otillräckligt at leda människjan.

Men dyrkanswärd är den Högstes Försyn wid ledandet af människjan, och den rena sanningens förkunnande. Betraktom hela den märkliga kedjan af hans under. Warom icke tillubbe häri, icke kallfönnige.

1) Nedan för de förste människor uppenbarade Gud sin wilja, at uprätta den swaga och staplande kunskapen om honom och sanningheten. Ware det långt ifrån, at anse detta löfte och denna anstalt såsom en rättelse af et misstag i werldens skapelse, samma ewiga Wäsende som skapade människjan, inkränkte henne inom ändliga warelser, och wille genom sin Försyn småningom leda henne til fullkomlighet. Woru de förste människjorne komne til erfarenhet af sina brister, så kände de nu äfwen Gud i hans kärlek, Försyn och tillkommande bestämning.

2) Samma uppenbarelse wäckte och upmuntrade de fromma Patriarcherne, tröstade dem under

der deras redliga wandring. Jag är dina fäders Gud, wandra för mig och war fullkomlig, — sådes til Abraham. Löftet om den wälsignade Aterlöfsaren uprepades för honom och de öfrige. Gud wille genom desse bibehålla och förändra folkslag utmärka sin sanna dyrkan och det löfte om sällhet, ty gudaktigheten är nyttig. — Abraham kallades och skildes från afgudadyrkan i detta ändamål. —

3) Med Mosés märkwärdiga lagstiftning begynnades en ny och widsträcktare gång för den Gudomliga Försynen. Et folk i tråldom slockande, förströddt i en afgudisk hop, kunde eljest ej bibehålla den rena gudsdyrkan. — Hos dem war det, som Gud genom underverk, som skedde för en talrik hop, — bekräftade sig såsom världens wise Regent, förbandt dem genom sin lag, — och öppnade hoppet om timlig och ewig sällhet. Detta folk skulle nu derigenom wara et bewis på Guds Försyn. — Genom dem skulle en afgudisk werld småningom lära sig at hbgakta, känna och dyrka den ende lefwande. Ceremonierne skulle afhålla Judarne från blandning med afgudadyrkare.

4) Propheterne woro de som förklarade Guds heliga wilja, bestraffade, upmuntrade. Deras ändamål war åfwen at fästa sin samtid med hoppet på de ännu mera lycksaliga tider, då ej allenast detta folk — utan alla folkslag, skulle uptagas i Guds nådes delaktighet och komma til salighetens kunskap. En Christen finner

dessa Propheeters utsagor verkliga, at stadgas i sin tro på Jesum, ty om honom bära alla Propheeters witne: — ransaker skrifterna. —

5) Märkvärdigt prof på Guds Försyn, at efter Judarnes fångenskap i Babel, hvar af Daniel redan utsatte tiden til Segerhjeltnes födelse, utspreddes småningom klarare begrep ibland Hedningarne; de antogo Judiska läran, döptes til Profelyter och beundrade den ädla Gudstjensten. Wigtig förberedelse! ty werlden wäntade nu Israels förlofning, och Hedningarne wille förena sig under samme andlige Konung.

6) Johannes war den Propheeten som närmast borde bebåda Jesum: huru märkvärdigt alt som syftar på hans födelse! Änglar uppenbara sig för Zacharias: denne blir mållös; men nu byna sig hans tungas band, och han lässäger i dessa ord: Låfwad ware Herren, Israels Gud ty han hafwer sökt och förlofsat sit folk = = Luc. 1: 68 = 20. Hwem skulle wäl misflänna uppenbarelsens ande i denna högtidliga propheta, hwem beundrar icke den Gudomlige Försynens sticket och wisa utfrände af sina kärleksfulla affikter. Det samma hoppet som tänkes för de förste stamfödrarne, utweklades under utomordentliga händelser småningom, på samma sätt som den klaraste dagen förebådas af morgonråbnan. 1 Pet. 1: 19, 20.

Natten är framlidn och dagen är kommen,
 aflåggon derföre mbrkrets gärningar och ifläs
 dom oß ljusets wapen. Rom. 13: 12.

Guds undranswärda försorg wid bebådelsen om Jesu ankomst.

Midt under loppet af de bedröfligaste händel-
 ser med Jesum — infaller i de Christnas tids-
 räkning en dag til firande af hans fbdelses be-
 bådelse. Säsom man snart får se honom i sin
 blodiga kamp — så nu uti den fbrsta Allmag-
 tens anstalt. Samma Ängel som skulle honom
 trösta, war hans budbärare til Maria. Allt
 war så af den Ewiga Försynen anstaltadt. Kas-
 stom derföre några andäktiga blickar på de tids-
 der då werlden ännu ej hade emottagit honom.
 Hela den ofantliga och oräkneliga tidelängd då
 man kände Messias endast i skuggor och hopp-
 pet. Men skulle han icke redan wara af ewig-
 het utwald, han som enligt Johannis försäkran
 war i begynnelsen hos Gud. — Ingalunda bes-
 gynnades beslutet hos Gud med den dagen, då Än-
 gelen bebådade, — ty alla Guds beslut äro
 ofbränderlige och ewige, grundade på et allwist
 fbrutseende. Hogkommom at om honom buro
 alle Propheter witnessbröd; — ifrån löftet åt
 Adam och Abraham, åt Moses och ända til
 de sidsta Propheter, ser man en fortfarande be-

hja af Guds undranswärda anstalter. Det är i sammanhang man bdr betrakta Guds rikes hemligheter, då förklara de sig i den klaraste glans.

Afhandling.

- 1) Det undranswärda i Guds Försyn.
- 2) Dess intryck på våra sinnen.

Första Delen.

Ju högtidligare en händelse sker, desto större upmärksamhet; — ju mera skild Jesu fbdelse war från wanlige människors, desto större anstalt fbrut. Evangeliska historien förmåler detta, och wi wilje wid några de wigtigaste delars uptagande wisa Försynens wisbet. —

1) En Angel gifwer bud. Människjor hafwa icke hopp at se några ånglasynner, och alla tiders historier kunna icke upte något sådant: Huru mångfaldigt updiktad är icke de onde Andars uppenbarelse genom spöken. Men wid Jesu i alla hänseenden märkeliga ankomst, kunde icke mindre än Anglar gifwa witnessörd, — människjor blifwa dock alltid människjor — inskränkte. Wete wi ej sättet, — nog af, händelsen är wis, och man kunde urskilja en så utomordentlig person, af hans tal och dess hemlighet.

2) Maria endast nyligen förläfvad med Joseph af Davids stam och Nazareth. — Hennes oskyldiga lefnad, en borgens för de framtida handlingar; — förlofning, en förman för alla beskylningar; — ringa och fattiga tillstånd, ty Guds kraft är mäktig i de förtryckta; börd från David, födelseort Nazareth, ty Profeten hade längesedan det utsatt.

3) Aflelsen och födelsen skulle blifwa aldeles utomordentlig genom den Högstes kraft och allmägt. Förwinne här alla jordiska och sinnliga föreställningar: — dersöre utropar Paulus, Guds hemlighet är stor! — Gud framkallade med et warde tingen ur intets djup, han befäler at utom de wanliga födelselagar Jesus skulle födas. Angelens löfte och Guds egen wärdighet fördrade detta. Joseph blef äfwen i drömmen försäkrad. Math. 1 C.

4) Elisabets och Zacharia underbara handlingar, hwarom Lucas i det föregående berättat, prof på Guds wisshet at bebåda och för Maria bestyrka —

5) Hela talet en grundritning til Christendomen och Guds stora affikter med Jesu ankomst til werlden. Han skal kallas Jesus — wara Guds den Högstes Son — regera öfwer Jacob och utwidga sit rike utan ände, i hela werlden. — Jämförom alt detta med Jesu handlingar och hans läras fortplantning. Huru finne wi icke Angelens heliga utsagor fullbordade, och at Guds ewiga Försyn framtyser i dubbel glans.

Andra Delen.

Intrycket af dessa prisvärda anstalter är i en helig upmärksamhet på Guds vägar. Vår tefnad är redan en ledja af Guds ordentliga under, — hwad är då icke Jesu? Denna upmärksamhet skal stärka vår öfvertygelse och tro, om tron skal beständigt gläda oss. Hwad är då de fleste människors tanklöshet? — man tror det är nog at weta, Christus är kommen at förlossa syndare; — men man gläder sig mycket mera åt det förångliga.

2) Wördnad och andaktsfull förtjusning wid Guds wisa styrelser. Jcke Maria ensam war intagen af heliga örelser m. m., utan en Christen har dertill beständiga tillfällen.

3) Et heligt begär at wara Jesu wärdige undersåtare i hans Rike. Detta sker genom tro och christeligt tefwerne, och derwid bör nödwändigt en sann bättring förutgå. Ju flere anledningar en Christen kan samla sig til tronens förökelse, desto eldigare måste han blifwa; och huru skulle han då försaka at nyttja esterrätelserne om Jesu utomordentliga bebådelse sig til nytta?

Helige Jesu! du ledde din hörd ifrån långt högre ursprung än desse stoftets barn; du borde altså äfwen i din mänskliga härkomst gbra et stort undantag ifrån de wanliga födelselagar. Såsom obesmittad och skild ifrån syndare, deltog du altså icke uti vår naturs födelsesätt. Den
hög-

Högstes Kraft omringade dig, och Änglar woro dine budbärare. Härlighetens oförgånglige Herre, nedsänd från din himmelska thron en stråle til at uplysa desse dine bröder, med dem du wille dela samma mänskliga öden! Förstingra otron, som så uproriskt wil klandra dina råd; och stärk den wankelmödige med kraften af din nåd!

Guds stora fullkomligheter uppenbarade i Jesu sändning til werlden.

Vi begå ofta äminnelser af jordens Regenter och andre märkwärdige personers födelse, af hwilka man wäntar hwarjehanda jordiska förmaner; men huru ofta bedrages man icke i sit hopp! werlden, den föränderliga werlden, som så ofta gläder oss, belbnar slutligen med otack och flård; hoppet försvinner, och den Fursten som alle hyllade, är dock en swag människja. Hwilken skilnad imellan jorden och himmelen, jordens mäktige söner och himmelens, den Ewige Fadrens Son! Är det et swagt eller falskt hopp, Christne lysa wid hans födelse? Är det en tom beundran öfwer hans Konunga-ståt, en flyktig wördnad honom stänkes? Har icke Christenheten redan i 1800 år förbrdat frukten af hans

ankomst? Christne samla sig ofta at för honom framåra sina offer, hwars undersåtare de kalla sig, och i hwars rike de wänta sig all lyckalighet. Har det då alltid skedd med et oskrymtadt hjerta, med tro och tillförsikt; eller äro alla högtidliga åminnelser af Jesu, bestämde endast at en utwärtas andakt, at wanan och werldens fåfångliga njuten? Min Gud och Förlossare! wägar man sig fram inför dig med orene begär, flyktiga sinnen och skrymtarens rop. Nej, bår om fram wåra hjertan inför Jesum, prisom den mäktige Gudens outgrundliga barmhertighet, wisshet och helighet, som framstrålar i hela denna anstalt. Åra ware Gud i högden = =

Afhandling.

Guds höga Majestät och fullkomligheter lysa fram i hela Skapelsen; liksom i återlösningen. Han är 1) oföränderlig; alltså hade han redan af ewighet förbundet Försoningsmedlet med människans skapelse, och ingalunda beslutit at förändra de i Skapelsen fastställda ändamål, lika som för at rätta et misstag; ty skulle han icke af ewighet förutsett och fastställt kedjan af werldens styrelse, ej insett på hwad sätt hans skapade Creatur skulle blifwa sticcklige til deras bestämning och i hwilken ordning de borde upnå densamma? Människan borde ifrån en swag början genom erfarenheten småningom upstiga til fullkomlighet, ungdoms-åldren borde föregå
den

den mognare och manbara, och sjelfwa den sinliga naturen wara det trappsteg, hwarifrån människan kunde hinna til den andliga styrkan. De i skapelsen förlånta gåfwor blifwa grunden til återlösningsens nåd, och Guds beslut äro ofbränderliga.

2) Wisheten är lika uppenbar; ty är icke medlet til vår uprättelse högst öfwerenssammande med vårt behof, och behofwet en följd af friheten, den Gud icke welat uphäfwa?

Men af alla den store Gudens egenheter är ingen som med människans lyckalighet äger närmare sammanhang och gör större intryck, än

3) Hans godhet, nåd och barmhertighet, ty Gud är sjelfwa kärleken. Den oändlighet hwarigenom han är högt öfwer alla ändliga ting och begrep sträcker sig äfwen til hans godhet. Han som är af ewighet, och ej finner sig någon lik, skulle han ej framför alt wara god, och högt öfwer alt hwad wi kalle fader. Gud har älskat oss; hwilka dyra och tänkvärda ord! Jag behöfwer då ej mer anse mig som en obetydlig warelse, utan fästa ögat på skapelsen, mig sjelf och ewigheten; Gud har älskat en syndig och olycklig werld, i det han sändt oss Söndaren. Wi behöfwe icke gå långt at upleta orsaken dertill, icke kasta våra syndabördor på vår stamfader eller någon annan, eller föra alt til den otrogna Judiska werlden. Nog af, at werlden är sig lik i alla tider. Syndare, hwart ögat kastas. Det är då äfwen för mig

Mesa

Messias kommit til werlden och ilade til korssets fot.

Gud älskade werlden, ty han sände sin Son at uplysa henne om Gud och saligheten. Ljuset är kommit i werlden, men människorne älskade mera mörkret än ljuset, Joh. 3: 19. Detta kan wäl egentligen lämpas på Judarne, — och Christi segrande lära ware prisad, som åtminstone gjort människor långtande efter detta ljus. Hedendomens mörker är skingradt och wantrons bländande sten utsläckt; men hwilka brister widläda icke wår Christenhet? Hwar är det nitiska och werksamma bemödande at tilwäxa i Jesu Christi kunskap, hwar är det andliga begäret at upoffra allt för den wisshet som all kunskap öfswergår? Guds kärlek bryter alla motstånd, och ju mer, min Christen, du träder på sannings wäg, desto älskwärdare företer sig Gud och Jesus.

Gud älskar, — ty Jesus förbättrade werlden, hwars gärningar woro onda. Hwilket omäteligt fält af Guds kärlek och nåd yppar sig icke uti detta wårk. Dels är hans lära af den art at den syftar i synnerhet på hjertat, dels har han uttryckligen tillsagt bättring och tro, dels föregick han med sit exempel, dels äfwen öfwerlämnade han helgelsens werk til den Helige Andes ordentliga nådewerkingar, dels är den milde Jesus ännu enligt sit löfte beständigt närwarande til de trognas stadfastande, såsom och de ogudaktigas bestraffning och omwändelse.

Gud

Gud älskar, — ty han har ej sändt sin Son at dömma werlden. Menniskjornes begångna synder äro då aftwagne genom Jesu försoningsdöd. Här är det alrawigtigaste bewis af Guds outgrundliga kärlek i Jesu försoning. Hvilke äre wi, äfwen med alla fromma örböjelser och gudaktighetsöfningar? Min Gud! jag båsvar då jag ser up at himmelen, — och hwem är det jag ser i sin blodiga skrud? Uck se! han bar våra synder = Han sade til sine Lärjungar — jag går i döden, och til sine fiender, Fader förblåt; han dörr; försoningens ord til syndernas förblåtelse förkunnas af hans utrustade sändebud, ty Gud war i Christo. = Samla med mig dina tankar, trogne och estertänksamme själ! Gud älskade werlden, — at icke förås utan få ewigherligt lif.

4) Gud betygade äfwen sin helighet och rättfärdighet. Skulle han icke hafwa förkunnat och fullbordat straffet, hwad wördnad hyste hans skapade wareser för honom? Straffet wille han med nåd och wisshet upfylla.

Afsikten med Jesu sändning.

„Ära ware Gud i höghden, frid på jorden“ — Luc. 2: 14. Englarnes lässång til den Ewige. Ehuru wi ej wete sättet huru Gud uppenbarar sig för Englarne, at af dem blifwa förhärligad, känne

Känne wi dock at de taga den största del och finna et stort glädje-ämne uti människornas lycksalighet; och wi slute deraf, at de sjelfwe inom sig bidrağa til Skaparens och Förlösnarens ära. Deras kunskap kan ej omtwiflas. Då nu Gud nyttjat dem såsom redskap, at för jordens inwånare bebåda Guds stora affikter, borde ju denna tidning hos dem sjelfwe upväcka högre och gladare känslor. Låt wara at de ej behöft deltaga med oss uti denna uprättelsen, så behöfwa de dock dageligen stärkas uti det goda, och denna stadfästelsen kan på wist sätt sägas wara den första affikt Gud wille genom Jesum winna; ty himlarna förkunna hans ära, — och äro de icke alle tjensteandar? — Swilken stor upmuntran för oss at med lika wördnadsfullt hjertanalkas wår Fader, när han, som är Fader beswer alt hwad barn heter i himmelen och på jorden, besörjer om alle sine skapade werk. För Jesum skola sig böja alla knän, och alla tungor bekänna — Phil. 2: 10, 11. O! I Himmelska wareser, obbdlige Andar, som tråden fram inför Gud i helighet och rättfärdighet, hwad glädje känden I icke, hwad del togen I uti wår salighet! I ären närmare i tillfälle at se den Ewiges råd; o wåre tilkommande bröder, wi wilje följa edra fotspår at ära Förlösnaren.

Ufhandling.

Guds beslut äro ewiga, och grunda sig uppå hans wisa ändamål. Hela den märkeliga
hi

historien om Jesu födelse och hans undranswärda händelser m. m., bewisa at Gud utfört sina heliga affikter; de innefattas inom dessa ord, Guds förhårligande och människans lycksalighet. Det ena är med det andra förbundet; ty såsom det är Guds ära at gbra sina skapade kreatur lycksaliga, så består deras salighet deri, at känna, dyrka och förenas med honom: detta är ewinnerligt lif — Joh. 16: Försoningen är skapelsens fullkomnande, ty den som skapte oss, har äfwen bestämt sättet at bewara och återkalla oss ifrån synden til rättfärdighet, och derigenom har han förhårligat sig. Men icke nog, at wi nu äge närmare tillfälle at wörda Guds Majestät; wårt hjerta känner sig äfwen lyckligt, friden är på jorden beredd. Såsom werlden war wid Jesu ankomst förfallen både på religionskunskapens wagnar til ofunnighet i de hufwudsakligaste grundsanningar, såsom ock til et olyckligt lastens herradöme, så fördrades af människoslägtets wälgbare:

1) At han skulle uplysa. Huru war icke första sanningen af alla, näml. om Guds warelse och oföränderliga Majestät, inweklad i forntidens afgudiska mdrker! Huru owärdiga begrep om Guds egenheter hyste de wisare bland Hedningar! Huru bortblandades läran om Guds Förson med et blindt öde; — och waklande om det ondas ursprung, anklagade somlige den Högste Skaparen, andre diktade et annat ursprung til det onda, andre deremot öfswade all känsla för

för det samma. Men dessa läror upklarna och befrias från alla inblandningar af människoswaghet, genom Christendomens ljus. Det be-
höfdes Messias, Gud sjelf, at underwisa män-
niskjorne om sin ewiga warelse, egenskaper och
wälgärningar. Nu wete wi, at den enda och
sanna Guden är all tings Skapare, uppehåll-
are, lagstiftare, domare och rättwise hämnare.
Läran om Guds Försyn och regering, är wår-
dig des stiftare. Hvad åter den angelägna san-
ningen om människans andeliga natur, des själs
oddblighet, samt sättet at förbättra den samma
och bereda til ewigheten beträffar, hwem om icke
Jesus har återställt den samma? Hela salighets-
ordningen och Christna sedoläran, grundad up-
på en liflig förtröstan til Gud och Jesum, hu-
ru wärdig, ädel och hög! Uplysningen som Chris-
ti ankomst skulle i werlden åstadkomma, be-
träffar äfwen sättet at blifwa med Gud wår
Skapare försonad och tilfredsställd. Läran om
Guds barmhertighet, wåra synders förlåtelse
och alla Guds nådiga liften om sällhet i tiden
och ewigheten, är grundad och uppenbarad uti
Jesu försoningsödd. Läge wi bort denna grund-
walen, huru förwillade skole wi syndare blifwa
om sättet at winna Guds nåd? Huru skal för-
troendet til den bästa Fadren förkälna, och slutligen
förbytast antingen til misströstan eller en förtwiflad
högblshet? Men Jesus har uplyst werlden, —
han är wågen, sanningen, — och för hans sakta haf-
wa mörkrets willor, hedendomen och wantron flytt.

2) Den Gudomliga Läraren borde äfwen förbättra werlden. Om wi med förståndet kunde fatta alla de hållsamma kunskaper den Jesu lära oss medbragt, — men desse ej genomträngde hjertat och verkade på samwetet, hwad wore nyttan af Jesu ankomst? Men han är sänd af Gudi oss til helgelse; — ty dels är hans lära af den art at den syftar egenteligen på hjertat, dels hade han uttryckligen sagt, at utan en warder född af watern och andan, d. å. til sit sinnelag, seder och lefnad förändrad, kan han ej ingå i Guds rike, dels war han genom sit fullkomligaste efterdbme wår föregångare i helgelse och rättfärdighet, dels har han öfwerlämnat detta helgelsens verk til den Helige Andes ordentliga nådewerkingar, och är sjelf enligt sit löfte beständigt närwarande, til werldens bestraffning, omwändelse och hugswalelse. Det är äfwen wist, at denna hjertats förbättring förspordes ej allenast i Jesu egen lifstid, utan ock i de första Christna flockar. Afgudadyrkare, lättfynnige, wrängsinte, obarmhertige, hämndlystne, omwändes och blefwo både i enskilda och allmänna sammanlesnaden dygdigare och frommare. Men än äro icke brotten på jorden tystnade, än finnes giftet i de dödligas bröst; ja sjelfwe den frommaste swigtar, men uppstår genom nådens kraft. O Jesu! det är din ära, din nålsignade werkan, tron på dig, som segrat och segrar öfwer werlden.

Men 3) är försoningen och tilfredsställelsen med Gud et wigtigt ändamål, ty utom detta kan ingen lycksalighet i tid och ewighet af syndare förwäntas. Då wi betrakte vår egen beklagliga belågenhet, de mångfaldiga synder och swagheter hwarmed wi försläpats det heliga Wäsendet, huru efterlångtad skulle ej Jesu försoningsdödd vara! Kan wäl högre anstalt til vår salighet gifwas! Kan högre och fullkomligare straff-exempel påtänkas? Hwad skal afsträcka den högmådige djerswe syndaren, stadga den wanfelmådige, hugswala den ångerfulle, om ej åsynen af en i syndares ställe lidande förloffare; ty måne wäl den ånger wi betyge och de redliga upsåt wi fatte til bättring, kan häfwa våra synders tryckande börd, och återförsona oss med Gud? Wi arme syndare, skole wi med ånger och tro kunna betala för de många förbrytelser emot dig Ewige! — och våra samweten derom försäkras, at du ej i ewighet fordrar af oss en sträng redogörelse, och som en rättwis domare hämnas på våra misgärningar? Endast Jesu dödd och försoning är vår borgen och betalning. — Så blef det af honom beslutat och faststaldt, som ensam äger rätt at förlåta och straffa.

Heliga affikter! I omfattan allt hwad en Christen kan önska, mer än han kan uptänka. —

Wissheten af Gudaktighetens hemlighet, at Gud uppenbarat sig genom Jesum.

“ Utan twifwel är gudaktighetens hemlighet stor, Gud är uppenbar worden ” 1 Tim. 3: 16. Paulus talar om den i Gamla Testamentets tid förborgade läran om Jesu. Hoppet om Messias war wäl allmänt, och man wiste genom Propheeternas anwising at han skulle wara den mäktige Gudens Son, Es. 9: men glansen af hans Majestät, hans undranswärda gärningar, afgifter och fullkomligheter, berodde dock uppå hans egen ankomst. Han uppenbarade sig närmare för sina Lärjungar, och desse borde förkunna läran om honom för alla slags folk. Col. 1: 15 - 29. Sålunda utwiklades gudaktighetens hemlighet — at Gud uppenbarade sig genom ett antagen människogestalt. Wär tros stiftare, den wi bekänne, är alltså icke jordens Son, utan högre än himmelen, Guds härlighets sten och hans wäsendes rätta afbild, Ebr. 1: 3. Han är war föregångare och den Medlaren, hwargenom wi skole komma til en närmare kändedom och förening med den ewige Guden. Ty ingen hafwer ännu sett Gud, utan ende Sonen i Fadrens sköt har det uppenbarat. Joh. 1: 18. Men så högtidligt än Jesus betygade sin sändning och närmaste förbindelse med den oändlige Guden, måste wi dock ännu här i swagheten

erkänna, at denna gudaktighetens anstalt blifwer en hemlighet för oss, nämligen i anseende til sättet huru Gud war i Christo och förenade sig med en människjo-natur. Swaga människa! du känner ej föreningen imellan din själ och kropp, huru skal du kunna granska Guds mens werkan på mandomen?

Ufhandling.

At det icke war under Guds wärdighet och majestät, at för människjornas skuld uppenbara sig i synlig måtto på jorden, kunne wi sluta af hans mångfaldiga uppenbarellser genom Propheterne och i sjelfwa skapelsens werk. Den Gud, som genom sin wändliga magt är alltid närwarande med sina skapade werk, äfwen de minsta, och uppehåller deras krafter, skulle han förlora något af sin ära genom et närmare medwerkande på en människjo-gestalt? Ingalunda förbytte han sin Gudomliga natur och egenstapen med den låga människjo natur han sig åtog; men är det icke et stort prof af hans barmhertighet at han låter sin Son, genom hwilken all ting äro skapade, synas och wistas i werlden? Nödwändigheten här af öfwerlämne wi til Guds egen wisshet och friaste behag, ty ho hafwer warit hans rådgifware, och hwem förestrifwer honom lagar? Det är nog til vår tro och salighet, at Gud såsom vår lagstiftare gifwit det fullkomligaste efterdömmet til rättfärdighet genom

nom Jesum, och lämnat honom magt af förlästa och afplana våra synder. Jesu lära, heliga wandel, försoning och seger öfver döden, äro det Gudomliga wäsendets egna verk, til fullkomnande af människans lycksalighet.

Wissheten af denna Jesu höga och Gudomliga natur, beror i det hufwudsaktligaste på uppenbarelsens lära, som är ganska tydlig och tilfredsställande. Jesus betygade sjelf om sig af Fadren hade honom sändt, och ingen kan göra de ting som han, utom Fadren; såsom Fadren äger lif i sig sjelf m. m. Joh. 5: 19. Sanningens mun, som så heligt uppenbarade de saligaste läror och beseglade dem med Gudomliga wälgärningar, skulle han ej sjelf känna, betyga och förklara sig sådan han i sin natur war. Ehuru han war Guds afbild, — räknade han icke det til rof — utan ödmjukade sig, Phil. 2: 6, så mycket mera trovärdig då han talar om sit eget ursprung. Hans gärningar och fullkomligheter borde sjelfmant hafwa ledt Judarne derhän; — men de djerfdes försmåda. — Jesu frimodighet yppar sig ädelt och Gudomligt.

2) Nedan för sin ankomst war Jesus erkänd til sin höga börd, — underlig, råb, Gud, ewig Fader, Fridsörste, Es. 11: 1, Herren, war rättfärdighet; och Johannes Döparen betygade at denne osynlige Herren war midt ibland de folkstarrar som kommo til hans böpelse, — hade varit långt för honom. Joh. 1. 26 —

3) Ännu wisare blifwe wi genom hans egna Apoftlars witnessbörder, ty de ägde fullkomligt tilfälle at uplysas och uplysa andre. Han är Gud (såger Paulus) öfwer allt, högt låfwad Rom. 9: 5. Gud war i Christo och försonade werlden, 2 Cor. 5: 19. 1 Tim. 3: 16. All ting äro genom honom skapade och uppehållas. Han war af begynnelsen hos Gud och blef människja, — Joh. 1.

4) Wi hafwe härtil ännu Guds eget witnessbörd; ty antage wi människjors intygande, så är Guds högre, — (Denne är min älskelige Son) wid Jesu ödpelse och förklaring. Jesu Gudomliga höghet kan icke hafwa något högre bewis. Nå det hända, at vårt fortsynta begrep ingalunda kan omfatta widden här af, men wissheten och wigten känne wi. Det oändliga och allestädes närwarande wäsendets uppenbarelse måste erkännas såsom den är, grundad på hans sansfärdighet och wisshet. Skulle wäl Gud annorlunda hafwa uppenbarat sig för oss människjor, än han wil wara dyrkad, då skulle icke mera någon sanning finnas. Är den store Propheten och Återlösaren icke af Gudomlig härkomst, såsom han sig dock bewist wara, så förfaller den prophetiska gåfwan och wärdigheten; fastas en sådan misstanke på Propheter och Guds sändebud, så förfaller äfwen all mänsklig wisdom och sanning; hwad grund äger man at lita på sin egen erfarenhet? Wore icke witnessbördet om Jesu Gudom sansfärdigt, så skulle hans

Hans läras anseende försvinna, hans heliga löften, dem världen längesedan sedt uppfylla och uppfyllas, sakna sin ofullständiga grund, hans ostraffliga och Gudomliga wandel wara en följd af den blinda slumpen, och försoningen förfalla. Hvad lydnad, tillbedjan och förtröstan behöfde wi honom bewisa, — hwarföre skulle Anglarna uphbjä hans ära? Erkännom derföre hans heliga ursprung, som grundar vår salighetslära, dess sälla utfikter och vår bestämning: warer fullkomlige som han. —

5) Betrakte wi widare naturens wanliga lopp, så finne wi trovärdigheten af Guds uppenbarelse genom Jesum. Genom sin altwerkande och uppehållande kraft framkallar den alsmågtige warelser til lifwet, och bidrager ensamt til deras uprättelse. Werkar han nu ordentligt på denna swaga matken som tänker, hwi skulle han ej kunna närmare förbinda sig en människo-natur, hwaruppå han utomordentligt skulle verka, och derigenom lämna sine förnuftige warelser et lefwande och synligt efterdöme til deras förhållande, samt uppenbara sin heliga wilja? Dertil behöfdes endast et alsmågtigt warde och öfvernaturliga bewis. Dessa sednare saknas icke, ty ända ifrån Jesu födelse, ja länge förut, intil hans himmelsfärd, war Gud på besynnerligt sätt med honom närwarande.

Huru förmåtet, huru djerft är det då icke, at emotstå sådane witnessbröder!

Otron updiktar många inkast och twifwels-
 mål, men de äro högmödet's. "Hwi skulle Gud,
 den oändlige, sänka sig ned til stoftet?" men
 hela naturen är bewis på Guds allestädes när-
 warelse. Af stoftet skapade han människjan och
 ingjöt i henne en lefwande ande. Genom de
 wanliga födelse-lagar fortplantar han människjo-
 släktet; är icke detta at genom sin allmagt sän-
 ka sig ned til stoftet! Jesu mänskliga lif före-
 nades med Gudomen. Otron säger: Gud be-
 höfde ej på närmare sätt förklara sig, emedan
 han en gång gjordt det genom den naturliga la-
 gen; men, blinda högmödet, som ej känner för-
 ståndets egna misstag och willor, huru skal det
 tilwälla sig rätt at dömma om Guds wägar?
 Uptäck snillets mångfaldiga framsteg i wetenska-
 per, men ock des afwägar, bestrid icke den syn-
 bara gång som människjosläktet tagit til uplys-
 ning. Det är icke det hedna Rom och Athen
 som böde hälsas för Gudalårans fädernesland;
 nej, det är Galileen, det är Nazareth, det är
 Jesus som bär wisheten i sit sköte — och un-
 derwisar hela werlden.

Widare, twiflar den otrogne om Christen-
 domens häfder äro pålitlige; men med det sam-
 ma må han twifla på alla forntidens esterrät-
 telser, all sanning och människjors witnessbröder
 öfwer händelser i werlden. Förkastar han den
 Evangeliska historien derföre, at den öfwersti-
 ger hans uträkningar, så handlar han som den
 blinde, hwilken wil bestrida ljusets färgor der-
 före

fbre at han ej ser. Hedningarnes dikter tror han, men ej uppenbarelsens werldskunnige hafsder. Förwirrade människowett; det är dårskap.

Gudomlige Lärare och Återlösare! du war fordom känd af dine Lärjungar, och tusende tilbedjare hafwa dig tilfallit, och hela den Christna werlden känner din närwarelse. Mätte dit Gudoms sten bestråla och förjaga otron!

Hwad intryck bör Jesu födelse hafwa uppå oss människor?

Wid den högtidliga åminnelsen af vår Frälsares Jesu Christi hugnerika födelse, som af så många Christendomens bekännare i flere hundrade tidehwarf blifwit beprisad och låssungen; hans födelse, som med den kraft hwarmed han af ewighet werklade, förbådade sin ankomst och gladde de trogne i hoppet; som war mågtig at lika underbart för werlden förkunna som åstadkomma sin födelse; uppå denne Förlossarens födelsedag, hwilka känslor böre wi som Christne hysa och i tacksamt hjerta bewara, wärdigt war odddliga anda, ämnet, tiden, men än mer wärdigt Andarnes Fader och ewigheten. Wi hafwe ofta, och gifwe Gud at hela Christenheten hade med upriktigaste hjerta emottagit tidningen om Jesu mänskliga ankomst, samt at denne war salighets Högdinge upoffrat andåktiga tacksägelse;

fer; framträdning då äfwen nu med samma redlighet, tro och glädje inför den Gudens tron hwars undersåtare wi äre, hwars godhet wi njute och hwars namn wi bäre. Tilbedjanswärde Förbarmare! wi äre et stoft inför dig, men du leder oss efter dit råd, och din regering är förbrändenswärde.

Om derföre wårt upförande bör swara emot ännets wig och wår skyldighet, lämnom då, redlige Jesu wänner, alla sintliga omsorger; lämnom alla utwärtens företräden för wåre jämlingar, qwäfwom de ännu ej fullkomligt utrotade, men banlyste uproriske begären. — O! huru måste icke wärdet af hwad wi kalle timlig lycka, af rikedomar, bård, anseende och lysande hedersstälten, ja sjelfwa purpurn och en konungslig krona förswinna. Där, i grafmens stoft eller i olycks stormens brusande wågor, eller eldens härjande låga, huru förswinna icke såsom en rök alla en människas yttre företräden. Betrakten detta, S, hwilkas flyktiga sinnen äro fästade på skuggor och ombytliga nöjen; men weten at så sant han lefwer ewinnerliga, som för wår skul antagit en människo natur, så sant skola äfwen en uplyst och förädlat Christens bjdjeller, tron, hoppet, fromheten och kärleken, följa honom in i ewigheten, och aldrig förtäras, aldrig förswinna; och om wi med desse känslor bör bereda oss til ewigheten, hwarsföre då icke redan stadga och föröka dem mer och mer under wår wandel. Jesu födelse-högtid upmanar oss. Låssången fram-
bäres

båres af Änglar, och det Christna Sion i hela werlden instämmer: Åra ware Gud. — Framför alt är det Christne wärdigt at ståda sin tro i wissheten af den Salighetshöfdingens födelse, hwars namn de bära. Detta skal wara en beständig förmur emot otron, och af grundens portar skola icke wara densamma öfvermägtige.

Ufhandling.

1. Jesu födelses wisshet och märkwärdighet.
2. Dess intryck på våra hjertan.

Första Delen.

Alla de wigtiga omständigheter som inträffade wid Jesu barndomstid, böra uti et samband innesfattas; och ehuru wi hafwe ganska litet upptecknad om honom ifrån hans födelse til hans 30:de år, så äro dock de få esterrättelserne nog wigtiga och tillräckliga til bewisande af vår tros sanning. Ut nu denne Jesus, hwilken af så många Propheter beprisades under det stora Messia, Immanuel, Prophetens och Lärarens, ja sjelfwe Guds namn, werkeligen, ehuru på et underbart sätt, blifwit under Augusti regering framförd, och det af den aldeles obefäclade Maria, som härstammade af Davids släkte äfwen som hennes trolofwade man Joseph, det är en historisk

storist sanning, som desutom genom uppenbarelsens insegel blifwit bekräftad; at denne Jesu föddelse skedde i Bethlehém, en stad nära intill Jerusalem, där både Josephs förfäder och David sjelf hade sin uprinnelse, samt hvaråst Joseph borde låta upteknas sig och de sina; at han måtte för folkets trängsel i staden, såsom ringa och fattig man betjena sig af et skjul för bostapen; at wid samma tilfälle om natten, då Maria frambar til werlden den dyrbara skatten, et utomordentligt sten från himmelen och en Engelsk gif någre wandrande trogne Herdar tillkännadenna så wiktiga händelsen; at desse Herdar vidare utspredde ryktet här om, samt blefwo trodde, alla dessa sanningar äro stälde i den klaraste dag. Sedan den nyss födde Juda-Konungen, enligt den då nyligen utkomne förordningen utan twifwel blifwit ibland Judarnes antal upskrifwen, för rättades efter Mosaiska lagen stadgande hans omstårelse på den åttonde dagen. Efter denna tiden först inföll, uppå den 34:de dagen, den i lagen påbudne plågsed at barnafödelse för borde i Jerusalems tempel frambara det nyss födda barnet och liksom til Herrans tjenst högtidligen honom helga under hvarjehanda offer och böner. Här i Jerusalems tempel war det som den gudfruktige Simeon, ej allenast af de wiktiga tidningar han hört om Jesu, utan fast mer genom Guds uppenbarelse wågledd, omfamnade barnet Jesum med den wördnad och tacksamhet som hans fromhet och förtröstan på Gud fram-

framstafwade. Med honom instämde Propheetissan Hanna, hwilken för sin oskrymtade Gudsfruktan fått et wärdigt rum i den Evangeliska historien. Hittills hade förmodligen ej ännu Jesu födelse upwäckt i Herodis huf någon misstanke och afwund; men sedan ryktet om Jesu födelse åfwen framträngt til någre wise och fromme Hedningar från Arabien, samt desse åfwen af en utomordentlig stjernas upgång på himmelnen blifwit styrkte i hoppet om Judarnes så hbggt efterlångtade Messias, i hwilket hopp de reste til Jerusalem och derifrån til Bethlehem; då uptändes på en gång farhågan och förskräckelsen i Herodis huf, och sedermera, omiist på hwad tid, utgafs den grymma befallningen om den nyfödde fast okände Jesu förgjörande. Nu skedd de likwäl Josephs flykt med Maria och barnet til Egypten, och en kort tid derpå den grymme tyrannens död, wid hwilket tilfälle Joseph upmanades genom en uppenbarelse, at komma tillbaka til Jerusalem, samt derifrån resa til Galileen och Nazareth. Sådant är förloppet af Jesu barndom.

Huru märkwärdigt och förundransvärt! Gud föranstaltade sin Sons födelse utom de wanliga födelse-lagar, på en tid då werlden war skickligast at emottaga denne store Förlössaren, under de helige Änglars lässånger samt Herodarnes owanliga frbgdebetygelses. Hwem utom den store och allwise werldens Styresman, har kunnat så inrätta werldens ordning och lopp, at
utom

utomordentliga händelser skulle på utsatte tider och orter inträffa? Hvem upmanade Unglarne at uppenbara Guds wisa affikter för människorne? Hvem underwiste de trogne och af inga fördomar eller förförelser intagne Herdarne, at besöka Bethlehem och den Frälsaren på hwilken deras förfäder så länge hoppats? Hvem uplifsade den gråhåriga och på grafwens brädd wandrande Simeon, at så wist och fast gå öfwen til mbetes under hoppet om den nu redan annalände Messias, — ja honom sjelf til mbetes? Hvem styrde den gudfruktiga Hanna och så många andre tronens hjeltar och hjeltinnor, at alle med en mun instämma i lässånger öfwer Israels frälsning? Endast den gudlöse Herodes och hans smickrare öfswade samwetets och sanningens röst; men huru länge? Framtränger icke i sjelfwa Herodis grymma upförande et tydligt wedermåle af sanningens kraft at öfwerlyfta de otrogne; ty då någre wise Hedningar hade igenkännt prophetiornes wisshet, upmanades och twangs äfwen Herodes at igenkänna det samma. Och wid hans uproriska stämpling, hwems mäktiga arm öfber sig? Hwems, om icke din, du obegripliga allmagt, som lika så lätt du framkallar åskan at krossa den brottfliges hufwud, äfwen afwänder de listigaste anslag. Herodes dörr snart, och Joseph med Maria wistas i säkerhet. Hwarföre rasar då ej efter tyrannens ödd, denna grusliga mordlystnad bland hans qwarblefne Hofmän eller efterträdare? Hvem tilstoppade deras mun

och

och likasom bandt deras händer? Hvem, om icke densamme som tilstoppade lejonets mun at det ej kunde skada den oskyldige Daniel, och som bewarade den obrotflige Joseph i fångellet. Ewige Gud! outransakliga dina wågar.

Andra Delen.

Om wi med tilbärlig upmärksamhet genomgått alla Försynens sticketser wid och efter Jesu födelse, så måste wi 1) falla i en helig häpenhet och beundran af den alsmågtiges styrelse. Huru wanhedrande är den wårdselshet hwarmed många Christne betrakta detta. Man genomfar likasom med Ijungeldens snabbhet de så undranswärda spären af den allwises Försyn; — man företar sig sällan en mogen granskning af Christendomens hufwudhändelser, än mera sällan lämpar dem på sitt hjerta; men huru trägne äro sinlige människor at iakttaga sina jordiska förmåner, och genom uträkningar bilda sin lycka och af andra beundras. Swage människor! I som binden eder syn blott wid det föränderliga och jordiska, och förundren eder så ofta öfwer edra likars små företäden; hwad är det för en tjuvningskraft, som förblindat edra ögon at I icke blifwen warse, icke häpen, icke uti edra tysta öfwerläggningar inför edert samwetes domstol, ja inför den allseende Gudens ögon, betrakten hans underfulla gärningar? Hwad äro de skapade tingen, den jord wi trampe och
den

Den Himmel som oss betäcker, hwad äre wi sjelfwe annat, än talande wedermålen af Guds godhet? Men betrakta vårt släktes fbrädling genom Jesu hugneliga födelse; där skal du finna et wärdigt ämne för både förundran och glädje.

2) Jesu födelse intrycker i våra sinnen förtröstan och kärlek til Gud. Wäfwel wi för Guds underfulla Majestät, så älske wi honom för hans wälgärning, ty "så älskade Gud werlden, at" — Joh. 3: 16. Om et barn bembeter med upriktig kärlek sine fbräldrar, om det är en trofast ömhet som knyter bandet imellan wänner, och förenar den fattige med den rike, öfwerheten med undersåten, uslingen med sin wälgbare, hwad kärlek skal då hos oss usle syndare upwäckas wid åtancken af Jesu? Du behöfwer ej, min Christen, med en djup forskningsgäfwel genomtränga Försonens hemligaste wägar, och ifrån de aflägsnaste wetenskapernas frets samla bewis för den enkla sanningen, at Gud är människoslägtets Fader och Kristus din Försonare. Men wet, at om detta kärlekens intryck skal ske i dit hjerta, bdr det wara upriktigt, alswarligt och beständigt, framför all grundadt och förenadt med nit och alsware om en rättsskaffens uplysning och hjertats förbättring.

3) Hugnelig är tidningen om Jesu Christo för oss, i anseende til det för hwar och en wissamen aldeles dolda, och än på fjärmare än närmare afstånd annalkande ögnablick, då ödder på den Alsmågtiges winkl kräfwel af oss den
sibsta

fibsta lsbepeningen. Då, uti biddens stund, fördras frimodighet, wida skild ifrån den känslolshet som utmärker den naturlige wises stålthet eller Gudsfrnekarens djerfhet. Ut med christeligt hjelttemod wandra liksom i åsyn af olycksför och sjelfwa bidden, samt frimodigt möta honom ehwar som hållst, det kan endast den som har sit umgänge i himmelen och sina bgon få stå på det som ofwantil är. Den fromme Simeon kunde med glädje utropa: "Herre, nu låter du din tjenare fara i frid, ty mina bgon hafwa sedt din salighet som du åt alla folkslag beredt". Hwarfbre skola ej Christne kunna efterblija samma exempel? Alle wandre wi på wägen til ewigheten, alle ledas wt af Guds wisa men för oss okända försyn, alle omringas wi af hwarjehanda faror, sjukdomar och wädertigheter; wi se dageligen wåre wälghrare, wänner eller anförwandter ryckas utur wårt umgänge. An warar deras minne hos oss och upmanar oss til frimodighet. Men Christus är wårt lif . . .

O du wälsignade Frälsare! bars du fördom af dine trogne tilbedjare och ingjdt i de samme de gladaste hoppets och trons känslor, ware då din bild hos oss Christne i hjertat intryckt, och stadgad til wår lycksalighet. Uppå dig hwitade sanningens Ande; hwile Christenheten endast på dig!

Jesu ofkyldiga ungdom och tilwärt.

„Barnet växte til och förstärktes i andanom och upfyltes med wisdom, ty Guds nåd war med honom“! Luc. 2: 40. En kort beskifning på Jesu ungdomstid, hwarunder han såsom människja erfor all den tilwärt i själens fullkomligheter och öfning i mänsklig handtering, som utmärker och är ofskiljaktig ifrån människjonaturen. Så utomordentlig hans födelse war, behöfde han dock den ämaste omwårdnad som barn; likaledes i sin upväxande ålder. — Hans framtida händelser och lefnad berodde uppå den upfostran hans Moder och Fosterfar skulle honom gifwa. Wi känne wäl ganska litet häraf, men så mycket likwäl, at loppet af hans förundranswärda mandom uplyses, och den Evangeliska historien winner all trovärdighet. Hans upfostran af föräldrarne kunde dock ej bibringa mera än människjors förmåga medgifwer. Då man alltså finner honom gbra owanliga framsteg i wisdom, och hans föräldrar sjelfwerderbfwer falla i häpenhet, Luc. 2: 41-51, måste man erkänna samma utomordentliga kraft, som wakade öfwer hans födelse och barndom. Wissertligen hade han wid många andra tillfällen ådagalagt samma Guddomsprof, men mera omärkligt för dem ibland hwilke han wistades. Utwecklingen af hans Guddom, ehuru den småningom stredde i ungdomen, war dock förbehål-

ten hans manna = ålter. Christendomens häf-
der wisa det.

Afhandling.

1. Det mänskliga i Jesu ungdoms tilwänt.
2. Det underbara.

Första Delen.

At Jesus utom Guddomen, äfwen erfor alla en
mänsklig natur's fullkomligheter och wäsentliga
delar, samt i grund deraf deras utveckling och
beständiga tilwänt, följer otwunget af hela hans
historie. Människjan, af jordisk sammansätta-
ning, behöfwer til sin kropp så wäl föda som
en granlaga skötsel och omwårdnad. Detta be-
wisar, huru angeläget det war för Jesu föra-
åldrar, at wärda samt inbwa honom uti den
handtering, som utgjorde deras eget lefnadsfätt.
Ehuru ringa det war, förminskas dock ej nå-
gon sin des wärde. Judarne hade äfwen den be-
trömliga plägsed och stadgade lag, at en Far-
nödvändigt borde lära sin Son et nyttigt handt-
werk, ehuru han ock wore ämnad til läroståns-
det. Jesus hade wäl detta icke af nöden se-
dan han anträdde sit läroämbe, men utan gena-
sägelse bidrog han i hela sin ungdom genom ar-
betsamhet til det gemensamma underhållet. Ha-
de han varit uptagen och upfostrad i et lysan-
de huf, skulle mängen hafwa antingen häntedt
N 2 hans

hans underbara visdom från en förnäm upfostran, eller ansett den timliga omsorgen om lifsvets behof mindre wärdig det Messianska ämbetet.

2) Jesu mänskliga själ yttrade sig icke mindre i tiltagande kunskaper, än sinnes-rörelser och oskyldiga begär. Dessa bildas icke på en gång ej heller alltid sjelfmant, utan genom en sorgfällig upfostran. Maria och Joseph woro derom öfvertygade, at han såsom Davids ättlagg och Messias skulle uprätta det förfallne Israel; de gäfwro honom derför ofelbart efter sina krafter all den kunskap och underwisning som de sjelfwe ägde; den ömma Maria som gömde Angelarnes och Herdarnes anwisning och berättelser i sit hjerta, fruktade säkert at genom oförskiftighet i sit umgänge förlora sit ädla hopp; Jesus bewiste henne och Joseph äfwen all barnslig lydnad och undergifwenhet, tiltog emot deras förmodan hastigt i visdom, och wann deras äfwen som allas fullkomliga kärlek och behag genom en obefläkad och oskyldig lefnad. Alla de brister och swagheter som äfvelija människor, i grund af en öfwerdrifwen sinlighet och lidelsernas misbruk, woro wida skilde ifrån Jesu oskyldiga ungdom; ty hwem kunde besträfa honom för synd. Joh. 8: 46. Ebr. 7: 26. Dertill kunde wäl icke han äga sine föräldrars wärd eller efterdöme; ty såsom swage och ofullkomlige kände de under all fromhet dock sin natur's swaghet, och öfwertråffades wida af Jesu egen wandel i sina mentes år, samt erfors

wis

wissertligen ofta upmuntringar och bestraffningar af honom, i stället at gifwa dem honom; såsom t. e. då de letade efter honom med bekymmer — och funno honom i templet. Men så mycken tillväxt i själens fullkomligheter medverkade hans ämma föräldrar, som stod i deras förmåga. Swadan bbre wi då hänleda de owäntade och märkwärdiga framsteg som Jesus gjorde?

Andra Delen.

Hade den Helige Guden affskilt hans mänskliga lif ifrån de wanliga födelselagar, skulle han då ej wärdat denna teiningen under hela hans ungdom? Tillväxten i ålder, kroppsstyrka och sinnes-egenskaper, war ordentlig; men desutom röjde sig nog tydligt underbara prof af hans hbgre natur. Liden, tillfället och sättet då denna Gudomliga gnistan likasom wäcktes och utbröt, må wi ej bembda oss at undersöka. Nog af, a hans ungdom gifwer deruppå wedermåten, ehuru hans Moder och anförwandter ännu då icke igenkände det. Hans swar til Maria: *Weten I ej at jag borde warda til finnandes i min Faders hus, Luc. 2: 49*, gifwer tillkänna hans ursprung, bestämning och ärofulla magt. Af en 12 åra yngling war det owäntadt at hbra de swar som satte erfarne Lärare i bestörtning. Hade wi mera upteknadt af hans samtal och umgängen, wore detta än mera bestyrkt, huru han ej genom mänsklig wishet och handledning, utan

sin egen Gudoms utveckling, tilltog i visdom och behag inför Gud; Guds nåd var med honom och verkade alltså uppå hans själ. Huru hade han eljest, utom de öfvernaturliga kunskaper, bewist sig ofelbar och utan synd? Huru hade hans lefnad i framtiden i hela världens åsyn varit så helig, om ej hjertats begär och böjelse genom hela hans upväxande ålder omedelbart stått under Guds mäktiga nåd? Han stadgades i andanom, d. å. i sin oöddliga och obesläckade själ.

Hvilken wigt gifwer ej detta åt hela vår Christendom! hans undergiftwenhet, arbetsamhet, trohet och menlöshet, ware ungdomens enda efterdöme! hans mognad i förstånd upstånde hos oss nitet at tillwäxa i Guds och Jesu kannedom; göre upföstran i Christenheten sorgfällig!

Andamålet af Jesu döpelse.

Alla hbgatidliga bruk som af människor i alla tider varit antagne och til en mera renad Gudalära genom Guds uttryckliga påbud lämpade, hafwa affsende uppå Guds eget namns förhårligande, men bidraga icke dersföre til förökande af den Ewiges åra, som i sig sjelf åger et oföränderligt bestånd. Människjan, såsom bunden af finliga verktyg, kan ej sakna utwärtas och finliga påminnelser til gudaktighet och andaktsöf-

öfningar. De blifwa alltså nödwändiga, under det vilkor nämligen, at de leda den sintlige til högre och waraktigare föremål. Har då äfwen vår Frålsare haft af nöden samma religions-bruk, för at stadgas och upmuntras til samma tänslor som wi swage och ofullkomlige wareller? Woru hans omskärrelse, inwigning i templet, döppelse och alla öfriga deltaganden i Judarnes högtider och fastor m. m., nödiga til hans eget stadfästade i gudaktighet, eller til utförande af hans Meblare-ämbete? Han war ju Sabbathens Herre, mycket mera alla öfriga plägseders; och deraf följer at han haft sina wisa affikter, då han som människa deltog i de oskyldiga och andakten wäckande bruk, som Judarne då för tiden heligt iaktogo. Johannes Ödparen hade anställt döppelse uti helt annat äfseende, än Judarnes wanliga Profelyt-dop. Han döpte til förberäbade af Messia ankomst och til den nya Evangeliska lärans antagande. Joh. 1: 23, 26. Jesus, såsom föremålet för hans andakt, walfas.

Afhandling.

Johannis Ödpelse grundade sig på detta wilkor: bättrer eder och tror. — Det war en sinnebild til den hjertats förbättring (rening) som Christi rikes sälla delaktighet fordrade. Johannes själf erkände, at han behöfde döpas af Jesu, och betygade sin ringhet emot honom. Jesus låter sig döpas

1) Af den grund, at upfylla all lagens rättfärdighet, d. å. alla låfliga och heliga plågseder. Han underkastade sig Judarnes lagar och ordningar derföre, at gifwa et efterdöme åt andre, samt åfwen i sådane likgiltiga mål, som de yttre gudaktighets-öfningarne äro, betaga andre tillfälle at klandra honom, som war rättfärdighetens föresyn. Matth 3: 15. Hårtill kommer i synnerhet den wigtiga omständighet, at han wille snart sjelf insätta Döpselsen til en stadigwarande sinnebild för sine bekännare, och borde alltså wara den förste som bewärdigade denna handling med sit exempel. Moses hade wäl icke påbudit döpselsen, utan endast heliga twagningar; men för och wid Christi tid war det allmänt antaget at Hedningar wid öfvergången til Judiska läran döptes, och likaledes bragte Johannes Judar til bekännelsen af det Messianska riket. Det heter derföre, at många ifrån Judeen och Jerusalem strömmade til Johannis döpselse, emedan wäntan efter werldens Frälsare war allmän. Då nu Jesus sjelf war föremålet för denna döpselse, och denna heliga inrättning war enligt med allas hopp om Messias snara anskande, framträdde Jesus sjelf at rättfärdiga denna nya inrättning, och lämna et efterdöme för andre.

2) Härmed är et annat ändamål förbundet, nämligen at Jesus wille gifwa anledning at den församlade menigheten, at se hoppet om Messias i hans person uppfyllt, och ådagalägga
 san-

sanfärdigheten af Johannis intygande: Jag dö-
 per med watten, men midt ibland eder står den
 som I icke känna, den som varit för mig —
 och döper med den Helige Ande. Försynen ha-
 de så föranstaltat, at wid detta tillfälle, då Je-
 sus låt sig döpas af Johannes, han skulle hög-
 tidligt utropas för Guds älskelige Son och den
 sanne Messias. Här hade de trogne det första
 önskade tillfälle, at med full förtröstan omfam-
 na den efterlångtade Frälsaren, och med stilla
 hopp förbida tiden til hans rikets grundlägg-
 ning. Här war det som Jesu förste Lärjungar,
 förwånade öfwer den händelsen de sågo, fattade
 det upsat at blifwa hans följeslagare, och med
 det samma blefwo de förste medlemmar i hans
 andeliga rike. Jesu Lära- och Försonings-äm-
 bete begynner med denna wigtiga tidpunkt, ty
 härtills hade han wistats med sine föräldrar och
 anhörlige i Nazareth; nu deremot skulle han af
 alla slags folk småningom församla sig anhän-
 gare, och medverka til werldens uplysning och
 förbättring. Annu utvecklade han icke sin sto-
 ra bestämning, men förkunnades af himmelen
 wara den, på hwilken Guds nådiga wälbehag
 hwilade. Han borde förut erkännas wara den
 sanne Messias, innan han kunde antråda sit
 Messianska ämbete. Huru wigtig til vår tros
 stadfästelse är altså denna utomordentliga händ-
 elsen! Wid det Jesus stiger ned i watnet, dö-
 nar sig himmelen; d. å., på samma sätt som wid
 hans födelse, utbrast et starkt sten eller en blix-

rande ljungeld från synkretsen, som för åskådare wiste himmelen belad; deruppå nedsänker sig den Helige Ande under bild af en duswa uppå Jesum, och under sådan sinnebild, enligt med det Gamla Förbundets bildspråk, meddelas honom Guds underbara magt. I sig sjelf behöfde ej Jesus genom synliga tecken utrustas med Gudomlig kraft, ty han kände wisserligen sjelf inflytandet af sin hoga natur, och Guds närvarelse; men de tilstådeswarande åskådare borde gbras upmärksamme. Derpå syftade äfwen röstten från himmelen.

3) En följd af det intryck som gjordes på den församlade menigheten, war det, at Johannes sjelf både stärktes uti sit ämbetes förvaltning, och blef så mycket mera nitisk at bereda sine åhörare til bättring och tro, som ock menigheten erkände hans Prophetiska anseende. Sjelfwe Konung Herodes erkänner det, ehuru han af honom bestraffades.

Men war då Jesu Öbpelse endast verkande på den då warande werlden? Är det en tillgiltig handling, at af oss betraktas? Böre wi icke med wördnad, tacksamhet och glädje, hopsamlas alla märkwärdiga tilfällen då wi kunne knäböja inför vår tros Höfdinge, och för den otrogne werlden förkunna hans byrånswärda majestät.

Vår Frälsares seger öfver alla frestelser.

“En sådan Öfwerste, Präst höfdes oss hafwa, som är helig, oskyldig, obefläckad, skild från syndare och högre än himmelen” Ebr. 7: 26. Paulus uphöjer i grund af Jesu egen lefnad, hans Gudomliga åra och egenskaper; ty han war wida skild ifrån den syndiga och förderfwade art som åtföljer människor, äfwen de frommaste, skild från syndiga tankar, begär och sinneströrelser: hans Gudsdom underhölt och werklade uppå hans mänskliga själ, afbjöde alla farliga intrysel, och stadgade sinnet til öfwerwinneligt hjeltmod. Men då vår Frälsare upwäxte som människa, dock utomordentligt, i kunskaper och erfarenhet, så wille, ja borde han äfwen föregå sine tillbedjare uti segrandet öfver alla utwärtas retelser och frestelser, som förete sig uti werlden. Ståndaktigheten minnes genom en sorgfällig strid, och striden förutsätter wissa hinder. Desse komma antingen ifrån en upbröd och swag sinlighet, eller ifrån utwärtas föremål. Sinligheten grundlägger syndiga tankar, lustar och deras utbrött, och deremot hafwe wi människor swärast at strida; sådane frestelser kunde icke upkomma i Jesu oskyldiga själ, utan här wisar sig den märkliga skilnaden emellan oss och vår Återlösare; Ebr. 4: 15. De utwärtas tingen i werlden, prakt, anseende, rikedom,

dom, verka genom sin lysande glans uppå de frommaste människors sinnen och föreställningar. Här är det som Jesus också förklarar i satsen att öfvervinna och afflä dem.

Upphandling.

Andamålet af Jesu ensliga färd i öknen och återhåll ifrån vanlig föda, eller fastande, var ostridigt, att uti sin wigtiga Messianska ämbete vinna ny styrka och bekräftelse, under öfverwägande af hans framtida handlinger och swärigheter. Öknens hwaräst han sökte enslighet, war den bergiga trakt ifrån Jerusalem till Jericho, som än i denna dag fått namn af Jesu frestelse. Hit fördes Jesus af den Helige Andes drift, Luc. 4: 1; ty den samme Anden som wid hans ödpelse syntes nedsänka sig till honom, intog nu hela hans själ och upfylde honom med betraktelser öfver de motstånd som honom kunde möta. Frestaren går fram om honom. Dessa frestande föreställningar beträffa

1) Misshandlet af hans undergörande träswor. Säg att dessa stenar warda brödd. Til äfwenlys hade Jesus genom den kraft han undfått af Gud och kände uti sin själ, kunnat wid detta tilfälle förändra naturens ordning och af stenar framskaffa sig brödd, såsom han i Cana förwandlade watten til win; men hwarken hade detta underwerk haft något ändamål, emedan Jesus nu war ensam, skild ifrån menighe-

tens

tens åsyn, ej heller hade det varit honom wärdigt, at til sit eget underhåll, som kunde ske genom det Gud hade för de fastande förordnat, förbyta naturens stiel. Det hade varit snarare et bewis på en sinlig wällust, hwilken ingalunda kunde stå tillsammans med Jesu wärdighet. Til underwerk fordras framför alt et wigigt åndamål.

2) Arelystnaden, som wanligt intager människornas sinnen och förleder til de skändligaste brott eller åtminstone sällsamaste swagheter, hade kunnat befördras genom et offentligt nedfallande ifrån templets tak, utan at någon skada skulle ske, så wida Jesus borde wänta sig bistånd af de helige Anglar, som förut varit honom til tjenst wid hans födelse. Huru mången blind och flyktig människa kastar sig icke i ondtiga favor, och wägar sit lif för at prisas såsom en hjälte! Detta är dock öfvermod, djerfhet och obetänksamhet, owärdigt för en förnuftig warelse, mycket mera Guds Son, hwars åra icke är bunden wid det låga, det jordiska, flyktiga och lyckans gäckelspel. Jesus afflår frestelsen genom detta Gudomliga ord: Herren dia Gud = = . Han hade redan wid sin ödpelse undfått den offentliga försäkran om Guds närwarelse och wälbehag; han kände detta inom sig, och uti denna årofulla sinnesförfattning segrar han öfwer frestarens djerfhet, som wille förleda til en läghet. Så hbgat Jesus war öfwer alla mänskliga årebewisningar, så stild åstwen ifrån
de

De obetänksamma och toma affikter och medel, som spfellsätta dåraktiga människor. Den utwärtas blåndande åran, werldens gunst och beröm, hade han under hela sin lefnad aldrig sökt; ty han råknade det icke för rof at vara Gud jämlit. Phl. 2.

3) Uttrån efter det werldsliga och jordiska, som Judarne inbillade sig vara Messia egentliga systemål, (ty de wåntade ingen ting hõgre ån et werldsligt rike), wedelågger och afslår Jesus genom den hõga tanken at Gud år den ende som bbr tilbedjas. Alla jordiska affikter, all werldslig prakt och rikedom förswinna för det himmelska och andeliga rikets stora lycksalighet. Skulle Jesus haft det åndamål at uprätta et jordiskt regemente, huru litet hade han behöft dertil, sedan Judarne sjelfwe wor så misþnõjde med det Romerska herrawåldet. — Men sauningens och Gudalårans rike war det som Jesus skulle grundlågga. Alla regeringsaffikter åro åltså snbrått stridande emot hans Messianska beståmning, och skulle hafwa bfwers åndastat Guds stora ånlågning, at alla Hedningar och folkslag borde honom tilfålla. Då nu Jesus skulle antråda sit wigtiga wårk hwaraf hela werlden hade at wånta en ofbrånberlig lycksalighet, hwilken ståndaktighet fordrades då icke at segra bfwers alla de retelser som werldens toma prakt ingiswer! Huru har icke wår Frålsare i sjelfwa lefnaden gifwit derpå de sdrsta wedermålen! Han afwiste ofta sine Låjungar

jungar och wänner ifrån de barnsliga begrepen de hade om hans rike; han bestraffade dem wänligt: mycket mera förkastar han frestarens djersfhet genom sit mäktiga: gack bort satan. —

I alla delar wigtig blifwer denna Jesu seger öfwer frestelsen; ty derigenom försäkras wi om Jesu oemotståndliga kraft och härliga bepröfwelse til det förestående lidandet. Wi hafwe en Öfwerste-Präst som kan warlkunna sig öfwer wår swaghet. — Detta är skrifwet, fullbordadt, och til tröst och uprättelse i frestelsens stund.

Jesu ostraffbara deltagande i lifwets öfkyldiga förnöjelser.

En ibland de stora bestämmelser wår Frälsare skulle uppfylla här på jorden, war ostridigt den, at lämna öf en beständig och liflig föresyn uti alla wår lefnads skiften, så wäl de sorgeliga som gladare. Derigenom blifwa hans förestifter bekräftade, och winna et öfwerwinnetligt intryck på wårt hjerta: — finnes wäl något stort och ädelt i mänskligheten, som icke uti hans person warit upsyldt; deltog han icke i wår natur, undantagande swagheten; i wåra sinnes-öfreselser, utom deras förwända bruk; i glädje och sorg, i wänskap och förtroliga umgången, i middor och arbete, äfwen som de swåraste motgångar? Han kunde säga til sine Lärjungar: warer mine ef-
ters

terfbljare. Vårt föremål til efterblid är icke wacklande och ofärbart, utan wi kunne såsom säkre wandrare framstråfwa til höjden af lyck-
salighet, den wår Jesus i lifwet wunnit, och seg-
ra i det djup af qual, hwari vårt lif esomof-
tast nedfänkes. Wigtigt är det för oss, at kän-
na den jordiska lycksalighetens rätta wärde, ty
dertil äre wi först bestämde; här hafwe wi en
föregångare, som icke förnekade oss detta lifwets
glädje och förtä; som sjelf lämnade oss et wär-
digt efterdöme, huru wi böre njuta det timli-
ga goda; som hedrade sine wänner med sit gla-
da umgänge, och helgade den wigtiga förblindel-
sen emellan äkta makar genom sin närwarelse.
Allt är stort i Jesu lefnad. Låt oss se huru
han förhåller sig i glädjens stund.

Afhandling.

Om wi hade mera uptecknad om Jesu lefnads-
händelser i det wanliga umgänget, skulle
hans stora menlighet i den jordiska förnøjelsen,
än klarare förnjäs. Men ehuru Evangeliska
historien endast sysselsätter sig med det underba-
ra och lärerika i hans lefnad, saknar man dock
ej et wigtigt bihang om hans förhållande i um-
gänge, Joh. 2: 1-12, om bröllopet i Cana.

Wi sinne 1) huru han ej wågrade de låf-
liga sällskapsnöjen och glada stunder. Til-
lika med sine föräldrar, i hwilkas sölte han up-
wäxt och njutit så mycken förnøjelse, insinner
han

Han sig uppå kallelse til et gästabud, hwarwid enligt landets ofkyldiga plågsed många andre woro tilstådes; — han förklarar icke, at det är wänskapen som förenar den rikare med den fattige, den högre med den lägre, uti et och samma glada tillfälle, då alle böra smaka lika förnöjelser: han tillåter et ofkyldigt skämt och samtal i timliga ting, han nyttjar sin undergrändande magt, at tillika med en helig upmärksamhet uppå sig, äfwen fästa de närvarande wänner en längre stund med hwarannan; njuter han icke sjelf så mycket af det timliga, ser han dock med et förnöjdt bga uppå sine wänner. Judarnes gästabud wid bröllop warade merendels i sju dagar. Skulle han hafwa ansett denna tiden til sällskaps-förnöjelser öfwerdrifwen, wisseligen hade han skilt sig derifrån. Han billigar den glädjen som människjor i hwarandras umgängers så rikligt förda; han inser at lifwet byser mångsaldiga tillfällen til läfliga lustbarheter och förfröjelser, den sinliga naturen många känslor och behof at upfylla, werlden många skatter af näringsmedel, frukter och djurslagter til människjans nytta, hela naturen öppen för hennes yttre känslor-förmåga; Gud försette de förste människjor uti en behaglig lustgård, och måttar alt til behaglighet. Rikligt och öfwerflödigt gifwer han alt til at med glädje njutas. 1 Tim. 6: 17. Ps. 104: 15.

2) Jesus billigade äfwen människjors sårskilda lefnadsstånd och förbindelser i werlden.

Åktenskapet af Gud instiftadt, grundwal til lifwets fortplantning och den inbördes förtro-
heten, blifwer af hans wälsignade närvaro äradt
och stadfastadt. Hans högga bestämning i werl-
den uteslbt från hans egen person nödwändighe-
ten af sådan förbindelse; men gläder han sig
icke öfwer de förente makars ömt-knutna band,
utgjuter han ej suckar och önsklingar öfwer de-
ras timliga wälgång, förenar han ej sina öns-
ner med andre, at Gud måtte wälsigna deras
sammanwistelse? flyta icke glädjens tårar då han
ser de fromme föräldrarne omfamnade af sine
barn, och deras tjenare deltagande i den allmän-
na glädjen? Intet enda lefnadsstånd är beröf-
wadt förnöjelse, ära och wärdighet; ingen män-
nistja förnekad at inträda i en förbindelse, hwartil
hans ålder och wilkor samt naturliga önjelse honom
leder. Kunne wi wäl twifla uppå wår Frälsares
wännskapsfulla deltagande och hedrande bemötan-
de emot de närwarande gäster af olika stånd!

3) Han wille äfwen förädla och leda det
wanliga umgänget til et icke mindre wärdigt och
måttligt åtnjutande af sinlig lustbarhet, än det
himmelsta rikets eftertraktande. Se huru han
förekommer misöndjet och ledsnaden, bristerne och
omkostnaden, som eljest den wälmente wården
skulle haft; se hwad tacksamhet han bereder ho-
nom, se det öwäntade och underfulla hwarige-
nom han wänder sine wänners och gästernes
ögon uppå sin Gudomliga magt. Hwilket til-
fälle hade han icke at nu samtala med dem om
Guds

Guds rike, som icke består i mat och dryck, = om den tillkommande saligheten och andans wälsignade frukter. Swilket hmt tilfälle at wara och bestraffa den syndiga werlden, trösta de ängstfulle och förbättra den som af swaghet staplat. Förmodligen wägade sig icke någon spök och öfwerlastad drinkare at bryta sällskapets ordning, då man hade denne ärofulle wännen och läraren i sit sällskap. Huru ädelt at genom tillåtandet af de läsliga nöjen, afskära den lättförbräde all anledning til missbruk af Guds rika gåfwor. Huru stort at uprätta sanningen och rättfärdigheten, at stärka gudaktigheten genom helgandet af den jordiska glädjen och umgänget. Öbrottlig war han, än mera uppbyggande. Hans bild ware intryckt i hjertat och uplifwad i sammanlesnaden!

Det hänryckande och efterföljansvärde i Jesu heliga wandel.

"Swilken af eder bestraffar mig för synd" kunde Jesus med skäl inför sine motståndare säga, ty intet enda drag af hans lefnad, tal och umgänge hade den minsta skugga. Han wandrade ej på obekanta, mörka och ensliga ställen, utan i allas åsyn inför de störste skrymtare och illslugaste granskare. Swad kunde de säga? Intet, utom det at han helade på sabbaten och gjorde

de wäl. Bisköpd hafwa de bland Christne upstätt, som på samningens bekostnad klandrat några händelser i hans lefnad. Siender til Jesu kors hafwa sanningsibst bestykt honom för äres sjuka affikter i werlden, at uprätta et werldsligt regemente. Derhörda djershet! Han påstod ju at gifwa Gudi det Gudi tilhörer och Kejsaren = = Han utdref från templet dem som wäxlade penningar och som wandrade det til andakt helgade rum: — war han hård och obillig? kunde någon af de närwarande anklaga detta? beundrade de icke hans helighet, och den fromme som suckat under gudstjenstens förfall, wälsignade honom. Antligen reser sig dock otron i våra tider, och anfaller det wärdigaste i Jesu lefnad. Betrakta endast hans sista stunder, då man upsköte alla skuggor och fläckar at lasta uppå honom, men fann intet; Rådet i trängsel, Pilatus i förundran öfwer hans oskuld, Judas förswiflad öfwer förråbandet af oskyldigt blod. Icke nog at hans lefnad war utan fläck; den war helig.

Afhandling.

Kan wäl någon enda hög tanke och föresats, något ädelt begär och stor gärning nämnas eller up tänkas, som icke Jesu lefnad framställer. Glansen af den klaraste dag kan ej til alla dess delar beskriwas? Hans helighet är utöfwer all mätning, men följom honom i de allmänna

männaste brägen. Swilken helighet i hans tankar! Guds ära och stora fullkomligheter, såsom ämnet för skapade warelser's högsta upmärksamhet, intogo hela hans sinne. Det timliga försvinner för det oändliga. Öfwerlåttandet till Guds wisa regering, förtröstan och kärleken till honom, huru ädelt brinner den icke i hans själ! Han som upmanade sine Lärjungar: förjer icke för morgondagen, eder himmelske Fader wet nog, — war den förste som betygade förnöjsamhet öfwer Guds wisa stickelser. Swilket himmelska sinne wisade sig icke uti bden och alla offentliga andakts-stunder; tacksamt prisade han sin Fader för hans stora wälgärningar, under åtnjutandet af de samma. Swilken oegennyttiga, ordentlighet och wärdighet i de mänskliga sinnesrörelserne och begären. Herrawäldet öfwer den bräckliga naturen har aldrig wisat sig mera ståndaktigt än hos honom. Prisade han någon sin själ, sökte han människjors toma beröm, förstade han efter jordens förmanliga rikedomar, upstādes han till afmund eller hat, dessa låga lidelser? Ndes han öfwer sina stora fullkomligheter, eller ödmjukade han sig i en ringa tjenares skapelse? — Phil. 2. Med förnöjsamhet inskränkte han sig inom det nödorstiga, och nekade sig ofta et utwärtet lugn och beqwämlichkeit, då Guds ära och människjors wälfärd det fordrade. Se hans tålmod under alla mötgångar, förbljelser, förakt och en mödosam wandring; hjeltmodet wid åsynen af de öwärdi-

gaste Kropps-plågor och den smådefulla döden: se honom lämna en värld, för hwilken han betalar Ibspenningen, och hwars försoning utgör hans enda bgnamärke i döden.

Men återfallom ännu i minnet hans Iesnads händelser, som äro märkte med idel wälgärningar för samtid, för världen och tilkommande slägter. Huru wälgörande emot nöds lidande och uslingar, som wäntade hans hjelp. Aldrig har en allmän nöd blifwit så utomordentligt hjälpen, som i Jesu tid. De blinde återfingo synen, de döfrige sin hörsel, dumbarnes tungas band öppnades, rasande och ursinnige återställdes til sit sunnda förstånd, spetsaste gjordes rene och många döde upwäcktes. Hvem af Evangelisterne har kunnat upteckna alla den wälgörande Jesu under? Ingen tid eller ort uteslöts ifrån hans ömma wälwilja. Sjelfwa kärleken uttömde sig dock icke på de då Ieswande och närwarande, utan wakade äfwen för tilkommande, genom den härliga magt han meddelte sine lärjungar, at i sit ställe bota människor. Detta alt war wärdigt det stora Messia och Gudsloffarens namn. Men än widare, hwilken saktmodighet och mildhet betygade han icke emot sine motståndare och argaste fiender. När han blef bannad, bannade han icke, — han öfwerlämnade hämnden til honom som rätt dömer. 1 Pet. 2: 23. På korset ropar han til den Ewigge Fadren, förlåt, — och om han såsom rättwäns och sanningens Konung framträdde at strafs

straffa en ofrogen werld, huru blandas icke hans tårar med hotelsen: om du (Jerusalem) wiste hwad din frid tihörde. — Hwad dömmen wi om det innerliga förtroende och fördragssambhet han wiste för sine Lärjungar och wänner wid deras mångfaldiga swagheter, fördomar och mistag. Han gick äfwen för dem i döden. Uck! huru ömt deltager han i wänners sorg, — wid Lazari graf faller tårar, — kastar en medymksam blick på den ångerfulle Petrus, och upmuntrar den tveckande Thomas til tronens stadga; — skiljer sig från sine wänner, gifwer en helig försäkran om sin närwarelse med dem, och den Helige Andes bistånd. —

Hwilka stora gärningar, hwilka ewärdliga åminnelser af hans obesmittade wandel, hwilket omätligt afstånd från honom och människjan! — Men derför borde han wara utan synd och helig, at kunna tilfredsställa oss med sin Fader, och stadfästa sin heliga lära.

Förlöre aldrig wår själ och tanke dit heliga minne, tilbedjanswärde Förlöfware! din bild ware ofskiljaktig ifrån den Christenhet som dig ärar!

Det heliga nit hwarmed Jesus förbättrade och bestraffade den otrogna werlden.

”Denne är satt til fall och uprättelse för många i Israel” = = Luc. 2: 34. Simeons profetie om Jesu. Han skal både blifwa et förbättrings- och emot honom skola flere äfwen förhårda sig. Messias liknas i Gamla Testamentet allmänt wid en hörnsten, på den man kan stöta sig och falla, lika så wäl som den är en grundwal. Däraktigt och sanningslöst wore det, at ante Jesu ankomst hafwa haft den bestämning, at göra somlige Judar förhårdade och olycklige. Meningen är endast om sjelfwa utgången, som wist icke berodde uppå Guds owillkorliga beslut; ty man wet ju af historien at Judarne stötte sig öfwer hans ringa stånd, försmådde och emotstodo hans lära, då deremot Jesu bekännare förbdade den yppersta frukten af hans lära och wålgärningar. Ljuset är kommet i werlden; — han kom til de sina, men de emottogo honom ej. Joh. 1: 10, 11. Men alle de som honom antogo, gaf han magt at blifwa Guds barn = = v. 12, 13. Måne då Judarnes förhårdelse kunde göra hans bestämning om intet? Unwänder ej den wise bland människor de yttersta warnings-grader? — skulde Jesus i afseende på sin Gudomliga sändning icke hafwa wisat en helig nitålskan! Nyttan war

var åtminstone den, at många wärnades för otro, och förledelsens smitta ej utbreddes. No wil dömma om hela werkan af hans strafftal.

Afhandling.

1. Jesu heliga nit.
2. Desz werkan.

Första Delen.

Försigtigheten fordrar ofta at undwika et anfall, en fiende, hwars raseri med tiden endast uphbrer. Så gjorde vår Frälsare esomoftast. Hwi fresten I mig, sade han til Judarne, undwel deras listiga anläggningar, och låmnade med stillatigande deras wanwett. — Men sanningen måste dock ofta med alsware förkunnas, utan affeende på det bittra hat som derwid uprefer sig. O med hwilken Gudomlig kraft bestraffade ej Jesus sine samtide! Några teckningar af hans Iesnad förklara detta. Då han botade en borttagen och tildelte honom sina synders förlåtelse, — uptäcker han Judarnes hemliga tadel, — bewiser med underwerk sin magt, och winner allas förundran. Math. 9: 2 = 9.

På flere Sabbater nitälskade han för Guds ära och uslingars hjelp; Lärjungarne stillade sin hunger med plockande af ax. — Huru eftertryckligt öfvertygat Frälsaren Phariseerne om läsligheten af lärjungarnes ödmål af Davids

exempel, Math. 12: 3, f. och Guds heliga lag: jag hafwer lust til barmhertighet och icke til offer. War Judarnes fbrsmädelse emot hans wålgörande hjerta groft, så wisade han med skal sin rättfärdiga iswer. I huggormars affbda, huru kunnen I, som onde ären, tala det som godt är? — detta djerswa slägte söker tecken; — men dem skal ej gifwas annat än Propheten Jonå: — Niinwiterne skola döma dem, — Math. 12: 22 = 45. Märkwärdiga tekning af Jesu nit at öfwerbewisa och wedertägga et wrängt slägte.

Wid tilfålle af skattpenningen som Pharisæerne wisade Frålsaren, afflog han deras djerswa ränker på et öfwerwinneligt sätt. Lydnad för Öfwerhet utesluter ej lydnad mot Gud.

Huru mågtigt yttrade han sig såsom Guds tjenstens befördrare, sedan fbrdärswet stigit til den högsta grad hos Judarne. Mit hus, säger han!, är et bönehus, men I hafwen gjordt det til en röfwarekula.

Betraktom äfwen de mångfaldiga tilfållen då han nyttjade sin Gudomliga magt at til intet göra de håtskaste besök. Han wistades midt i deras samlingsrum, synagogor, templet, och de wågade ej lägga händer på honom, ty hans tal och bestraffningar woro emot deras wilja segrande på samwetet.

Utöfbljd af otack och afwund, betygade han sin frimodighet dock i det yttersta. Märkligt är hans tal til menigheten, där han med de kraftigaste uttryck blottar de Skrifstårdas och
Pha

Phariseernas förbärswade seder och tänkesätt. Math. 23 C. Guds ära kunde ej utom et hjeltomodligt sanningens språk befordras. At lämna den smickrande werldens och mäktige gunstlingars beröm, och icke söka några timliga förmaner, är mänskligt; at ifra för den förfallna Gudalåran är gudeligt, at gå motgången til mötes för dygdens befordran, är hjelteligt; och sanningens ädelmodige offer hafwa både bland Hedningar stundom, men ofta bland Propheterne funnits; men at med den ståndaktiga nit för Gud och hans lagar förbinda den warmaste känsla för likars ja äfwen fienders wäl, at underkasta sig de i mänskligheten oerhördbaste försmädelser för sanningen, plågor, och besegla sin alswarliga nit med den oftyldigaste ödd, och i ödden ännu sucka och hafwa omsorg om den otrogne werldens förbättring, det är Gudomligt.

Andra Delen.

Jesu nit werlade mängas uprättelse, 1) bland Judiska menigheten, som eljest beundrade de präslige och smickrande Phariseerne. Hade han lämnat dem obesträffade, hwad nytta hade den saliggörande läran gjordt. Det heter allestädes at de otrognes mun tillstoppades, och den häpnad folkhopen beundrade Jesu höga lärdomar och förhållande.

2) Utan twiswel återkallades många af hans motståndare från sina willor. Det inrotade on-

da

Da kan ej så lätt fördrifwas. Gud nyttjar ej wälsamma medel til otrons öfvertygelse; men såsom Judarnes fall war Hedningarnes uprätelse, d. å. gaf anledning för desse till Jesu læras antagande, så skal det heliga nitet slutligen intaga förhårdelsens rum, och den tiden ualkas då Jesu bestraffningar fullbordas. Rom. 11: 11 - 25.

3) Genom Phariseernes alswarliga bestraffande förskaffade Jesus så mycket ärofyllare seger för sin lära ibland Samariter och Hedningar, hwilka wanligt föraktades af Judar, och förut icke wågade fram i Phariseernes umgän-gen. Samwetsfriden och fördragsamheten gifwer det yppersta tillfället åt den stilla eftertanken, gudaktigheten och bygden. Swad förbättring hos Hedningarne förspordes, wisa Christendomens sanfärdiga häfder.

Judarnes hårdnackade motstånd mot Jesum, men olyckliga dom.

„Gå ästad, och säg til detta folket: hörer och förstår icke, ser och begriper icke, förstocker detta folkets hjerta“ = Esai. 6: 9, 10. Guds befallning til Esaias at förhålla Judafolket des blindas förhårdelse emot alla prophetiska warningar. Swad här uti östertändst skrifart heter: hörer, ser, förstocker, innehåller icke någon
wer

märkelig anmaning, utan beskifning på Judarnes hårda sinnelag; ty de woro liksom känslolösa, blinde och döfwe för alla de tåta bestraffningar deras Propheter gifwit dem för affallet ifrån den sanna gudabyrkan och det grofwa skrymmeriet. Sedan Gud nyttjat alla medel till detta folks uplysning och warning, men det likväl förhöll till afguderi och besmittades med utländska folkslags oseder, war ingalunda Gud at anklaga som orsak till deras fall. Straffet är det sista medel Gud brukar, at återwända et lastbart folk. Propheten föreställer detta v. 11, 12, då han beskifwer den tillkommande Babyloniska förödellsen, som skulle öfvergå hela landet. Ditt intill warade förhårdelsen i afguderi, men uti fångenskapen luttrades Judafolket; och när det åter gick till sit land, sannades det prophetiska löftet v. 13, at den qwarblifna stammen skulle blifwa en helig såd. Judarne erkände den sanna Guden med sådan nit, at de med lifwets förlust ofta bekräftade det.

Afhandling.

1. Orsakerna till Judarnes otro och motstånd.
2. Deras swåra dom.

Första Delen.

Sedan Judafolket, ifrån Babyloniska fångelse

sets tid til Christi ankomst så ifrigt bekände den sanne Guden, och wäntade de lyckliga Messianska tider, synes det fast obegripligt, huru de kunde å nyo förhårda sig emot Jesus, såsom den sanne Messias. Men så olyckligt wacklar sinnet imellan twänne brott, otro och wantro. Man styr den ena lasten och faller i den andra. Förderfwet hos Judarne wid Jesu ankomst, war beklageligt, bestod hufwudsakligast i det grdfsta skrymteri.

Grunderne til deras motstånd bdr uppklas 1) i deras förstånda seder. Begrepet om Gud war wäl grundadt: — "du kallas en Jude och smickrar dig af lagen, — och at känna Guds wilje; — men då du lärer andre, lärar du dig icke sjelf", — Rom. 2: 17 = 24. Jesu lära förhödt den alswarligaste bättring och seldernas helgd. Undersök alla Jesu tal huru de deruppå syfta; heligt förklarar han Mosis lag och förbinder dermed läran om Messias och den andliga lycksaligheten i hans rike. Math. 5: 6. Den ofdrförde erkände alt och antog Jesum; men skrymteriet, afwunden, hatet, kärlekslösheten m. m., förklarade honom krig. De Skriftlärde och Phariseerne wisade sig alltid i denna sinnesförfattning, som genom wanan och en blind upfostran förhårdades. Derifrån händes deras owärdiga motstånd emot alla Jesu förträffliga lärdomar och underbara wälgärningar. Swarken sågo de eller hörde; så förstodade wisade de sig.

2) För

2) Fördomen om et werldsligt regementte som Messias skulle uprätta. Propheterne afmåladet wäl werldens Trålsare som en mächtig Konung, för hwilken alle Hedningar skulle knäbba, men de gäfwö tillika begrep om hans stora andliga wärf. Hade nu Judarne icke kunnat straxt förklara Propheternes målningar, borde de åtminstone i hans stora lärdomar, i prophetiernes fullbordan som skedde til pricka, i underwerken och hans utomordentliga lefnad, finna Messia wärdighet, och til framtiden lämna hwad Gud wille bestämma. Så gjorde Lärjungarne och den estertänksamma delen af Judar och Hedningar. Phariseerne deremot wäntade endast och allenast et lysande herrawälde, och hwälfde inom sig de gröfsta inkräktnings- och ärelystnads-förslag, snörrätt stridande emot Messianska rikets art. Woro då ej Jesu Gudomliga wärf hundradefalt mera lysande än den werldsliga tomta åran. Förblindade werld. Är icke den som segrar öfwer sig sjelf, redan mera än den hjälten som winner en stad? mycket mera den som segrar öfwer en framtids förbärf, öfwer otäck och afwund, öfwer mänsklighetens uselhet och de obotligaste sjukdomar. Förwända inbillning, huru långt du förleder den swage, och wäcker uproret emot Guds smorde. Ps. 2: 1, 2.

3) Med ärelystnaden war äfwen en grof egennytta förbunden. Se där de afgudar som förblindade en otrogen werld. Phariseerne smickrade folket och sig sjelfwe, at winna stora fördelar

Delar genom Hedningarne, hvilka skulle efter Propheternes utsägo tilfalla Messias til arf. Detta förklarade man blindwis om stora rikedomar och besittningar, ungefärligen sådane som de inkråktande Romarne wunno öfwer hela den bekanta werlden. Med sådane tankar kunde ej Jesu ringa tilstånd och wegennyttiga lära stå tillsammans. Skler först efter Guds rike; — Salige ären I när människorne försmåda eder för min skull.

Andra Delen.

Judarne hade blifwit i fordnä tider ofta på eftertryckligt sätt straffade, i synnerhet genom den Babyloniska fångenskapen. Ötron och föraktet mot Jesum kunde ej blifwa mindre hemsökt. Redan för sin ödd hade Frälsaren ofta förklarar för dem sina straffdomar. Om du wiste hwad din frid tilhörde. — Nogare har ingen förutsäga blifwit uppfyllt, än denna. Math. 24, 25 Cap. Ty om wi jämsföre detta med Judarnes egne häfdateknares beskrifningar på Jerusalems förstöring och Judafolkets ynkliga fall, stadne wi billigt i häpenhet. Alt har gått i sin fullbordan och den kånslöshet och raseri detta folk betygade i det yttersta, äfwensom det fruktölsa hoppet, at Messias ännu slutligen skulle befria dem, wisar förhårdelsens höjd. Men deras förkastelse och förhårdelse, ehuru den hindrade försgången af Jesu lära ibland dem,

tjens

tjente dock i den ewige Försynens hand til Hedningarnes bekräftelse, och ingen ting wisar närmare Guds obegripliga wägar wid det Messianska rikets uprättelse.

O hwilken djuphet i Guds förstånd!

Bewisen för Jesu Gudomliga sändning.

”De gärningar jag gör i min Faders namn, witna om mig”, Joh. 10: 25. Jesu egen intyggen om sig insfr de utrogne Judar, som begärte af honom offentlig bekännelse om han war Messias eller ej. Af frukterne dömmar man om trädet, så äfwen ofelbart om Jesu hoga bestickning. Ingen kan göra de ting, som han gör, utan at Gud är med honom, bekände menigheten offentligt; och de kunde ej neka sina sinnen den öfvertygande kraft de hade, at Jesu gärningar woro utomordentliga. Han hade förstått dem uti sin Faders namn, d. å., genom den magt han undfått af Fadren, och uppå hans wägnar. Hade han utan underverk blott sysselsatt sig med de Gudomliga lärdomar och efterdömen, som i mannaminne ingen dödlig kunnat gifwa, skulle man ändock ej det minsta ägt rättighet at twifla på den Gudomlige Andens medverkan hos honom, och hans intyg: min Fader werkar, jag werkar ock; Fadren är i mig och jag

jag i honom; såsom Fadren hafwer lif af sig sjelf; = = ty wisseligen bära de stora sanningar han i ljuset frambragte och återstälte, och framför alt hans heligaste lefnad, märken af Guds egen närwarelse. Propheeter kunde uppenbara Guds wilja för syndige människor; men deras lefnad kunde dock icke blifwa ostrafflig och skild ifrån all swaghet. Skulle Jesu, Guds Sons ofskuld icke gifwa honom frimodighet at yppa, och trovärdighet för hans åhbrare, til en fast öfvertygelse om hans härkomst. En ärlig man bland människor blifwer trodd på sin upriktighet. Men här är mera.

Ufhandling.

Den himmelska sanningen skulle nog långsamt hafwa werkat på werldens öfvertygelse om Jesu härkomst, om ej den wise Guden förbundit med hans lefnad sådana händelser och gåringar, som hwar och en kunde erkänna wara utomordentliga, och öfwerstigande naturens krafter.

1) Underwerken äro Guds ofelbara werkingar. Den som råder öfwer naturen, äger rätt at efter sinna wisa affigter förändra någon länk i densamma; men til et underwerk fordras, utom det owanliga och öfwer naturliga, äfwen et wigtigt och stort ändamål, äfwen som den personen som blifwer wärdig at förwätta så Gudomligt werk, är ostraffbar: wi må fordra hwad hålft af dessa ting, så har vår Frälsare alt upfyllt,
och

och det i sådan mängd, på så offentliga ställen, i så många närvaro, med så allmänt bifall af alla, at det behöfdes et grundfördärswadt och hatfullt hjerta, at kasta den minsta skugga på något af dem. Genomwandra hela den Evangeliska historien, (ty Christne måga wäl där säska näring för själ och hjerta), jämför det med alt hwad wi kenne i naturen, så upgår allestädes glansen af Jesu härlighet. Utan många undersökningar kan den enfaldigaste finna Guds underbara affikt och werkan genom honom, då han med blotta ordet återstälde blinde sin syn, döfwe sin hörsel, de dumme sit mål, de spetälste och borttagne eller af slag betagne, sin hålsa, de ursinnige eller besatte och i det swäraste raseri förfallne sit förstånds bruk, de dödbblifne och nära förmultnade icke mindre än lifwet, med et ord, botade alla de för människor aldraobottligaste sjukdomar. Ty om ock så wore, at någre af desse hade genom naturliga medel efter en längre tidens utdrägt kunnat häfwas, hwilket dock för den då warande tiden ej war at wänta, så hade de dock aldrig uti en hast blifwit botade utan en särskild öfwer naturlig kraft. Alla dessa underwerk hände ej på obekanta orter, utan måst adels i en hel menighets, i bekantes, i fienders och afwundsmåns närvaro. Math. 12. Derwid gjordes ej den ringaste anstalt och åtgärd, såsom wid naturliga botemedel. Alt med et ord; war ren, dina synder förlätas dig, haf din syn, stätt up, o. s. w. Det är icke möjligt

at derutinnan kunna sig bedraga, ty man måste dock tro sina utvärtes sinnen och en allmän erfarenhet. Här finnas witnessbörder af Jesu Lärjungar, hwilkas ärlighet och förstånd af alle afwundsmän icke kunde bestridas. Här framträdde sjelfwe fienderne, stumme och förwånade öfwer det som händt, endast liksom andande försmädelsen och bitterheten. Aldrig hade Judarne wågat inför menigheten bestrida något enda. Petrus återoppar sig dessa underwerk, utan at någon af Judarne wågade neka det, Ap. G. 2. Alle öfrige fiender i de påföljande tider hafwa äfwen öddgats medgifwa detta, samt i och med det samma bestyrka Christendomens sanning och Jesu Gudomliga sändning.

2) Utom de uppenbara prophetior som förkunnat Jesum, hade han äfwen sjelf ådagalagt den allwisaste kannedom af det tillkommande, som ingen öddlig kan upptäcka. Jesus förutsade sin förestående död och uppståndelse på tredje dagen, stundom med enkla ord, stundom under bild af Jonas och templet. Slår detta templet neder = Huru ofta upptäckte han icke sine motståndares hemligaste tankar, Petri förbrutelse, Judå förråderi m. m. ? med hwilken tillsöfikt och wißhet förkunnade han sin lärnas fortgång ibland Hedningarne, och det andliga rikets märkwärdiga öden. Math. 16: 17. 26: 23. Aldrig skulle wäl et ändligt förstånd kunnat hoppas, at lärnan om den korsfäste Jesus skulle göra sådana segrar i werlden emot alla swära motstånd, förföljelse, ödden.

ddden. Christendömen uprest i det fallna afguderiets ställe, hela den då uplysta werlden inom en tid af några hundra år, omvänd til den af Judar försakade Jesu lära; hwilket prof af en Gudomlig Försyn!

Äfwenså tryggade Jesus Jerusalems förstöring och Judarnes förkastelse. Math. 24, 25. C. Alt blef til pricka upfylldt i sjelfwa den äldren som lefde tillika med Jesu. Hans löfte om Apostlarnes utomordentliga gåfwor, ernådde sin fullbordan på Pingstedagen, och de trowärdigaste häfder besanna alt, hwad skedt i deras tid.

War nu wår Frälsare utrustad med så öfwer naturliga gåfwor och kunskaper, så är hans intygande om sig sjelf sanfärdigt, och otron i Christenheten den brotligaste otack och Guds hädelse.

Werldens Frälsare i sin förnedring och uphöjelse.

”Swar och en ware så til sinnes såsom Jesus Christus war, hwilken ändock han war” = = = Phil. 2: 5-9. Dackadt den stora skillnad, som måste finnas imellan Jesum och hans efterföljare, i gåfwor och egenskaper, tefnads-händelser och utgång, blifwer dock likheten i sinnelag. Ödmjukheten är en af dem som uphbjer den Christnes wärde och stora lycksalighet; ty såsom

Änglarnes förbud wid hans afstelse och födelse, samt alla utomordentliga händelser som då inträffade. Är hans flykt til Egypten et bewis på afmundens mot honom växande storm, så uphöjes och bewaras han genom Guds wisa Försyn. Se huru han under sin fattiga upfostran hos en ringa Zimmerman, dock tillwäxer i wisdom och nåd. Se under hela hans läroåmbetes och wandrings-tid, hwilka spår af det mänskliga och Gudomliga. Om han ofta fördälde sin Gudoms glans, och öfwerlämnade sit lif til alla de intryck af mödor, torftighet, förakt, försmädelser, plågor, otacksamhet, och sjelswaden försmädligaste ödd, som för en människja är högst sårande, smärtande och bittert; om han ser sig öfwer gifwen af wänner och anhångare, omringad af den gudtbsaste hop och blodtörstige fiender som ropa förbåst, ehuru han wälsignar och ber för dem, så är wäl detta all den högsta grad af förnedring; och om wi ej kände mera af hans lefnad, än det at han war ofkyldig, skulle wi dock prisa honom såsom årans tålmodige hjälte i ödden; wi skulle uphöja honom ifrån den grofwa otack hwarmed han bemöttes, til den ädelmodige människjowannen; ifrån foten af hans kors skulle hans åra upstiga til obödligheten. Men se honom och upstig ännu högre til det heliga rum där han i sit majestät strålade för sine trenne Dårjungar, för Moses och Elias; följ honom genom alla de orter och städer där hans Gudomliga lära fly-

ter från hans wälsignade läppar, och hans enda warde skingrar plågorne från mänsklig heten, upväcker Jairi dotter, Lazarus och Enkans son i Nain, mättar flere tusende personer med det atraringaste förråd af lifsmedel, up-täcker människjors nidingsfulla stämplingar, och går ostadd ibland sine fienders mordiska wapen; hör, huru wädren och stormarne sakta sig i ögnablicket, och se huru han går på hafwet: — än mera, följom honom til oljobergets fot, til Gethsemane och det blodiga Golgatha, där allt hwad rystligt är omger honom och sjelfwa mänskligheten tiger; se huru en Ängel tröstar honom, och han, som synes wara utan tröst, tröstar den ängerfulle röfwaren, och öfwerlämnar sit lif i Fadrens ewiga armar under hela naturens sorgbetygelser, och de utomordentligaste skickelser. Se mörkret öfwerhölja jorden och solen betäcka sin glans, hällebergen rånna och grafwarne öpnas. — Åro icke dessa alla hans mäktiga gärningar, och spår af hans Gudom och uphöjelse. Denne så i den stumma hopens ögon förnedrade Jesus, är dock under sjelfwa sin förnedring igenkänd wara den mäktige Gudens Son. Men han är det i synnerhet genom det största underverket, sin egen lifsgifwande magt wid uppståndelsen. Rom. 1: 3. Wid denna tiden begynte han mer och mer skilja sig ifrån den flyktiga werlden och wisa sig såsom segrens Herre; han undandrog sig nu alla plågor och mödor, och fienders förakt, sysselsatt endast med sine Lär-

juu

jungars befåstande i tron uppå sig, till han upfor til himmelen.

Jesu lefnad är alltså en beständig omväxling af mänsklig uselhet och förnedring, samt Gudomlig kraft eller uphöjelse, ehuru han i synnerhet efter sin uppståndelse wisade sig uti en årorik glans. Phil. 2: 6-10.

Måtte wi för alltid skilja ifrån våra undersökningar, så wäl sättet huru den oändlige verkade uppå den antagna mandomen, som det ofullkomliga begrepet om Jesu Gudoms förnedring. Det är nog at han ej alltid bewiste utan ofta förbålde glansen af sin Gudoms majestät, och endast wid utomordentliga tillfällen så wäl genom sin lära som gärningar, förklarade den samma; han war Davids Son efter sin mänskliga förd, men genom uppståndelsen från de döda beprisad som Guds mäktige Son, Rom. 1: 3, och skal såsom vår föregångare i ewigheten, bewisa sin Gudomliga magt genom vår uppståndelse til det ewiga lifwet, samt för ewigt förent med Fadren regera sit frälsta Sion. 1 Cor. 15: 25-28.

Jesu lidandes betraktelse, så nödvändig som tröstefull.

Såsom en långsam sjukdom smänningom förårer och slutligen förstörrer människans lifs-

andar, men undertiden bereder henne til det sidste bgnablicke, da sjælen skal stikkes ifrån sit hemvist och försättas i det tillkommande, så försas åfwen i Christenheten de sorgliga minnesdagar af Jesu annalkande swåra lidande, då han bereder sig at tråda inför den rättfärdiges thron i himmelen och sine fienders blodiga domstol på jorden, bereder sine Lärjungar at afbida sit lefnadsflut, (se wi gå up, säger han, til Jerusalem) = = bereder Christne til hopp och frimodighet = = Granskar den sjuke undertiden då han plågas, sit förra lefnadslopp, stärker sig i tålamod, hopp och förtröstan, samt väntar med glädje hwad Gud med honom beslutit; men fruktar deremot och försträckes den gudlöse för döden och ewigheten, emot hwilken han söker sig motgift i förtwiflan, så må wid tidningen af Jesu lidande hwar och en Christen pröfwa sig, huru han wärdigt eller owärdigt upfört sig emot denne salighets-Höfdingen, om han följt honom i läran och lefwernet, at han kan följa honom i döden. Beredom oss, Christne, med böffärdighet och tro at winna delagtighet, tröst och hugswalelse uti hans Försoning. Låmnom-efter det Christliga bruket, den flyktiga glädjen i werlden. Här gifwes icke någon waraktig och sann förnöjelse, utom efter sorgen och bedröfwelsen. Ingen får i ewighet lefwa, om ej han lärt sig dö.

Abhandling.

Hela Jesu lidandes historie är 1) en ganska viktig påminnelse och afsmälning af människolifwets djupaste nöd och uselhet. Wi begå många åminnelser af lidande och döende wänner, anförwandter och wälgbare. Wår själ intages och förtjusas i sjelfwa den sorgeliga och medlidande känslan. Sinnet ledes til en alswarlig upmärksamhet på de plågor och eländen som lifwet är underkastadt, och wi sjelfwe antingen förut erfarit eller nödgas wänta. Jesu lidande uteflöt wäl alla de bräckligheter och sjukdomar som åtfölja wår syndiga natur, men han kände de tillfälliga och yttre plågorne i så mycket högre grad. Uck! är det wäl möjligt af under de sorgeliga betraktelser öfwer Jesu lidanden, afhålla medlidandet öfwer oss sjelfwe?

2) Här förete sig tafsan af allt det ryswårda och nidingsfulla i människjors förhållande, som någonsin tidebäcker upwisa. Öfkyldiga offer hafwa til blygd för mänskligheten fallit både på de ochristnes och christnes altaren, strömmar af blod flutit på de heligaste rum, de grymmaste förförljelser anstälde för ärelystnad, girighet och wantro, sanningens wänner med otäck belönte och sjelfwe Guds sändebud Propheterne ynkeligt mördade. — Jerusalem, du som dråper Men wederskyggliga ort! du hyste inom dit stöte den störste och åblaste bland människjor, årans Konung och den synliga afbilden af Guds majestät:

jeståt dina stämplingar emot honom mogna smänningom, och ingen enda blottställer sig för ofskuldens förswar.

3) Nödvändig är betraktelsen öfwer vår Frälsares lidande, at rätteligen känna hans wålgärningar. Han lider, den gode Herden, för sine wänner dem han kallade sine får; den lejde flyr. — Jämfören alla de kärleksprof som människjor bewisat, här är långt högre — Han lider för sine owänner, och beder för dem och förlåter.

4) För at rättfärdiga den ewige Gudens styrelsefätt, lagar och affickter. Utom hela denna märkeliga historien känne wi honom icke rätteligen. Det är alltså nödigt och wigtigt at noga undersöka alla de händelser som med vår Återlösare intil det sista ögnablicket förelupo. Deras sammanhang skal föra oss til en Gud wärdig, hög och människjoförnuftet öfwerstigande försoningsplan, som skal wara tillräcklig at med bestörtning uppfylla den fräcke syndaren, och afskräcka honom i framtiden för brottet.

Andra Delen.

Tröstefull är Jesu lidandes betraktelse, 1) för den sanningskäre; ty hwad tusende wise för-gäfwes letat i werlden finner han med oemotståndliga intyg bekräftadt och fullbordadt. At försoningsmedel för syndaren är nödigt, anser han sällit med sina egna brister. Förskande män-

nistjowett! Det är dig icke förwågradt at pröfwa bristerne i de fåfånga medel männistjor up-tänkt, och deremot finna fullkomligheten i det af Gud heligt uppenbarade. Där din förmåga up-hörrer, tilbed.

2) För den ångerfulle; ty här utdelar den segrande Jesus förlåtelse åt den honom förnekande Petrus, åt råfwaren, åt sine fiender. Hvad alltså Christendomens lära innehåller, nämligen syndernas förlåtelse i hans namn och för hans ödd, är således i sjelfwa hans öddsstund redan bekräftadt med de tydligaste exempel.

3) För dem öfwer lifwets plågor qwalde, och sorgbundne. Har den otrogna werlden för följt den rättfärdigaste och Guds egen Son, hvad blidare öde i werlden böra hans bekännas re sig wänta. All denna tidens wedermöda är dock ej at förlifna med ewighetens härlighet, som på Guds barn skal uppenbaras. Sjelfwa öddens bitterhet skal ej kännas, ty Kristus är mit lif; — jag är wif at hwarken ödd eller lif — skal stilla mig ifrån hans kärlek som är i Christo Jesu förklarad.

Mågtige Förlossare! wi kunne ej wärdigt fira din äminnelse i dit lidande, om wi ej förut uplifwe hos oss den wärdigamma känslan och hugkomsten af alla dina sälla lärdomar, ädelmodiga gärningar, ofsyldiga lefnad, underbara werk och prophetior, samt nåds bewisningar mot usle och syndare. Den samme är du i lidandet och ödden, som i lifwet. Gudomlige
För-

Försonare! Mätte våra begrep, och själs rörelser och suckar, vara dig värdiga!

Jesu frimodighet och frivillighet i lidandet, såsom exempel för Christne.

Såsom ingen hjälte synes förra än den som varit underkastad de hårdaste motstånd och lifsfaror, så är äfwen lidandet den bästa pröfwosten för en Christens trofasthet. Lidandet medförer tålmod, tålmodet förnådelse under Guds straffelser; den förnådade hoppas och under hoppet försvinner känslan af de närvarande plågorne. Till et sådant hjeltmod har ingen människja i det naturliga tilståndet kunnat hinna; ty om man undersöker den hedniska wisdomslåran, så syftade alt derhån at gbra människjan känslolös för plågan, och med kold betrakta alt widrigt i werlden. Men om man ock skulle kunna döfwa sin egen känsla, sker det dock icke längre än på några få ögnablick, och naturen återtager sin rätt, ofta med förtwiflan och raseri. Swad nytta har då lidandet haft? Man har sedt och hört sådane naturliga människjor otålige öfwer lifwet, stälte emot swagare likar, knorriska emot Försonen, och stenhårde emot usle. Jesu lära är däremot den starkaste förmur för alla plågor,
och

och den Christne kan under sjelfwa Kånflan af sit lidande, tacka den wålgörande Guden och wara förnöjd med hans wilja, frimodig i det yttersta. Sådant efterdöme hafwe wi äfwen i Jesu egen lefnad, och aldrig må man drifsta sig at jämsföra denne öfwer lidandet segrande hjälten med någon af vårt slägte, ty exemplet är utan like.

Afhandling.

1. Jesu frimodighet i lidandet.
2. Swad efterdöme Christne deras hafwa.

Måra tre år hade Jesus med sine Lärjungar wandrat i Galileen, Judeen och Samarien, samt under tiden underwisat alle om Guds nåderikes art, lycksalighet och medel. Trene gånger hade han uppenbarat för dem sina framtida händelser, ehuru de icke förstodo det, ty Judarnes allmänna fördom at han skulle uprätta et werldsligt rike, hade så intagit deras sinnen at de förklarade Jesu klaraste ord om sit förestående lidande, i en helt annan mening. Men han betygade sin frimodighet:

1) Under förusseendet af sina lidanden. Det är ostridigt, at han genom sin höga natur's drift nog kände sina tillkommande händelser, äfwen som människjors hemligaste tankar; ty han som uppenbarade redan för Propheterne hwad bestämning han skulle hafwa i werlden,
såg

såg med et ordrdt bga sjelf tiden nattas sin full-
 bordan. Huru frimodig är icke den hjälten som
 utan rådsla går faror och ddbar til mbetes, dem
 han icke ser, — än mera då han dem sbrutser.
 Men de äro få som kasta sig frivilligt i den
 öpnaste faran för sit fädernesland, och ingen
 finnes som ädelmodigt upoffrar sig för sine fiender.
 Öförlifnelige hjälte, sbrundranwärda kär-
 lek och sinneskraft, som öfwerwinner alla egen-
 kärlekens fiender, werldens glädje och ära, äs-
 tande intet åt dig sjelf men alt för wänner, för
 en otacksam werld och för fiender! af en strids-
 hjälte fordras styrka och fri wilja. Hwem ha-
 de det mera än han; ty då han kunde til jor-
 den nedslå fiendernas anslag, wille han det icke,
 emedan han derföre war kommen i werlden. —
 Ingen tager mit lif = = jag låter det frivilligt.
 Hans frivillighet war utan det minsta twång,
 utan förtwiflan, men wälgbrände och Gudomlig.
 Stunden är kommen, säger han til den Ewige
 Fadren, förklara din Son at han må förkla-
 ra dig. I det yttersta gbr han wäl, botar
 twånne blinde i Jericho och wandrar til Jeru-
 salem, på wägen i Bethanien se huru han med
 glädje sbrebädar sin begrafning.

2) Hela Jesu lidandes historie wisar honom
 frimodig. Han gick til Jerusalem på den tiden
 då Judarne kommo tillsammans at fira Påska-
 högtiden. Alle borde se och weta affikten med
 hans märkwärdiga slut, för alle kungdr han
 Guds stora werk, alle wilja gbra honom til

Ronung, men hans rike war icke af denna werlden.

Huru frimodigt upfbrde han sig icke emot sin fbrådare Judas. Denne otrogne lärjungent war ingalunda okunnig om sin Herres stora magt och kärlek, men girigheten ledde honom til et af de fästligaste brott, at fbråda sin wäl-gbrare. Så blödande Jesu hjerta war wid detta tilfälle at se en af sine wänner störta, den han på mångfaldigt sätt hade warnat, så frimodigt tänker han dock på nidingswerkaren, och den himmelske Fadrens stora wisshet at leda allt til sine affikter.

Huru fritt umgås icke han slutligt med sine Lärjungar, då han i deras sällskap åter Påskalambet och stiftar den dyra åminnelsen af sin förestående död. Ofbränderlig är han äfwen nu, så wäl i kärlek och ömhet mot sine wänner och fiender, som sinnes-ståndaktighet, och helig nit för werldens lycksalighet genom hans död. Oförtrutne och helige stridsman! Uti de sista stegen af din bana är du wälsignad.

Andra Delen.

Christne äro Jesu efterföljare. Hvad nytta hafwe wi icke af hans efterdöme! Det blifwer wäl en stor skillnad emellan hans och vårt lifdande, men efterföljom honom.

1) Jesus war allwetande, men människjor se det som för hgonen är, utan kunskap om

framtiden; wår lycka och olycka, plågor, sjukdom, faror, äro förddolde af den wise Försynen; så mycket frimodigare böre wi wara och brinnande i förtröstan på honom, ej swigta under föreställningen af de tillkommande motgångar, ej plåga wårt sinne med misströstan, knot och otålighet.

2) Då lidandets stund nalkas och wi både på själens och kroppens wägnar, på lyckans eller årans eller egendomens, skole lida förluster, påminnom oss då det stora efterddmet. Många plågor i werlden komma wäl af människjors egna fel och äro Guds rättwisa straff för synden, men Guds barns lidanden äro särskilde. Propheter och sanningens wänner hafwa oftast lidit, och annat hafwa ej Jesu efterföljare at wänta i werlden än twång, förakt och förföljelse. Men lidandet werkar tålmod och hoppet låter ej komma på fram. Ut utan knot och misströstan med tacksamhet, glädje och frimodighet wandra sorgens och motgångens wäg, till fredsstånd med Guds behag; at med mildhet öfwerstyla oförrätter af hatet och afwunden, at ej häfwa för ddden, det är at följa Jesum.

3) Jesus förråddes. Uck! hwad är werldens wårskap. List, falskhet, ibgn och ondskas blandar sig ofta i sjelfwa de förtrognaste wänners umgängen. Ofullständig är dock den fromme, midt ibland förrådare.

Den dyra Försoningens värde och ofullständiga grunder.

„Utan blodsutgjutelse sker ingen förlåtelse“
 Ebr. 9: 22. En i gamla förbundets tid af
 Judarne allmänt antagen grundsats, hvarigen
 nom syndige människor kunde försäkras om
 återvinnande af Guds nåd och syndaförlåtelsen.
 Annat sätt at försonas med den helige Guden,
 war icke känt, än genom offer. De förste
 människor yttrade redan sålunda sin syndas-
 erkänsla, och Moses bekräftade offerläran heligt.
 Grunden dertill bör sökas uti människans sin-
 liga natur, som fordrar sinnebilder och synliga
 medel, at väcka estertanken m. m., men ingas-
 lunda uti någon Guds owillkorliga strafflysnad.
 Tyranner äro blodtörstige, och hämnas för at
 stilla sin vrede, men den odödlige anden är wi-
 da skild ifrån sådana sinnesbresser. Likväl är
 han helig och rättfärdig, som måste straffa för
 at bringa sina lagar til verkställighet. Skulle
 han då ej uptaga sine swage barns betygelser af
 sin brottslighet och ånger, sin bestörtning öfver
 brottets olyckliga följder, och willrådighet at
 dem förekomma. Offren verkade i sanning en
 utwärtas laglydnad, afkräkte ifrån många til-
 tänkta brott och tilfredsstälde den fromme och
 gudälskande, under de saliga känslor af Guds
 nåd som derunder upväcktes. Syndaförlåtelsen
 war wisligt bunden wid offren, men barndoms-

äldren öfvergick dock snart til en mognare, och man begynte sucka under mängden af offertjens-
stens bruk och tvänget af sin tuktomästare. I
stället för tusende offer borde et enda waraktigt
finnas. Ebr. 9: 14, 26, 28.

Afhandling.

1. Jesu försonings wärde.
2. Deß okullstötliga grunder.

Första Delen.

Wärdet af de blodiga offren i Gamla Testa-
mentet, berodde af Guds nådiga wälbehag och
synda-erkänslan hos de offerande. Wärdet af
Jesu försonings-ödd måste wara wida högre.

1) Beror deß fullkomlighet af Guds eget
ofelbara och utomordentliga förordnande
eller nådes anstalt. Han som på det högtidli-
gaste förnyat och uppenbarat sina heliga lagar
jämte sina stora egenheter, som uti Jesu exem-
pel och lära wisat, huru obrotslig lydnad han
fordrar af sina skapade warelser; som med mång-
faldiga underverk wisat sig människjornas wäl-
gbrare i nöden, skulle han ej äga rättighet, af
föreskrifwa et wist och tryggligt benädningsätt
genom en medel-person? Skulle han ej i sjelf-
wa werket uptaga deß ödd såsom gällande bör-
gen för alle syndare, enligt sin heliga försä-
ran,

fran,

Fran, såsom en ädelmodig borgenär emottager löfpenningen af en enda i stället för hundrade skuldenärer. Guds uppenbarelse är i alt wördnads- och tilbedjanswärd, mycket mera då han förkunnar nåd för Jesu Christi förskyllan. Sjelf ägde han rätt at uptaga werlden til försoning; ägde han då ej, at utstaka sättet? En werldslig Konung benådar en hel uprorisk allmänhet genom någon högtidlig upoffring. Gud den Ewige sände sin Son.

2) Wärdet beror af Jesu Gudomliga höghet och oskuld. Honom som af ingen synd wiste, — 2 Cor. 5: 21. Hwillet eftertryck har detta icke uppå Guds nådiga anstalt! Det ena är med det andra förbundet. Om straffet i borgeligt affeende skal af en främmande lidas och betalas, måste han sjelf vara skuldfri. Annars är det ingen wälgärning eller betalning för de werkligen skyldige. Jesu hela lefnad, intil det sidska ögnablicket, war et idelt sannings och rättfärdighetens bewis; hans gärningar utomordentlige. Sådan Öfwerste-Präst höfdes oss hafwa, — Ebr. 7: 26. Skulle ej hans dödd, som war ättblid af under, likaledes hafwa sit wärde af hans ärofulla ursprung, egenskaper och werk. Gud ansåg honom såsom det rätta offret som borttager hela werldens synder. Såsom Guds Son war han den oddlige, oförgånglige, såsom människa underkastade han sig den djupaste förnedring. O hwillet djup i Guds kärlek.

3) Wår bet blås af människans högsta bestämning. Gud såsom Skapare inplantade sin afbild hos människan, han uppenbarade sig uti synlig glans genom Försönaren, och detta fullkomliga försöningsfätt är inledning til ewigheten.

Andra Delen.

Bewisen för Jesu gällande försönning hämte vi:

1) Af de uppenbara prophetiorne: Sannerliga han bar våra synder och lade uppå sig vår sweda. Es. 53: 4 = 11. Skulle wäl den nådige Guden förgåfwes låtit sine sändebud förkunna försönning för hela werlden? Skulle ingen from människa i det Gamla Förbundet kunnat med tron följa så solklara förbud?

2) Jesu egen dyra tillsägelse och försäkran så wäl åt sine närmaste wänner och Lärjungar som sine fiender. — Jag låter mit lif för fåren, Joh. 10. 11. 16 = 18. 15: 13. Skulle också hans Lärjungar ej hafwa kânt styrkan af denna heliga affikt, som emot deras swaga fördomar och under den wise Gudens tilstådelse fullbordades, så lysar dock sanfärdigheten i Jesu frivilliga lifte; och manne icke efter dess fullbordan, försönningens lycksaliga werkan förspordes i deras själ, som förut warit förwilla de af många timliga fördelar. Skulle icke Kristus sådant lida —

3) Apost.

3) Apostlarnes witnessbröder grundade sig på den stora tillsägelse de hade fått af Jesu i sjelfwa hans ddsstund, Hörer detta till min åminnelse, åfwen som hans Gudomliga närwarelse och werkan uppå deras själs krafter. Paulus betygar heligt at Gud war i Christo, — 2 Cor. 5: 19. 21. Gud hafwer satt honom til en nådastol, Rom. 3: 25. 5: 6. och Johannes beprisar Guds Lamb som borttager werldens synder, Joh. 1: 29. 1 Joh. 2: 2.

Har Gud således förklarad sin heliga wilja med ojäfaktiga witnessbröder, så är denna tilsfredsställande läran okullstötlig.

Granskom widare huru den fullkomligt inskämmer med lagens och människornas förnuftiga men sinliga natur. Gud är icke lifgiltig wid förbrytelserne, utan måste straffa eller benåda. Det sednare måste hos den helige stå tillsammans med det förra. Godhet utan rättfärdighet är ingen godhet. Afsträckelse och afsky för synden är utan straffexempel ömbjlig; ty sinligheten, såsom grunden til förderfwet, måste åfwen blifwa renom et synligt medel påminsk och återkallad. Är då icke gudaktighetens hemlighet stor?

Gudomlige Kristus, du människoslägtets wälghrare och förlossare, som grundat war tro och förndjsamhet wid foten af dit kors. Din

ödd har väckt världens häpnad, syndares blygsel, rodnad och förskräckelse hos den ondskesulle bespottaren, men förtjusat den ängersfulles och gudaktiges hjerta. Emottag mina suckar, min tanke, och swaga bildning.

Otrons djerfwa men fruktlösa anfäll emot Försoningens lära.

Huru rik på ämnen för estertanken är icke den ewigt beslutna och i tiden fullkomnade återlösningen! rik på intryck för hjertat, rik på tillfredsställelse och tröst. I stöd af Guds wittnessbröder wete wi med fullkomligaste trygghet at det war enligt den wise Gudens beslut, den at werlden utläfwade Messias, Guds Son, kung gjorde sig i en synlig människöskapnad, deltog i mänskliga lifwets plågor, och i stället för syndare genom sin ödd betalade lösepenningen för det mänskliga lifwets brottslighet, uselhet och ödd, afsträckte genom samma ödd många ifrån synden, och saliggjorde dem. Genom denna försoningen förhöjde han begrepet om Guds majestät och människans swaghet, begrepet af wårt beroende af hans ewiga lag och nådefulla godhet. Han bekräftade den ewiga sanning at straff måste följa uppå brott, men den uprättade dygden belönas. Här är alltså grundwalen til hela

la wår Christendom, til lyckfällighet i lifwet och det oswifliga hoppet om det tillkommande. Mycket måtte ännu wara för oss dåldt, där den trogne nödgas stadna, och den otrogne förwiltlar sig. Men huru djerft at i sin ståtthet wilja utstaka wäg för allmagten, och antingen neka wissheten af denna stora händelse, eller wigteten af den samma! Likwät hafwa uti sjelfwa Christenheten de funnits som förklarar sig fiender til Jesu kors.

Afhandling.

Stron uppsöker många inwändningar. Måga de kännas för at så mycket säkrare aflås.

“War detta den enda utwäg, och kunde ej samma höga systemål winnas på annat sätt”? Nej! ho är den som klandrar Guds råd. — Allmagtens ewiga beslut öfswertygar oss, at det widtagna försoningsmedlet war det wisaste och lyckfälligaste. Gud sjelf som skapade människan, åtog sig at i synlig måtto bewisa rättfärdighetens heliga fordran och brottens försträckande följder. Han har sjelf låtit det uppenbaras, och förbytte naturens ordning för at bekräfta den owanliga händelsen. hwem måga de twifla deruppå.

Men war det då emot naturens ordning? O du som är det minsta grand i det hela,

hela, huru dömmes du om Guds allwisas råd? Det är nog, at du ser spåren af hans Förfon, du kunde och känna werkan på dit hjerta. Din swaga tanke skal då begripa at förfonningen, genom Gud sjelf förrättad, är en med naturens ordning öfwerensstämmande hemlighet. Du skal inse likheten imellan werldens inrättning och Guds andliga regering. Samma hand som rör jordens grundwal, har äfwen rört Propheters tungor, och kan lösa den blindes, döfwes och dumbes känsloband. Samme Gud som sänder åskan, kunde och sända sin Son at lefwa bland människor, medan han tillika lefwer och regerar öfwer hela naturen uti sit osynliga, ewiga majestät; skapade han människoslägtet med sinliga känslor til lycksalighet, kunde han ju äfwen på en antagen människokropp på det eftertryckligaste wisa den oföränderliga lagens helgd och lastens ynkliga utgång; han kunde ju af outhärligaste ömhet rörd, i en synlig gestalt bära de synders straffande tyngd, som eljest hade drabbat hans swaga olyckliga händers werk.

“Men huru skal det Gudomliga Wäsendet kunna underkastas sjelfwa döden”? Ack! we den förnämliga tanken som förestälte Gud sjelf dödd, och Gudomen nedförd i grafwens mörker. Hans mänskliga hydda marterades, pinades och lämnades til döden, men den Gudomliga Anden upwäckte honom til lifwet. Så lefwer äfwen den obdödlige anden hos människjan, och deltag

ger icke uti den förgångelse hennes Kropp en gång underkastas; ty stoftet måste til jord igen, men anden til Gud som honom skapat.

“War det då emot Guds wärdighet, rättwisa och helighet, at den oskyldige Förlöffaren skulle lida i andras ställe”? Men gifwes något mer lysande i mänskligheten, än det at förlåta sin fiende och betala hans skuld? Särades den Ewiges wärdighet genom et frivilligt antagande af en jordisk natur, på hwilken alla upständiga plågor, utom synden, alla ondskans och hatets floder skulle utgjutas, och den härligaste döden wänta? Blifwer den ärofulle Jesu majestät förringadt och minskadt genom den skymf hans och sanningens fiender honom tilskynda? O himmel! det är enligt med din höga wärdighet, at tåla et uselt kråk. Samma andedragt du uppehåller, lastar dock ofta dig, och du uppehåller den otacksamme. Gud är rättwis, han straffar icke den oskyldige utan den brottslige; men han antager den oskyldiges frivilliga offer och betalning för syndare, ty det är en kärlek utan like, — och Gud war i Christo och försonade werlden med sig sjelf. 2 Cor. 5: 19. Händer det icke i mänskliga mål, at en oskyldig upoffrar sig för det allmännas wäl, betalar lidenheten för andre och blottställer sig för den hårdaste skymf? Och om i dödligheten någonsin kunde upstiga en så ädelmodig hjälte, eller en Furstelig Son, som med sit

sit frivilliga offer kunde återkalla en uprorisk menighet som antingen med svärdet eller bilan borde straffas, wore väl detta at tadlas? Ju rysligare straffexemplet är, ju ädelmodigare det utföres, desto verkställigare. Det är ej allenast förlåtelsen utan ock afsty för brottet, som dermed är förbundet.

Härwid invänder otron å nyo: kunde ej förlåtelsen winnas utan blodsutgjutelse, genom blotta benådningen? — Men nåd utan straff är icke nåd, hwarken i borgeligt affeende eller inför Gud. Lag bort straffets onda, huru tygelfritt skola ej brotten fördfwas!

Men säger man: Gud är icke hämndgärrig, han kan benåda utan straff, då en werldslig lagstiftare det ej kan gbra. — Ja! hämnden och wreden finnes ej hos Gud, men han är helig, och god mot sine barn.

Fruktlösa äro otrons anfall, — men Jesu försonings wärde ewigt. Njut, fromme Christen, frukterne deraf, och wörda i stillhet den wise Försynens helighet och Försönarens kärlek!

Gud förhärligad genom Jesu död.

Sorgeligt är vårt första inträde i världen, med tårar blir vårt lefnadslopp beskifvet, bedröfliga äro många händelser och motgångar i världen, och själfwa världens förändringar medföra mycken oro; kunne wi då utan bångman och försträckelse ställa oss wid foten af det kors, där världens vägbrare hänger. Men före Förbarmare! med hwad hjertmod bjer du dina skuldror under korset och går döden til mötes, med hwad kärlek bemöter dine fiender, med hwad tröst wedergwecker dine wänner. Ewige Domare som alla synder förlåter! är du alltså försonat med oss, hafwe wi hoppet at blifwa frälste? En syndare kan ej utan et synligt wedermåle af försoning, framtråda inför den rättfärdige Domaren, och af honom begära nåd. Här är nu det rätta Guds Lamb, som — —
 Här se wi den Gudomlige Försonaren i kraft af sin död förskäkra: i dag skal du, botfärdige rättsware, wara med mig i Paradiset. Uel! om Jesu dödsdag war sorgelig för många Jerusalems inwånare som woro åsyna witten til det grusligaste mord, om denna dag är sorglig för Christne så länge de lefwa i uselheten, så är den dock vår salighets dag, som inför oss til Guds alrahelgaste nådastol. Hwar är du, trogne Jesu efterföljare, se på honom som går i döden: — du wanfelmödige, som bär inom dit
 hjer-

Hjerta så bittra förebräelser, se i hans döds år Guds rättfärdiga dom uppfyllt; du sorgbundne, som begråter lifwets bitterhet och båtwar för döden, se honom som öfwerwunnit döden.

Afhandling.

1. Jesu döds.

2. Guds åra.

Märkeligt sade Jesus kort före än han öfverlämnades i Judarnes händer: tiden är kommen at Människones Son skal förklarad och Gud genom honom. Hela hans wandel och lära war wäl til Guds åra inrättad, men hans döds war det dyraste föremål för hans wälgärningar; ty såsom döden är syndens lön, så kan ingen dödlig smaka Guds nåd som ej har delaktighet i den försoning som är betald.

Första Delen.

Jesu döds war 1) den oskyldigaste. Se! hela hans lefnad war en ständig utöfning af wälgärningar och helighetens fullbordan. I hans hjerta war ej funnet smek, ej någon ond tanke eller begär, icke thrist efter werldens dåraktiga njuten och fördelar, ehuru han bar hela världen i sina händer. Hans gärningar witna om honom; hans wänner och lärjungar, förrådare, domare, alle bekänna honom oskyldig, och ingen
ende

ende motståndare kunde kasta den minsta flugga på honom. Sannerligen war denne en rättfärdig man, — och än mera Guds Son. Obrottslig borde den wara som skulle återkalla syndare.

2) Ganska bitter och smädesfull. Swiltken försträcklig, oerhörd och mänskligheten wänörande medfart! Dussägliga hat, tygellöst rasfande djerfhet, — mot hwem äro dina pillar bröaste. Sanningens mun hådes, rättfärdigheten wändras, människors wälgbare bemötes med hårdaste skymf, Arons Konung träder in för blodbristige tyranners domstol, och den som frid stiftade på jorden och i himmelen, Guds wälbehag, blifwer bland misådådare räknad. Men Herren kastade alles våra synder uppå honom, på det wi skulle frid hafwa. — Må det wara långt ifrån at tänka det den Ewiges ära blifwit på något sätt förminskad genom Jesu död, ty han är oföränderlig och den allena obddlige. Men det är dock et det grusligaste brott och höjden af förhärdelse, at skapade wareser så bemöta och betala Guds stora wälgärningar. Sjelfwa dödsstraffet war det hånligaste, som efter Romarens lag utsattes för röfware och mördare. Men icke nog dermed. Den rättfärdige Gudens straffande helighet utömdes i den oskyldige Jesu själ. Han bar våra synder.

3) Friwillig. Si jag kommer, — bli wilja min Gud gör jag gärna. — Jag låter mig

mit lif. — Han hade kunnat med et ord nederslå hela den gudlösa hopen, på samma sätt som när han fasttogs i Ortogården; men han wille smaka dödens bitterhet. —

4) Jesu död skedde efter Guds wisa anstalt och tilståndjelse. Domsattliga wisheit som af ewighet bestöt och i tiden fullbordade et så kraftigt medel! Huru skulle wi eljest lärt känna Guds nåd och kärlek, rättfärdighet och helighet, om ej den Dändlige sjelf derom oß försäkrat.

5) Han dog för alle sine fiender och syndars. Se oskulden och kärleken framtråda inför den rättfärdige Guden, och betala lösepeningen för en gudlös werld. Knappt dör någon för en rättfärdig man, för sin wälghrare torde någon wilja dö; men det är et exempel utan like, at Christus är död för syndare. Rom. 5: 7. Betalningen är fullkomlig och ewigt gällande. Ho är den som wil förddma. — Gud förklarar sig nådig emot syndare för Jesu försoning.

Andra Delen.

Om wi med flyktige ögon betrakte Jesu död, utan upmärksamhet på Guds stora affikter, skulle han synas endast som et oskyldigt offer för ondskan och afwunden, såsom många andre sanningens försvarare och Propheeter. Men
Gud

Gud war i Christo, — och förhärligades genom hans död på et långt högre sätt.

1) Synes här Guds oändliga helighet och rättfärdighet; den heliga affky för synden, och lagens helgd hwarmed hans wäsende är förbundet, fordrar at han skal straffa. Han har gjort det med eftertryck, då den oskyldige Medelaren förklarar sig håra hela werldens synder. Straffet uppfyller alla de ändamål, wi äfwen i borgeligt affeende känne. Det injagar affky för synden, förbättrar och helgar. Gud! för dig blifwer icke den ogudaktige beståndande.

2) Guds nåd och kärlek. Den swage människan kan i stöd af Jesu försoning, hafwa fritt tilträde til nådens thron. Syndernas förlåtelse, Guds wänskap i tiden och ewigheten, stillar det uprörda samwetet, och med de heliga känslor som wid minnet af Guds helighet uppstiga, kan han glad fortsätta sin wandring.

3) Allmagten förklarar sig uti alla de underbara händelser som timade wid Jesu dödsstund. Hwem iklädde dagens ljuse wandrare sorgens och mörkrets drägt, hwem skakade jordens grunder och upväckte de helige ur sina grafwar? Jesus böjer ned hufwudet och upgifwer sin anda, men hans Gudomliga kraft wisar sig för hans fiender, — och i det sista ropar han: förlåt, ty Människjones Son ägde magt

at förlåta synderne. — Ja, sannerligen war han en rättfärdig man och den lifwande Guds Son.

Uck! om sjelfwa naturen håpnande för härligade Gud och Jesum, hwad måtte Christne göra?

Ussikten och Föliiderne af Jesu Försonings död.

Uppå Guds sanfärdiga witnesshörd wete wi, hwem som stiftat och utfört den sälla försoningen. I hwad ändamål skedde detta, behöfwer hwarje Christen til sin egen tillfredsställelse fråga. War då Jesus endast en sannings martyr, som genom dödens insegel bekräftade den læras sanningar, som han i lifwet så Gudomligt förkunnade? Det är stort at in i döden bibehålla et högt och äbent tänkesätt, samt upoffra sig för sanningen; men manne icke Jesu læras egen natur och kraft tillräckligt bewisar dess Gudomliga ursprung. Skulle han wäl behöft wärföre underkasta sig korsets plågor. Han åtog sig den ju frivilligt, och betygade at han dog i syndares ställe. Ulyftade hans döden någon närmare bekräftelse om oddligheten? Men det skedde ju genom hans uppståndelse äfwen som hans lära. Wille han genom döden uphäfwa det gamla

gamla Förbundet och dess offertjenst, samt den Levitiska lagen? Men det hade ju skedd, och var en tydlig följd af hans lårosätt om det himmelska riket; hade han til slut icke annat ändamål än at lämna oss Christne et efterdöme i ödmjukhet och sinnesståndaktighet? Men så wist det är, at wi Christne äfwen böre draga denna nyttan af hans dödd, är dock ingalunda hans försoning inkränkt inom denna tränga gräns. Och äro med allt detta våra sorgbundna hjertan tilfredsstälde? Nej; här gifwes en högre affikt, et högre witnesshörd och sållare frukter.

Abhandling.

“Christus är oss af Gudi sänd til rättfärdighet, helgelse och förlofning, — ja han är försoningen för hela werldens synder.” Detta jämnfördt med vårt eget behof, förklarar Jesu dödd i en dubbel vigtig affikt, nämligen den at frälssa syndare från straffet, — och affräcka från synden.

1) Vår förlofning ifrån syndens swära påföljder, d. ä. straffet, Guds misshägn, samvetets förebräelse och döden, grundar sig uppå den sanningen, at Jesus burit våra synder och såsom den oskyldigaste betalt Guds fordringar, 2 Cor. 5: 21. Gal. 3: 13. Rom. 3: 25. Är nu hans dödd förklarad af den Ewige wara en borgen för oss; war han i sin dödsstund måg-

tig at utverka, ja äfwen utdela syndernas för-
 låtelse och hoppet om lycksaligheten, skulle icke
 samma stora fördelar stå öfne för alle, och der-
 af tydeligen följa, at Gud sjelf försonat werl-
 den med sig, d. ä. uptagit oss til nåd och wån-
 skap? Gud förhärligade och uppenbarade sin
 nåd och barmhertighet på det härligaste, då han
 föranstaltade at en skulle lida det straff som
 alle borde undergå. Affsikten dermed ä männi-
 skjans sida blifwer altså, at wi måtte fullkom-
 ligen försäkrade om Guds faderliga hjertelag
 emot oss och Jesu brinnande kärlek, undgå den
 fryskande förebräelsen och smärtan som i vårt
 samwete ingjutes wid minnet af våra swagheter,
 brister och synder. Synden, en eller flere gån-
 gor verkstald, föder af sig den bittra affky-
 för oss sjelfwe, rysning och blygsel för den för-
 lämpade Guden. — Åh! huru skal den sam-
 wetsgranne, den ängersulle och redlige kunna
 med oinfränkaste förtroende hwila wid Guds
 nåd, om han ej hade det talande och tröstande
 wedermålet i Jesu Försoning? Hwaraf skulle
 han eljest känna och i öddens stund kunna åter-
 falla sin Guds barmhertighet, och med full för-
 säkran om syndernas förlåtelse kunna upwakna
 i en såll obbdlighet, om han ej hade sina ögon
 fästade på den af Gud upstälde nådastolen,
 Jesum? Förgåwes tröstar sig det naturliga
 högmödet med den Ewiges wånskap, den han ej
 rätt känner, åtminstone ej med innerlig änger.
 Den fräcke syndaren kunde med samma rätt,
 wid

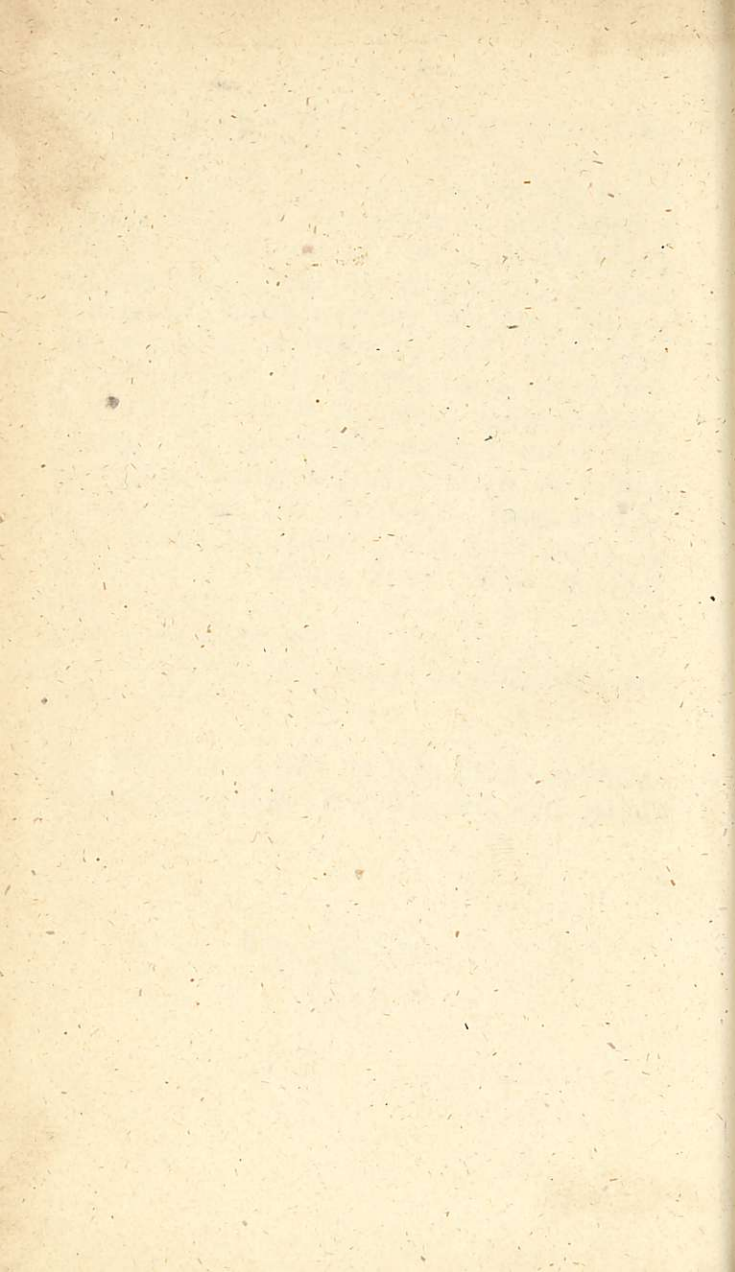
med hvarje steg han tager på sin syndaväg, glöda och styrka sig dermed, at Gud är nog nådig. Men då han förkrossad i sit sammete tråder til denna nådastolen, måste han finna denna nåden bygd på Guds oföränderliga hetig-
het. Jesus war då ämnad til en försoning för allas synder; — han har smakat dödens bitterhet för alla och i allas ställe, på det wi skulle frid hafwa. Huru tilfredsställande är detta icke, huru rikt på frukter! — ty är Kristus dödd för oss, så äge wi syndernas förlåtelse, frid och et godt sammete i anseende til det framsarna, hopp i det tilkommande och med våra darrande steg på trons och dygdens bana följer den allmäktiges trofasta nåd och bifall. Ack! sorgfältige och redlige Christen, ehö du är, ensaldig eller förstående, det är nog til din tilfredsställelse, at weta, det Gud bewisat sin nåd för Jesu Christi försonings skull; du behöfwer ej måta längden af den ewighet hwars försträckande plågor han borttagit, ej wåga den oändliges straffande rättwisa. — Omfatta allenast honom som är sjelfwa kärleken.

2) Gud bewiste äfwen sin helighet. Jesu dödd är et warnings- och rysligt straffexempel, som skal hos den botfärdige wäckla affky för synden, och hos den fräcke syndaren afmåla den rättfärdige Gudens wedergällningsfätt i det tilkommande. Se här grunderne til rättfärdighet och helgelse, utan hwilken ingen får se Her-

ren, se straffens ändamål heligt upfylde i de
 de affräckta och förbättra. All den sweda har
 bar i sit hjerta, de plågor, smålek och öddens
 ängest, woro icke blott följer af hans ofskuld i
 tidandet, nej det war en i ödden sårande känsla
 af människors brott och förhårdelse, af hans
 förtrognaste wänners många swagheter; det war
 den allseendes medynksamma blick öfwer hela
 människoslägtet, för hwilket denna ödden skul-
 le wara en gällande betalning, och förfräckan-
 de syn. Och männe icke det straff, som i ewigs-
 heten skal öfwergå nådens föraktare och lastens
 trålar, blifwer här afmåladt. Ingen enda af
 Jesu fiender och domare, hade bordt wänta sig
 annat än det hånligaste straff. Men den ofskyl-
 dige förläter på korset. — Uck, då detta genom-
 trängde så manges hjertan, hwi stadnade så män-
 ge i förhårdelsen, och ådrogo sig straffdomar re-
 dan i tiden?

Syndare! bäska at från himlen nedkalla
 rättfärdighetens åska, knåfall, tilbed Gbrlossaren.

~~313. VII. 45~~

Ro Saarnakirj.
Bonsdorf

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1364

mf X

